

Afgørelser – Reg. nr.: 08024.00

Fredningen vedrører: Ho bugt / strandsti

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet 02-08-2007

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 28-04-2005

Kendelser

Deklarationer

NATURKLAGENÆVNET>

29 NOV. 2007

2. august 2007
NKN-111-00009
bej

Afgørelse
i sagen om fredning af Strandstien langs Ho Bugt i Esbjerg Kommune.

Fredningsnævnet for Ribe Amt har den 28. april 2005 truffet afgørelse om fredning af Strandstien langs Ho Bugt ved Sjelborg. Fredningen erstatter Overfredningsnævnets kendelser af 3. marts 1958 og 20. august 1968. Sagen er rejst af Esbjerg Kommune og Ribe Amt den 5. juli 2000. Ingen lodsejer har nedlagt erstatningspåstande, men alene taget forbehold om at kræve erstatning. Fredningsnævnet har derfor ikke taget stilling til eventuelle erstatningskrav.

Fredningsnævnet har derefter ved afgørelse af 7. juni 2005 præciseret, at Esbjerg Kommune har pligt til at fjerne en færdselshindrende bevoksning på det fredede areal foran ejendommen matr.nr. 6r Sjelborg By, Hostrup, og at Ribe Amt har pligt til at påse, at ejeren overholder fredningsbestemmelserne og fjerner et legehus og noget beplantning, der hindrer færdselen.

Begge afgørelser er påklaget til Naturklagenævnet af ejeren af den nævnte ejendom dels for så vidt angår bestemmelsen i fredningen om Strandstiens forløb over hans ejendom, dels med forslag om, at der for hans regning etableres trappeanlæg ved ejendommens sydlige ende, således at almenhedens færdsel forlægges til stranden, og skrænten i forbindelse hermed kystsikres.

Fredningsnævnets afgørelse er ikke påklaget fra anden side.

Det oprindelige fredningsforslag blev fremsat i 2000 og vedrørte et ca. 17 ha stort areal. Det var blandt andet formålet med den nye fredning, at arealerne i princippet skulle bevares i deres nuværende tilstand, at der skulle sikres almenheden ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen, samt at sikre Strandstien, nedgange til stranden og eventuel forlægning af stien. Det var endvidere formålet at få præciseret arbejdsdelingen mellem kommunen og amtet om plejen af området og informationen om området.

Den 19. juni 2002 fremsendte Esbjerg Kommune og Ribe Amt et revideret fredningsforslag for at muliggøre, at Strandstien fortsat kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne. Samtidig blev det foreslået at føre Strandstien bagom eksisterende bebyggelser, hvis skrænterne forsvinder.

Yderligere blev det foreslået, at området med de 33 fritidshytter udgik af fredningen, idet der ville blive offentliggjort et forslag til lokalplan for fritidshytterne. Efter planens vedtagelse skulle hytterne lovliggøres efter lokalplanen og byggelovgivningen samt efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser om strandbeskyttelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har i alt væsentligt taget det reviderede fredningsforslag til følge.

Særligt hvad angår Strandstiens forløb over matr.nr. 6r Sjelborg, Hostrup bemærkes, at Naturklagenævnet ved afgørelse af 24. marts 1999 fastslog, at der består en ret for almenheden til færdsel på det fredede areal foran huset og at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal.

Den 10. januar 2003 stadfæstede Naturklagenævnet en afgørelse fra fredningsnævnet, hvorefter der meddeltes afslag til bibeholdelse af forskellige hindringer for færdselen over ejendommen. Der blev givet påbud om at fjerne en spærring i skellet, beplantning samt terrasse og stensætning langs husets facade.

Fredningsnævnet har efter besigtigelsen konstateret og lagt til grund, at der fortsat er passage mellem bebyggelsen på ejendommen og kystskrænten. Fredningsnævnet udtaler videre, at ifølge fredningsforslaget er arealet på den søværts side af ejendommen omfattet af fredningspåstanden. Da dette areal, der også var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, tillige fredes ved denne kendelse, tillægges offentligheden adgang til arealet som nedenfor bestemt.

Fredningens formål er:

at arealerne i princippet skal bevares i deres nuværende tilstand,

at offentligheden sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,

at sikre Strandstien, nedgange til stranden og en eventuel forlægning af stien.

Af fredningsbestemmelserne skal navnlig fremhæves:

Terræncændringer og kystsikring

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer. Undtaget fra forbuddet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne. Retablering samt beplantning af skrænterne skal ske efter nærmere aftale med kommunen og først efter at amtet har foretaget en vurdering af retablerings- og beplantningsplanerne i forhold bestemmelserne om strandbeskyttelseslinien.

Eventuel fremtidig kystsikring må kun ske efter en plan, der er godkendt af fredningsnævnet samt Kystdirektoratet.

Hverken Esbjerg Kommune eller Ribe Amt er forpligtet til at kystsikre eller foretage genopbygning af skrænter.

Offentlighedens adgang

Færdsel på kystskrænterne og arealer i landbrugsmæssig drift må ikke finde sted. De øvrige fredede arealer er åbne for færdsel til fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole, og trække cykler, barnevogne og lignende.

Offentlighedens adgang til de fredede arealer må ikke forhindres eller vanskeliggøres. Det er tilladt at have en båd uden motor liggende på strandbredden.

Strandstien

Strandstiens nuværende forløb som vist på fredningskortet skal opretholdes ovenfor skrænterne.

Hegn og buske skal fjernes og holdes i en afstand af 1 meter fra Strandstien.

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fredede område, såfremt fremtidig nedbrydning af kysten nødvendiggøre dette. Ved tilbagerykning af strandstien skal eventuelle hegn fjernes og holdes i en afstand af 1 meter fra stien.

Såfremt Strandstien på grund af fortsat erosion langs kysten ikke kan opretholdes oven for kystskrænterne, skal stien på de nedbrudte strækninger og efter dispensation fra fredningsnævnet forlægges via trappenedgange til stranden.

Der skal etableres et trappeanlæg ved stiadgangen mellem ejendommene Hallumvej 10 og 20 – matr.nr. 6aø og 6r Sjelborg By, Hostrup.

Klagen

Ejeren af matr.nr. 6r Sjelborg By, Hostrup, Hellumvej 20 i Sjelborg, Stig Nielsen kan ikke acceptere, at Strandstien retableres foran ejendommens bygning.

Han har bl.a. henvist til, at det i forbindelse med byggetilladelse i 1997 blev meddelt ham, at stien allerede 3-4 år forinden var ført bag om grunden, og dermed bag om det endnu ikke opførte sommerhus. I den forbindelse havde Esbjerg Kommune etableret rækværk med afmærkning, således at den gående færdsel blev ledt bag om grunden.

Stien var på det tidspunkt ikke længere fremkommelig, hvorfor bevoksningen var meget kraftig, og dele af det oprindelige stiforløb var borte på grund af nedbrydning flere steder. Det var også grundlaget for kommunens tidligere beslutning om, at omlægge stiforløbet bag om grunden. På denne baggrund besluttede klageren at opføre sommerhuset.

Her i 2005 er hele den oprindelige sti mere eller mindre borte, og de vildtvoksende hybenroser har ved naturlig opvækst bredt sig kraftigt. Endvidere hælder grunden ca. 15-20 gr. fra huset til kanten af skrænten.

Klageren finder det derfor ikke ret og rimeligt, hvis stien skal retableres foran sommerhuset, hvad der vil medføre stor ødelæggelse af den naturlige bevoksning. Hertil kommer kommunens tidligere beslutning om at forlægge stien bagom sommerhusgrunden, hvilket på grund af nedbrydning og vildtvoksende hybenroser allerede var foretaget adskillige år før sommerhuset blev opført.

Arealet foran sommerhuset nedbrydes hurtigere og en eventuel sti vil derfor kun have en meget begrænset levetid. Et andet aspekt er fremtidig sikring af sommerhuset mod nedskridning. Efter som sagen om stien har verseret mere end 7 år, har klageren endnu ikke kunnet foretage foranstaltninger, for så vidt angår en fremtidig sikring af sommerhuset. Denne sikring mod nedskridning er absolut nødvendig indenfor ganske kort tid.

Han foreslår i stedet, at der etableres trappeanlæg ved ejendommens sydlige ende, og skrænten i forbindelse hermed kystsikres. Omkostninger i forbindelse hermed tilbydes betalt af klageren.

Bemærkninger til klagen

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité i Esbjerg støtter helt og fuldt fredningsnævnets afgørelse.

Der er tale om et meget langstrakt forløb, hvor fredningsnævnet efter en lang og grundig sagsbehandling er kommet frem til en afgørelse, der falder fint i tråd med Naturklagenævnets tidligere afgørelser vedrørende området. Hensynet til privatlivets fred ved sommerhuset er efter lokalkomitéens vurdering ikke grund til at forlægge stien.

Foreningen kan heller ikke tiltræde forslag om at lægge stien ned på stranden i stedet for på toppen af skrænten, som klageren foreslår. Når der bl.a. er tale om en fredning af hensyn til den storslåede udsigt fra toppen af skrænten, finder foreningen det meningsløst at lægge stien ned på stranden, så længe der er plads foran huset. Man kunne spørge, hvorfor man i så fald i det hele taget skulle have en fredet sti, idet folk jo blot på hele strækningen kan gå på stranden.

Foreningen indstiller derfor, at Naturklagenævnet træffer en hurtig afgørelse og stadfæster fredningsnævnets afgørelse.

Esbjerg kommune har i august 2005 ladet foretage en opmåling af skrænten og det fredede areal foran huset på ejendommen Hellumvej 20, da det tidligere har været usikkert, om der var plads nok til at stien kunne placeres sikkert indenfor det fredede område.

Kommunen har på denne baggrund udtalt, at ved arbejde i sand i udgravninger, hvor der er fare for skred, er det et krav, at der arbejdes med anlæg på 45 grader. Hvis Esbjerg Kommune som fremtidig administrator af fredningen skal garantere, at det er sikkert for offentligheden at færdes på toppen af skrænten, må kravet være, at stien kan anlægges i en sådan afstand fra skrænten, at samme sikkerhedskrav kan være opfyldt, som når der arbejdes med kloakudgravninger.

Opmålingen viser bl.a. fredningsgrænse og sikkerhedsafstand er sammenfaldende. Det kan således efter kommunens opfattelse ikke lade sig gøre at placere stien foran huset og samtidig leve op til gældende sikkerhedskrav, som kommunen er underlagt i andre sammenhænge. Esbjerg

Kommune kan derfor på det foreliggende grundlag ikke anbefale, at stiforløbet reableres vest for Hallumvej 20.

Fredningsnævnet har udtalt, at kendelsen om fredningen af arealerne langs Ho Bugt ikke forudsætter nogen sikkerhedskrav opfyldt, og at der ikke under behandlingen af den seneste sag om fredning af arealerne langs Ho Bugt var rejst tvivl om, hvorvidt det var sikkert at færdes ovenfor blandt andet skrænten søværts huset på Hallumvej 20

Ribe Amt har udtalt, at man er enig med Esbjerg Kommune i, at det vil være uhensigtsmæssigt at fastlægge et stiforløb indenfor det fredede område foran huset på toppen af skrænten.

Besigtigelse

Naturklagenævnets formand har den 25. juni 2007 besigtiget Strandstien ud for ejendommen matr. nr. 6r Sjelborg By, Hostrup By, Hallumvej 20.

Ved besigtigelsen fremgik det, at skrænten foran huset var præget af skred og at skræntoverkanten nu lå i en så kort afstand fra husets vestfacade, at en retablering af stien ovenfor skræntoverkanten selv uden den af kommunen ønskede sikkerhedsafstand ikke ville være hensigtsmæssig. Såfremt den ønskede sikkerhedsafstand skal overholdes, vil stien komme til at ligge umiddelbart langs husets facade.

Der eksisterer en offentligt tilgængelig sti bag om huset på Hallumvej 20, således at der vil være forbindelse mellem Strandstiens sydlige og nordlige dele, uden at det er nødvendigt at etablere nedgange til stranden, for at kunne passere forbi ejendommen.

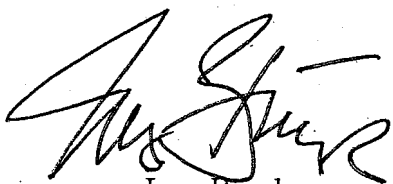
Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Det er et af fredningens formål, at sikre Strandstien, nedgange og en eventuel forlægning af stien. Fredningen bør dog ikke være til hinder for, at Strandstien forlægges til den eksisterende sti umiddelbart øst for ejendommen Hallumvej 20, da en retablering af stien langs skrænten på vestsiden af huset vil medføre ulemper og risici i et sådant omfang, at det ikke er rimeligt at pålægge ejendommen en sådan begrænsning.

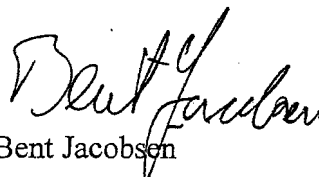
Naturklagenævnet ændrer derfor Fredningsnævnet for Ribe Amts afgørelser af 28. april 2005 og 7. juni 2005 for så vidt angår bestemmelsen om Strandstiens forløb langs ejendommen matr. nr. 6r, Sjelborg By, Hostrup, Hallumvej 20 således, at stien ud for ejendommen forlægges ad den eksisterende sti øst for ejendommen.

Naturklagenævnets afgørelse herom tinglyses på ejendommen.

Lars Busck

Naturklagenævnets formand

Bent Jacobsen

Fredningskonsulent

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

FREDNINGSNÆVNET>

SCANNED

K E N D E L S E

AFSAGT DEN 28. APRIL 2005

AF
FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMT

I SAGEN 20/2000

OM

**FREDNING AF STRANDSTIEN LANGS HO BUGT
TIL ERSTATNING FOR**

STRANDSTIFREDNINGEN**AF 20. AUGUST 1968****OG****OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSE****AF 3. MARTS 1958**

Ved brev af 5. juli 2000 rejste Ribe amt og Esbjerg kommune sag om ophævelse af overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 om fredning af Strandstien langs Ho bugt i Esbjerg kommune samt sag om gennemførelse af en ny fredning for Strandstien og omliggende arealer. Fredningsforslaget skyldes navnlig, at der efter forslagsstillernes opfattelse har vist sig et stort behov for at få gjort fredningsbestemmelserne i den eksisterende fredning tidssvarende samt at opnå en forenklet administration af især området med de 33 fritidshytter, der ligger i Sjelborgdalen. Fredningsforslaget vedrører et cirka 17 ha stort areal. Det er blandt andet formålet med den nye fredning, at arealerne i princippet skal bevares i deres nuværende tilstand, at der skal sikres almenheden ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen, at sikre Strandstien, nedgange og eventuel forlægning af stien, at give mulighed for at lovliggøre og bevare nogle fritidshytter og deres kulturhistoriske værdi i overensstemmelse med en frem-

2001-1211/9-2008
21

tidig lokalplan for området, at få præciseret arbejdsdelingen mellem kommunen og amtet om plejen af området og informationen om området, hvor disse forhold varetages af henholdsvis kommunen og amtet, og at få præciseret spørgsmålet om kystsikring, hvor kommunen og amtet ikke er forpligtet til at kystsikre eller retablere kystskrænterne.

Fredningsnævnet har besluttet at tage fredningsforslaget til følge med de ændringer, der er anført nedenfor.

Sagens baggrund:

De områder, som denne fredningssag vedrører, er tidligere blevet fredet således:

1. Overfredningsnævnets kendelse af 3. marts 1958 om fredning af ejendommen matr. nr. 1 q Sjelborg by, Hostrup.

Ved kendelse, afsagt den 3. marts 1958, stadfæstede Overfredningsnævnet kendelse, afsagt den 3. oktober 1956 af fredningsnævnet for Ribe amt, om fredning af hele ejendommen matr. nr. 1q Sjelborg, Hostrup, der er beliggende umiddelbart syd for Sjelborg. Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, at Naturfredningsrådet havde udtalt i forbindelse med rejsningen af fredningssagen, at ejendommen

"ligger på det højeste punkt på den i øvrigt ubebyggede skrænt mellem Sjelborg og Hjerting. Kysten er det pågældende sted en ca. 20 m høj udskridende skrænt. Der er en meget smuk udsigt til alle sider fra grunden, og rådet finder det meget ønskeligt, om grunden kunne blive friholdt for bebyggelse og henligge med adgang for offentligheden."

Det fremgår endvidere af kendelsen, at Overfredningsnævnet havde besigtiget arealet og konstateret,

"at der var uhindret adgang til arealet ad en sti langs klinten, som fører over gårdejer Martin Hansens ejendom matr. nr. 1 d af Sjelborg by, Hostrup sogn. Gårdejer Martin Hansen udtalte under åstedsmødet, at han intet har imod, at der i kendelsen optages en bestemmelse om adgang for offentligheden til arealet ad denne sti."

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at ejendommen skulle henligge i sin nuværende tilstand og ikke måtte bebygges, samt at almenheden skulle have "fri og uhindret adgang" til området.

2. Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 om fredning af "den i Guldager og Alslev-Hostrup sogne langs Ho bugt førende strandsti med omliggende arealer."

Ved kendelse, afsagt den 20. august 1968, stadfæstede Overfredningsnævnet kendelse, afsagt den 29. oktober 1966 af fredningsnævnet for Ribe amt, om fredning af den "i Guldager og Alslev-Hostrup sogne langs Ho bugt førende strandsti med omliggende arealer."

Sagen om fredningen af arealerne langs Ho bugt fra Strandpromenaden i Hjerting mod nordvest til Hostrup sogneskel blev rejst af Guldager sogneråd, som ønskede, at offentligheden skulle have helt fri adgang langs kysten på den pågældende strækning.

Under behandlingen af fredningsforslaget anmodede fredningsnævnet fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter om en udtalelse. I et brev af 23. december 1964 udtalte fredningsplanudvalget blandt andet:

".....

På grund af den store rekreative betydning, arealerne langs Ho bugt allerede i dag har for såvel Esbjergs befolkning som for befolkningen i Guldager og Alslev-Hostrup kommuner, og som følge af, at de bag stranden liggende arealer i de kommende år må tænkes udbygget med såvel helårs- som sommerhusbebyggelse, skal udvalget anbefale, at den foreslåede fredning udvides til at omfatte strækningen fra Hjerting Strandpromenade til Esbjerg kommunes arealer i Myrthue. Udvalget skal anbefale, at der på denne strækning tillægges almenheden ret til gående færdsel ad den allerede i dag langs stranden førende sti samt til ophold på arealer mellem denne sti og havet samt på enkelte arealer inden for stien, alt på arealer beliggende mellem strandbygelinien og havet.

Samtidig skal man anbefale, at der tillægges almenheden ret til gående færdsel ad visse af de private veje, der fra Alslev-Hostrup kommunes offentlige veje fører til stranden.

De ovenfor nævnte foranstaltninger vil efter udvalgets skøn give almenheden værdifulde rekreative muligheder, idet der herefter vil være adgang til en ca. 3 km lang afvekslende og smuk kyststrækning med smukke udsigter mod Skallingen, Fanø, Ho m.v."

Under behandlingen af fredningsforslaget forelagde fredningsnævnet sagen for Naturfredningsrådet, der i et brev af 9. april 1965 har udtalt blandt andet:

"Den omtalte sti har et meget smukt forløb over høje brinker med udsigt over Ho bugt til Langli og Skallingen, og der er efter rådets opfattelse al grund til at støtte Guldager sogneråds forslag om, at der sikres offentligheden ret til ophold på arealerne mellem stien og stranden og, som foreslået af fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, også på enkelte arealer landværts

stien, således som det allerede er tilfældet for det Alslev-Hostrup kommune tilhørende matr. nr. 1q.....

Der er endvidere grund til at støtte fredningsplanudvalgets anbefaling af, at almenhedens adgang til fods til strandstien, som ved Overfredningsnævnets kendelse af 3. marts 1958 er sikret på ca. 260 meter i Alslev-Hostrup kommune, udvides til at omfatte hele strækningen fra Hjerting Strandpromenade til Esbjerg kommunes arealer i Myrthue samt til visse af de private veje, der fra Alslev-Hostrup kommunes offentlige veje fører til stranden."

Fredningsnævnet for Ribe Amt tog fredningspåstanden til følge og fredede ved kendelse, afsagt den 21. oktober 1966, ejendommene matr. nr.e 13 bu, 19 c, 19 d, 2 d, 2 e, 2 l, 2 q, 14 b, 3 y, 3 x, 3 r, 64 h, 64 b, 18 a, 4 g, 4 m, 62 b, 8 h, 17 d, 24 d, 62 a og 63 Hjerting by, Guldager, og matr. nr.e 1 h, 1 a, 1 z, 1 k, 1 ab, 1 d, 1 q, 6 r, 6 s, 6 aø, 6 bp, 3 p, 6 p, 3 b, 3 l, 3 ø, 3 aa, 3 s, 3 o, 3 q, 3 k, 6 m, 6 bg, 6 æ, 6 aa, 6 ac, 6 q, 6 ad, 6 o, 6 v, 6 x, 6 y, 6 t, 8 e, 8 f, 8 g, 8 h, 2 b, 2 p, 2 i, 2 m, 2 o og 2 l Sjelborg by, Hostrup.

Fredningsnævnet begrundede afgørelsen således:

"Fredningsnævnet finder, at det vil have den største betydning at tilsikre almenheden ret til gående færdsel og på visse steder tillige ophold på de i sagen omhandlede arealer langs Ho bugt, der frembyder usædvanlig smukke og afvekslende landskabsbilleder langs kysten med storslåede udsigter fra de højt beliggende klinter mod Fanø, Langli og Skallingen, hvorfor den begærte fredning bør gennemføres.

Med hensyn til det fredede områdes afgrænsning skal nævnet bemærke, at denne i hovedtræk følger de eksisterende hegn og gærder mod landsiden. Ud over det egentlige stiareal er i et efter nævnets opfattelse passende omfang medtaget opholdsarealer bag ved stien, hvor dette har kunnet ske uden indgreb i bestående havearealer.

Da betingelserne i naturfredningslovens § 1 således findes at være opfyldt, vil det på vedhæftede kort afgrænsede areal på ialt ca. 15 ha være at frede som nedenfor nærmere bestemt.

Fredningens indhold:

For samtlige arealer fastsættes følgende bestemmelser:

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand.

Campering og teltslagning er ikke tilladt.

Kørsel af enhver art, derunder cykel- og knallertkørsel, er forbudt.

Anvendelse af radio eller anden form for støjspredning på arealet er forbudt.

Der må ikke opføres eller anbringes bygninger, herunder skure, boder, campingvogne o. lign., rejses master eller foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger.

Henkastning af affald og etablering af bilophugningspladser er forbudt.

Luftledninger må ikke føres hen over arealet.

Båltænding er forbudt hele året, undtagen den 23. juni.

Med de nedenfor anførte begrænsninger tillægges der almenheden ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold på samt badning fra det på vedhæftede kort viste areal.

Al færdsel i området sker på eget ansvar og efter fredningsnævnets anvisninger og ordensregler.

Begrænsninger i færdselsretten:

På de langs kysten værende skrænter og klinter må færdsel alene ske ad de ved kommunernes foranstaltning anlagte nedgange, hvoraf foreløbig en nedgang etableres på matr. nr. 3 r Hjerting by, Guldager sogn.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der, såfremt der konstateres behov herfor, efter aftale med de påtaleberettigede etableres tilsvarende nedgange på matr. nr. 1 a og 1 k, Sjelborg by, Hostrup sogn.

Begrænsninger i opholds- og baderetten:

På følgende matr. nr.e tillægges der som vist på vedhæftede kort ikke almenheden ret til ophold og badning:

2 d, 2 e, 2 l, 2 q, 62 b, 8 h, 17 d, 24 d, 62 a, 63, Hjerting by, Guldager sogn, samt 3 l, 3 o, 3 aa, 3 s, 3 o, 3 q, 3 k, 6 m, 6 bg, 6 æ, 6 aa, 6 ac, 6 q, 6 ad, 6 o, 6 v, 6 x, 6 y, 6 t, 8 e, 8 f, 8 g og 8 h, Sjelborg by, Hostrup sogn.

De foran fastsatte bestemmelser skal for så vidt angår den del af

matr. nr. 1 a, hvor der i øjeblikket er beliggende sommerhuse, først træde i kraft den 1. oktober 1971, når husene er fjernet.

Nævnet vil i samarbejde med fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter foranledige skilte opsat med individuel tekst efter de lokale forhold, når fredningssagen er endelig afgjort

Kendelsen blev forelagt Overfredningsnævnet, der stadfæstede denne.

Under behandlingen af sagen om fredningen af Strandstien med omliggende arealer blev fredningsnævnet opmærksom på, at et betydeligt antal sommerhuse langs Hjerting og Sjelborg Strand helt eller delvist var opført efter fastlæggelsen i 1937 af strandbeskyttelseslinien, der blev tinglyst på arealerne langs Ho bugt i 1940. Dette gjaldt de sommerhuse, der var blevet opført på lejet grund på ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg og et antal på selvstændigt matrikulerede arealer byggede huse, der delvist overskred strandbeskyttelseslinien, men hvor husenes oprindelige del lå landværts linien samt endelig 10 huse, opført på selvstændigt matrikulerede arealer, søværts strandbeskyttelseslinien, hvoraf 4 huse lå umiddelbart nord for matr. nr. 1 a, medens de øvrige 6 lå nordligst i området. Fredningsnævnet underrettede Ministeriet for Kulturelle Anliggender herom, fordi ministeriet før 1969 administrerede naturfredningslovens strandbyggelinie. Efter optagne politirapporter meddelte ministeriet den 30. april 1966, at husene måtte anses for at være ulovligt opført søværts strandbyggelinien. Da ministeriet vurderede, at der ikke forelå særlige omstændigheder, som kunne berettige en dispensation, blev husene påbudt fjernet inden en frist, der først fastsattes til 5 år, men senere blev forlænget til 1. januar 1974. Ministeriet stillede som betingelse for udskydelse af husenes fjernelse, at der blev tinglyst deklARATIONER, hvorefter ejerne forpligtede sig til uden udgift for det offentlige at fjerne husene senest ved fristens udløb. Uanset kendskab i 1968 til, at kun én husejer havde underskrevet deklARATIONEN, krævede ministeriet ikke de øvrige huse fjernet øjeblikkeligt.

I 1975 anmodede Miljøministeriet, der nu havde overtaget Kulturministeriets kompetence, Ribe Amtsråd om sammen med fredningsnævnet at påse, at husene blev fjernet. Anmodningen var i overensstemmelse med en indstilling fra Esbjerg Byråd. Myndighederne forsøgte herefter i de følgende 4 år at tilvejebringe en løsning, hvorved husene blev flyttet til et andet areal under matr. nr. 1 a Sjelborg. Et forslag til en sådan løsning blev forelagt fredningsnævnet i juli 1979. Nævnet afholdt møde herom i november 1983 og yderligere møder i løbet af 1984, indtil det måtte konstateres, at løsningen ikke kunne gennemføres.

Efter yderligere forhandlinger og undersøgelser traf fredningsnævnet den 20. marts 1986 afgørelse i sagen. Fredningsnævnet lagde ved afgørelsen til

grund, at et betydeligt antal sommerhuse langs Hjerting og Sjelborg Strand var opført helt eller delvist efter fastlæggelsen af strandbeskyttelseslinien i 1937. Det gjaldt blandt andet hytterne, der var opført på lejet grund af matr. nr. 1 a Sjelborg, og et antal sommerhuse, der var opført på selvstændigt matrikulerede arealer. Fredningsnævnet har herefter anført følgende vedrørende de ulovligt opførte huse i området:

"Uafskærmet bebyggelse på matr. nr. 1 a søværts strandbeskyttelseslinien.

Vedrørende de på lejet grund af matr. nr. 1 a Sjelborg beliggende huse bemærkes, at de i forbindelse med sagens behandling tilvejebragte luftfotos samt andre fremkomne oplysninger ikke findes at kunne føre til anden opfattelse, end at husene er opført, som nævnt, efter 1/7-1937. Nævnet finder herefter under henvisning til naturfredningslovens § 46, at disse huse bør fjernes.

Det bemærkes herefter, at den omstændighed, at strandfredningslinien først blev tinglyst i 1940 findes uden betydning for dens gyldighed det pågældende sted.

Nævnet finder dog, at der bør meddeles de nuværende ejere af de omhandlede huse på lejet grund en frist til denne fjernelse. Nævnet har herved henset til, dels at en del af husene er opført allerede for 40-50 år siden, dels den meget lange sagsbehandling, hvis varighed senest blandt andet skyldes nødvendigheden af at afvente resultatet af undersøgelser og overvejelser angående etableringen af et henflytningsområde, dels at det i enkelte tilfælde har været vanskeligt at få oplyst nøjagtigt, hvornår husene er blevet bygget, dels at der i et antal tilfælde er givet forskellige mere eller mindre dokumenterede tilladelser fra forskellige myndigheder, enten måske til byggeriet eller til ændringer eller lignende, dels at forskellige myndigheder har tilladt og medvirket ved for eksempel indlæggelse af elektricitet, vand og kloakering, ligesom der er meddelt husnumre og foretages renovation m.v. ved de omhandlede huse, foranstaltninger der kan have medvirket til, at husejerne regnede med at kunne forblive boende i området.

Efter en samlet bedømmelse finder nævnet herefter, at hensynet til de nuværende ejere af de ulovlige huse bør tillægges en sådan vægt, at husene med virkning fra 1. januar 1986 at regne ikke kræves fjernet i disse ejeres og deres ægtefællers eller samleveres levetid, for så vidt de pågældende selv benytter husene.

Som vilkår for en sådan dispensation bestemmes det, at det en-

kelte hus ikke må udlejes, ikke må ombygges, ikke må forsynes med tilbygninger og ikke må genopføres, hvis det går til grunde.

Nævnet har således ikke fundet at kunne følge den af Amtsrådet foreslåede tidsfrist på 30 år.

Ved sin afgørelse har nævnet tillige taget hensyn til, at området som et led i en langtidsplanlægning af myndighederne er udset til at være et rekreativt område, der så vidt muligt skal friholdes for byggeri. Det er endvidere taget i betragtning, at de omhandlede huse ved den i forhold til Ho-bugt forholdsvis høje beliggenhed virker forstyrrende for synsindtrykket af landskabet, hvilket indtryk bl.a. er søgt tilgodeset ved den i 1966 skete fredning af den langs bugten forløbende strandsti.

Bebyggelse, der delvist overskrider strandbeskyttelseslinien.

Vedrørende huse beliggende på matr. nr. 6 t, 6 y, 6 x, 3 z, 6 q 6 am, 6 an 6 aa, 6 æ, 6 bg, 6 m samt 3 o og 3 t Sjelborg bemærkes, at nævnet efter det fremkomne har lagt til grund, at disse huse delvis overskrider strandbyggelinien. Samtlige huse ligger på særskilt matrikulerede arealer. Under særligt hensyn til, at de her omhandlede huse, som de fremtræder i landskabet i dag, ikke er placeret særligt markant i landskabet, men er delvis skjulte af beplantning, har nævnet ikke fundet, at rekreative eller naturfredningsmæssige hensyn tilsiger fjernelse af disse huse, hvorfor der meddeles disses ejere dispensation i medfør af naturfredningslovens § 46, stk. 6. For så vidt angår den del af husene, der overskrider fredningslinien, fastsættes der dog nærmere vilkår vedrørende bygningernes ydre fremtræden, således at Fredningsnævnet eventuelt kan fremsætte krav om forbedringer, ligesom nævnet, såfremt det findes påkrævet, kan fremsætte krav om etablering af afskærmende beplantning af hensyn til omgivelserne i landskabet iøvrigt. En deklaration herom lyses på de omhandlede ejendomme.

Afskærmet bebyggelse søværts strandbeskyttelseslinien.

Vedrørende husene på matr. nr. 1 ah, 1 an, 1 am og 1 al samt matr. nr. 8 i, 8 k, 8 l, 8 h, 8 g og 8 e alle Sjelborg, bemærkes, at disse huse også alle er placeret på særskilt matrikulerede arealer. De omhandlede huse, hvoraf de nordligst beliggende er næsten helt skjult af beplantning, findes ej heller i rekreativ og naturfredningsmæssig henseende at være særlig markant beliggende, hvorfor det ikke findes påkrævet at forlange disse huse fjernet. Der meddeles herefter ligeledes disse huses ejere dispensation i medfør af naturfredningslovens § 46, stk. 6.

Som vilkår for den meddelte dispensation bestemmes det, at ombygninger eller ændringer af bygningerne forudsætter fredningsmyndighedernes godkendelse, ligesom fredningsmyndighederne vil kunne bestemme, at der skal ske istandsættelse eller ændringer i allerede sket farvevalg efter Fredningsnævnets nærmere bestemmelser.

Supplerende bemærkninger angående enkelte ejendomme.

Vedrørende den på matr. nr. 3 b beliggende ældre landbrugsejendom, det på matr. nr. 1 z beliggende sommerhus og den på matr. nr. 2 f beliggende bygning, der oprindeligt var indrettet til sanatorium, bemærkes, at disse bebyggelser alle må antages at være etableret før byggelinens fastlæggelse.

Generelle vilkår for dispensationer.

Som samlede vilkår for de helt eller delvis givne dispensationer skal Fredningsnævnet kunne kræve, at husene bevares i rimelig god vedligeholdelsesstand, ligesom de omliggende arealer skal fremtræde ryddelige. Såfremt fredningsmyndighederne skønner, at disse vilkår ikke overholdes, kan nævnet kræve bygningerne fjernet og arealerne ryddet på ejernes bekostning.

....."

Fredningsnævnet bestemte herefter, at hytterne med numrene 2, 4, 6, 38, 40, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106 og 108, der er beliggende på lejet grunde af matr. nr. 1 a Sjelborg, skulle fjernes, men således at husene måtte bibeholdes, så længe den person, der var ejer af huset den 1. januar 1986, dennes ægtefælle eller samlever lever. Dispensationen blev givet på vilkår om, at husene ikke måtte overdrages hverken ved salg eller arv eller på anden måde, at de ikke måtte udlejes, at der ikke måtte foretages om- eller tilbygning, at husene skulle bevares i en rimelig god vedligeholdelsesstand, og at arealerne omkring husene skulle fremtræde ryddeligt, og at husene ikke måtte genopføres, hvis de gik til grunde

De øvrige hytter, som sagen vedrørte, kunne bibeholdes på vilkår om blandt andet husenes ydre fremtræden, etablering af eventuel afskærmende beplantning, ombygninger, vedligeholdelse med videre.

Sagen blev indbragt for Overfredningsnævnet, der traf afgørelse den 3. juni 1987. Det hedder blandt andet i afgørelsen vedrørende ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg og husene på lejet grund på dette matrikelnummer:

" På lejede arealer af matr. nr. 1 a Sjelborg findes 38 mindre sommerhuse anbragt i to rækker langs kysten Alle husene ligger søværts strandbeskyttelseslinien efter naturfredningslo-

vens § 46. Husene ligger ret tæt uden afskærmende beplantning.

.....

Overfredningsnævnet skal udtale:

Både ejendommens ejer og de enkelte husejere har siden ministeriets afgørelse i 1966 været bekendt med, at husene var ulovligt opført og skulle fjernes. Det tiltrædes, at der ikke ved det senere passerede er skabt grundlag for at tillade husene bibeholdt varigt.

De nuværende husejere har imidlertid i en længere årrække ikke ganske uden føje ment at kunne indrette sig på, at fredningsmyndighederne havde frafaldet fjernelseskravet. Der bør derfor - som også sket ved fredningsnævnets afgørelse - indrømmes de nuværende ejere en rimelig lang fjernelsesfrist.

Ved fastsættelsen af tidsbegrænsningen for en bibeholdelsesdispensation kan der imidlertid ikke alene tages hensyn til de nuværende ejeres forventninger, men det må - også af hensyn til Esbjerg Kommunes planlægning - sikres at alle de ulovligt opførte huse er fjernet senest på et bestemt tidspunkt. Tidsbegrænsningen bør derfor udformes som en kombination af begrænsningen til de nuværende ejeres levetid og en fast åremålsbegrænsning, således som det også i princippet er indstillet af Ribe Amtsråd.

Der findes at være taget skyldigt hensyn til både de nuværende ejere og de samfundsmæssige interesser, når fredningsnævnets afgørelse for så vidt angår husene nr. 2 - 6 og 48 - 108 ændres således:

Huset tillades bibeholdt, sålænge den eller de personer, der ejede huset den 1. januar 1986, samt vedkommendes daværende ægtefælle eller samlever er i live og regelmæssigt benytter huset, dog længst til udgangen af 2015. Hvis denne tidsbegrænsning fører til, at huset skal fjernes inden udgangen af år 2000, har en livsarving dog krav på at opnå fredningsnævnets tilladelse til at bibeholde huset på samme vilkår, såfremt Esbjerg Byråd ikke over for fredningsnævnet udtaler sig derimod.

Dispensationen til bibeholdelse af huset inden for den angivne tidsbegrænsning meddeles i øvrigt på betingelse af, at huset ikke udlejes, at det til stadighed fremtræder i god vedligeholdelsesstand, at et eventuelt krav fra fredningsnævnet om tilvejebringelse af afskærmende beplantning efterkommes, og at grundarealet omkring huset fremtræder ryddeligt. Dispensationen har kun gyldighed for den eksisterende bebyggelse og giver ikke ret til gen-

opførelse eller ombygning af huset. Dispensationen bortfalder, hvis de stillede betingelser for dispensationen ikke overholdes.

Dispensationsvilkårene vil blive tinglyst, jfr. naturfredningslovens § 64.

Det følger af naturfredningslovens § 46, at der ikke uden forudgående tilladelse fra fredningsnævnet må opføres yderligere bebyggelse, heller ikke ved tilbygning til den eksisterende bebyggelse."

Det foreløbige fredningsforslag:

I det foreløbige fredningsforslag har amtet og kommunen anført:

"Esbjerg Byråd og Ribe Amt fremsætter hermed forslag til en ny fredning for arealer langs Ho Bugt for at muliggøre, at Strandstien fortsat kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne.

Samtidig foreslås det, at føre Strandstien bag om eksisterende bebyggelser, hvis skrænterne forsvinder. Yderligere foreslås 33 fritidshytter bevaret, da de er af kulturhistorisk værdi.

Efter vedtagelse af fredningsforslaget, vil der blive offentliggjort et forslag til lokalplan for fritidshytterne. Efter planens vedtagelse skal hytteområdet lovliggøres efter lokalplanen og bygge-lovgivningen. Tidligere fredningskendelser om fjernelse af de pågældende hytter ophæves.

Forslaget til fredningen omfatter samme område som gældende Strandstifredning af 20. august 1968 med visse justeringer. Et areal med 33 hytter ved Sjelborgdalen udgår betinget af vedtagelsen af en lokalplan. Et nyt areal inddrages på kanten af skrænten mellem sommerhusområdet ved Sjelborg og Sjelborgdalen, samt et areal vest for Truelsensvej og et areal ved Hjerding. Den ny fredning tager højde for fremtidig nedbrydning af skrænterne. Der udlægges stiareal bag om bebyggelserne i sommerhusområdet ved Hallumvej og ved hytterne i Sjelborgdalen, der muliggør en forlægning af Strandstien. Fredningen giver ingen forpligtelser til eventuel fremtidig kystsikring af området, men ret til retablering og pleje.

Baggrund:

Den oprindelige fredningssag blev rejst af Fredningsnævnet for Ribe Amtsrådsreds den 27. januar 1964 efter anmodning fra det daværende Guldager Sogneråd. Anledningen var, at nogle

grundejere havde opsat spærringer for at hindre knallertkørsel langs Strandstien. Hovedformålet med fredningen var, at sikre folk ret til at gå ad Strandstien og til at færdes og opholde sig på stranden og samtidig forhindre indgreb fra private grundejere. Endvidere havde fredningen til formål at sikre et værdifuldt landskab langs Ho Bugt.

Under behandlingen af fredningssagen behandlede man også nogle ulovlig opførte huse i Sjelborgdalen. Denne sag har veraseret i adskillige år og resulterede i Fredningsnævnet for Ribe amts afgørelse af 20. marts 1986, der pålagde husejerne at fjerne huse senest år 2015 og efter år 2000 ved ejernes død. Nogle husejere ankede denne afgørelse til Overfredningsnævnet, som den 3. juni 1987 afgjorde, at yderligere 4 huse kunne forblive i området.

I tidens løb er der sket en erosion på kyststrækningen, især ved de høje klinter. Strandstien er visse steder forsvundet på grund af stormflod, vindpåvirkning og færdsel. I 1997 er der etableret en kystsikring ved parcelhusbebyggelsen ved Hjerting. Der er etableret en sti på kystsikringsdiget på denne strækning samt trapper til den oprindelige sti på klinten.

Sammenhæng med den øvrige planlægning for området

Stien er en del af det regionale natur - og vandrestinet, og har forbindelse til Varde og Holme Ådal samt Blåvandshuk. Ifølge Regionplanen 2008 er området udpeget som værdifuldt kystlandskab og et kulturhistorisk beskyttelsesområde.

Kommuneplan 1998-2010 fastlægger området til naturområde. I området skal de eksisterende fritidshuse og de kulturhistoriske værdier bevares og genskabes. Der må udføres byggearbejde i et omfang, der bidrager til at bevare og genskabe områdets kulturhistoriske værdi.

Når den nye fredning er gældende, fremsættes der et forslag til lokalplan for området med hytter, og når det er vedtaget, skal det danne grundlag for en lovliggørelse af bebyggelsen i henhold til byggelovgivningen.

Begrundelse for fredningsforslaget

Formålet med den ny fredning er at sikre, at Strandstien kan forlægges i takt med kystens nedbrydning, og give mulighed for pleje af arealerne.

Det er værdifuldt at kunne bevæge sig ad Strandstien og speciel

langs toppen af skrænten og kunne nyde udsigten over Ho Bugt til Fanø, Langli og Skallingen. Ydermere giver Strandstien mulighed for at kunne færdes i et afvekslende landskab.

Hyttebebyggelsen i Sjelborgdalen bør bevares som et kulturmiljø fra nyere tid. Hytterne afspejler tiden fra 50'erne, hvor byfolk tog ud og dyrkede badning, fritidslivet og naturen.

Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Ophævelse og fastsættelse af nye fredningsbestemmelser

Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af Strandstien langs Ho Bugt ophæves. Samtidig fastsættes et nyt sæt fredningsbestemmelser for området, hvor 3 delområder inddrages og et delområde udgår af det hidtil fredede område. Således ophæves fredningen for en del af matrikel nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup først ved endelig vedtagelse af en lokalplan.

§ 2 Fredningens formål

Formålet med ophævelsen af de gamle fredningsbestemmelser samt fastsættelse af de nye bestemmelser er

- at arealerne i princippet bevares i deres nuværende tilstand,
- at der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,
- at sikre Strandstien, nedgange og en eventuel forlængning af stien,
- at give mulighed for at lovliggøre og bevare fritidshytter og deres kulturhistoriske værdi i overensstemmelse med en fremtidig lokalplan for hytteområdet.

§ 3 Områdets afgrænsning

Fredningen omfatter følgende ejendomme eller dele heraf, matr. nr. e 1 a, 1 ab, 1 aø, 1 d, 1 h, 1 q, 1 z, 2 b, 2 i, 2 l, 2 m, 3 aa, 3 ak, 3 b, 3 k, 3 l, 3 o, 3 p, 3 q, 3 s, 3 ø, 4 g, 6aa, 6 ad, 6 an, 6 am, 6 aø, 6 bg, 6 bp, 6 c, 6 ch, 6 m, 6 q, 6 r, 6 t, 6 v, 6 x, 6 y, 6 æ, 8 h Sjelborg by, Hostrup og 3 r, 4 g, 4 m, 4 ak, 8 h, 13 bu, 19 d, 19 q, 62 a, 62 b, 64 b og 64 h Hjerting by, Guldager. Områdets nærmere afgrænsning fremgår af vedhæftede kort

§ 4 Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, anlægges terrasser eller opstilles boder, skure, telte, campingvogne, hegn og master samt

foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i området.

Der skal dog i kystsikringsøjemed være mulighed for at foretage beplantning og tilsåning på kystskrænterne efter nærmere aftale med kommunen.

§ 5 Strandstien

Strandstiens nuværende forløb er vist på kortbilagene

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fredede område og bag om eksisterende bebyggelse.

§ 6 Terrænændringer og kystsikring

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på arealerne. Undtaget fra forbudet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Eventuel fremtidig kystsikring må kun ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet for Ribe Amt samt Kystsikringsinspektoret iht. Lov om Kystbeskyttelse.

Kommunen eller amtet er ikke forpligtet til at kystsikre eller foretage genopbygning af skrænter som følge af stormflod, vinderosion m.v.

§ 7 Vedligeholdelse og pleje

Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af arealer m.v., der skønnes nødvendig for at fredningsformålet opnås.

Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 6 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra Fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejere og brugeres regning.

§ 8 Offentlighedens adgang

Det fredede areal er åben for færdsel til fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole og trække cykler, barnevogne og lignende. Nødvendig arbejdskørsel i forbindelse med pleje af området og eventuel kystsikring må foregå ad Strandstien.

Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller besværliggøres.

Brug af radio eller anden form for støjspredning i området er forbudt. - Oplægning af både langs kysten er ikke tilladt. - Båltænding er ikke tilladt, dog undtagen den 23. juni (Sct. Hans aften).

§ 9 Information

På Esbjerg Kommunes og Ribe Amtsråds foranstaltning kan der opsættes skilte, kortborde og stiafmærkningspæle med henblik på informering af besøgende i området.

Ribe Amt varetager den overordnede/regionale skiltning samt efter behov opsætning af tavler i/ved det fredede område. Tavlerne skal informere om fredningens indhold og ordensregler for området.

§ 10 Overgangsbestemmelser

For området med fritidshytter (del af matr. nr. 1a Sjelborg by, Hostrup) gælder Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds' afgørelse af 20. marts 1986 og Overfredningsnævnets afgørelse af 3. juni 1987 indtil en kommende lokalplan er endelig vedtaget.

§ 11 Tinglysning

Efter vedtagelse af denne fredning tinglyses den for samtlige matrikelnumre som er nævnt i § 3.

Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds' afgørelse af 20. marts 1986 og Overfredningsnævnets afgørelse af 3. juni 1987 aflyses for matrikelnumrene som er nævnt i § 3. Dog aflyses ovennævnte fredningskendelse og afgørelser først for matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup efter endelig vedtagelse af en lokalplan.

§ 12 Dispensationer m.v.

Dispensation fra foranstående bestemmelser kan gives af Fredningsnævnet for Ribe Amt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål".

Esbjerg kommune og Ribe amt fremsendte sammen med fredningsforslaget et forslag til lokalplan for ejendommen matr. nr.1 a Sjelborg, Hostrup.

Det fremgår blandt andet af lokalplanforslaget, at det er formålet med lokalplanen at skabe grundlag for at bevare og lovliggøre hyttebebyggelsen med dens nuværende karakter og samtidig muliggøre en enklere administration, således at kompetencen til at meddele godkendelser og tilladelser overføres

til Esbjerg kommune. Det fremgår endvidere af lokalplanen, at såfremt de fredede arealer i forbindelse med strandstien berøres af ændringer i bebyggelsen og anvendelsen skal fredningsnævnet for Ribe amt høres.

Da fredningsforslaget ikke indeholdt navne og adresser på de personer, offentlige myndigheder og andre, der ejer ejendomme i det område, som fredningsforslaget vedrører, anmodede fredningsnævnet amtet om at meddele fredningsnævnet alle relevante oplysninger herom. Oplysningerne forelå den 9. maj 2001.

Der blev herefter berammet offentligt møde i sagen den 31. august 2001; mødet måtte imidlertid omberammes til foretagelse den 23. oktober 2001, fordi ikke alle berørte lodsejere var blevet indkaldt.

Indkaldelserne til mødet blev sendt til alle berørte lodsejere og ejerne af hytterne i Sjelborgdalen, ligesom mødet blev bekendtgjort i JydskeVestkysten for den 18. september 2001 og i Statstidende for den 20. september 2001.

Inden mødet modtog fredningsnævnet følgende indlæg om fredningsforslaget:

1. I et brev af 20. april 2001 til fredningsnævnet har Mogens Christiansen, Bøgevej 16, Varde, der ejer en hytte i Sjelborgdalen, blandt andet anført:

"Som repræsentant for sommerhusene på lejet grund på matr. nr. 1a Sjelborg by, Hostrup m. fl., har vi en særlig interesse i, at der kommer en snarlig afgørelse om ophævelsen af fredningen af Strandstien langs Ho Bugt, og om gennemførelsen af en ny fredning af stien.

Vi har i snart mange år kæmpet for at beholde vore sommerhuse, som for de flestes vedkommende skal fjernes i år 2015 iflg overfredningskendelsen af 3. juni 1987. Vore bestræbelser for bevaring har overbevist Amt og Kommune om, at sommerhuskolonien har kulturhistorisk værdi, og derfor bør bevares. Positiv presseomtale af vores sommerhuskoloni har naturligvis også ændret myndighedernes opfattelse i positiv retning.

Når planerne om lovliggørelse af vor sommerhuskoloni er endelig besluttet af myndigheder og fredningsnævn er det vores plan: Vores sommerhusforening **foreningen af husejere m. fl. på matr. nr. 1 a Sjelborg** vil købe hele det areal som vi i dag lejer, og udleje den videre til nuværende lejere. Der oprettes en ny forening *Sjelborgdalens hytteforening af 200?* eller lignende. Navnet vil svare til de begrænsninger der allerede findes for fritidsbusenes størrelse. Vor model er fra **BULBJERG KOLONIHAVEFORENING**.

Lodsejeren er indforstået med at sælge det nødvendige jord, men er interesseret i, at alle de udlejede huse ialt 44 stk. omfattes af handelen. 13 af husene er beliggende på det område, som er godkendt iflg. Plan 404 G. De er/var altså ikke omfattet af overfredningskendelsen af 1987, men har lejestatus til fælles med de øvrige, og ønsker derfor større tryk i lejeforholdet. Vi er derfor alle interesseret i vore planer kan realiseres....."

2. I et brev af 28. august 2001 til fredningsnævnet har Danmarks Naturfredningsforening blandt andet anført:

"Danmarks Naturfredningsforening har tre bemærkninger til fredningsforslaget.

1) De 33 hytter (sommerhuse) ved Sjelborgdalen har ligget i ca. 50 år ulovligt i området. Vi er enige om at gå ind for at bevare hytterne. De udgør et vigtigt stykke lokalhistorie, og var lokale Esbjergenseres mulighed for et sommerhus. Ved udformningen af den nye lokalplan i forbindelse med fredningsforslaget, er det vigtigt at sikre den nuværende bebyggelse. Vi må sikre, at man ikke kan lægge flere grunde sammen og bygge større sommerhuse og helårshuse, som vil ødelægge området. Foreningen ser gerne, at der samtidig med fredningsforslaget foreligger et lokalplanforslag for hytteområdet, således at foreningen kan se, at ovenstående forhold bliver sikret.

2) Den eksisterende sti bør bevares og stien bør ikke forlægges bag om af hytteområdet (Sjelborghytterne). Den løber udmærket foran hytterne, hvor man jo netop har udsigten over vandet. Hvis, der p.g.a. erosion, skal ske en omlægning af stien, skal den lægges på stranden og ikke bag hytterne. Hvis det er nødvendigt, skal det ske via trapper. Det er en udsigtsfredning - meningen er, at man skal kunne nyde udsigten til Langli og Skallingen via Ho Bugt. Det kan man ikke hvis stien forlægges bag hytterne.

3) "Hallum"-huset. Matr. nr. 6 r. Hallumvej 20, Sjelborg. Der er her tale om et stort nyt helårshus, men de øvrige huse i området er små sommerhuse.

Ribe amt og Esbjerg kommune gav i slutningen af 90'erne tilladelse til opførelse af et helårshus, og strandstien blev forlagt bag om huset - og stien er i dag lukket godt inde af "plankeværk", som fjerner udsigten. Før huset blev bygget lå der et lille sommerhus og foran den gik strandstien.

Fredningsnævnet fandt - ved en kendelse af 8. april 1998 - "at der fortsat er en ret for almenheden til at færdes på det fredede areal herunder også på arealet foran den omtalte ejendoms be-

byggelse". Naturklagenævnets afgørelse - af 24. marts 1999 - "går således, i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivelse, ud på at fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet består samt, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal".

DN må kræve, som stadfæstet i kendelserne fra Fredningsnævnet og Naturklagenævnet, at strandstien kommer til at løbe foran huset - på stranden. Som det er nu, er der en trappe ned til stranden på nordsiden af helårshuset og der skal således også etableres en solid trappe på sydsiden af huset....."

3. I et brev af 31. august 2001, stilet til fredningsnævnet, men modtaget på Esbjerg Kommunes Ejendomsskattekontor, har Kurt Stieper Jørgensen anført følgende:

"På vegne af samtlige grundejere med areal ud til strandstien og ejer af forstranden og med tilhørsforhold til Sjelborg Hus - & Grundejerforening af 1939, hvorunder Hallumvej, Borgsvej, Bulbjergvej, Vesterstrand, Vestervej og Truelsensvej henhører, ønsker vi følgende besvaret og undersøgt.

Pkt. 1. Den 20 februar indsendte grundejerforeningen skriftlig protest mod den af STRANDBESKYTTELSESKOMMISSIONEN fremsendte beskyttelseslinie, hvor vi er bekendt med, at både Esbjerg Kommune og Ribe Amt har indgivet den samme protest for bevarelse af den eksisterende beskyttelseslinie, da vi alle foretager løbende vedligeholdelse som udbedring af strandstien samt forstranden efter stormene.

Da vi stadig intet har hørt til sagen vil vi venligst have oplyst om den fremsendte fredningssag har samhørighed med omtalte sag, eller får indflydelse derpå.

Pkt. 2 Ejendomsvurderingen for samtlige omtalte arealer hvorunder der betales grundværdiskat har vi erfaret og fået bekræftet, at alle betaler den højeste kvadratmeterpris op til 2000 m², og den halve pris hvis grundarealet overstiger dette.

Dette mener vi er helt urimeligt, at der skal betales grundværdiskat af et areal som samtidig er udlagt til almen færdsel og ophold, og hvor den enkelte grundejer samtidig selv skal vedligeholde og udbedre arealerne.

Vi vil derfor havde dette optaget til uden værdiskat, på samme måde som de private fællesveje er optaget til....."

Esbjerg Kommune videresendte med et brev af 3. september 2001 brevet til

fredningsnævnet.

4. I et brev af 18. september 2001 fra Kurt Stieper-Jørgensen til fredningsnævnet hedder det blandt andet:

"Vi har nu fra STRANDBESKYTTELSESKOMMISSIONEN modtaget svar på vor skriftlige spørgsmål om udførelse af beskyttelse - og kystsikring af strandarealerne nedenfor Strandstien på de parceller, hvor grundene har direkte beliggenhed ud til Strandstien.

Vi taler her stadig om samtlige parceller beliggende på Bulbjergvej, Vesterstrand, Vestervej samt Truelsensvej.

Kommissionen foreslår vor forening at rette henvendelse til de lokale myndigheder om den fortsatte drift af de omhandlende strandstiarealer, og gør samtidig opmærksom på, at de omtalte kystarealer stadig er privatejede.

Vi har derfor fået svar på vor skriftlige spørgsmål af 31. august, at disse to sager intet har med hinanden at gøre.

I forbindelse med ovennævnte fredningssag henviser vi til side 22 i Overfredningsnævnets kendelse af 22 august 1968 hvor der klart står om Begrænsninger i Opholds- og Baderetten ud for ovennævnte parceller.

I det fremsendte fredningsforslag med berammet møde den 23. oktober 2001 henviser vi til side 5 paragraf 2 om Fredningens formål! At der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen.

Vi mener dette må beror på en fejl i det udsendte Fredningsforslag, så den begrænsning i ophold og baderet stadig skal være gældende for de omtalte parceller.

Såfremt det er Esbjerg Kommunes agt at tilsidesætte denne kendelse uden videre, må vi på det kraftigste nedlægge påstand om dette.

Vi har indtil dato betalt en høj Grundværdiskat for disse arealer, som vi dog har fået et brev om, at dette nu skal forelægges Vurderingsrådet.

Der står også i det fremsendte Fredningsforslag, at fremtidig kystsikring, kun må ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet, og at Kommunen eller Amtet ingen forpligtelse har i genopbygning som følge af stormfloder, vinderosion m.v.

Vi forventer derfor, at vi omgående får skriftlig svar på ovenstående, så vi har dette afklaret i god tid inden den 23. oktober d.a.
....."

5. I et brev af 26. september 2001, hvoraf kopi er sendt til fredningsnævnet, har Esbjerg Kommune, skrevet blandt andet følgende til Kurt Stieper-Jørgensen:

"Ved et brev af 18. september 2001 fremsendt til Esbjerg Kommune og Fredningsnævnet for Ribe Amt har De kommenteret Forslag til Fredning af Strandsti langs Ho Bugt.

Fredningen har ifølge forslaget § 2 bl. a. til formål ".....at der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen."

Der protesteres i indlægget mod den pågældende bestemmelse, som efter foreningens opfattelse indebærer en tilsidesættelse af bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, hvorefter der er tillagt almenheden ret til ophold og badning på en række nærmere angivne matrikelnumre.

Der refereres endvidere i indlægget til forslagets bestemmelser, hvorefter fremtidig kystsikring kun må ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet, og at Kommunen og Amtet ingen forpligtelse har i genopbygning som følge af stormfloder, vinderosion m.v. Det fremgår ikke af indlægget, hvilken holdning, foreningen har til den pågældende bestemmelse.

Offentlighedens adgang til naturen, herunder strandbredder og andre kyststrækninger, er hjemlet i Naturbeskyttelseslovens Kap. 4. Det fremgår dog af lovens § 102, stk. 2, at kendelser om begrænsninger i almenhedens færdsel på strandbredden, som er truffet efter § 23, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 194 af 16. juni 1961 af lov om naturfredning, bevarer deres gyldighed, indtil der efter loven eller regler udstedt efter loven træffes nye afgørelser.

Fredningsforslaget tilsigter med det angivne formål således en ajourføring af områdebestemmelserne, således at de svarer til den almindeligt efter loven gældende retstilstand."

6. I et brev af 26. september 2001 til fredningsnævnet har Michael Nielsen, Matrosvænget 188, Esbjerg, skrevet følgende:

"..... fremsender jeg hermed et skriftligt forespørgsel/ønske om en lille ændring af den fredet sti forenden af vores grund, der hvor den store offentlige og den fredede sti går sammen.

Det vi ønsker er, at en lille del af den frede sti nedlægges forenden af vores grund og at der etableres en trappe med gelænder, der hvor stien til IPA centret ender, ned til den offentlige sti (se vedlagte skitse).

Grunden til vores ønske er, at vi bliver genert af en del knallert køre, som kommer ude fra Sjelborg af den frede sti, der så drejer tv. af stien op til IPA centret.

For den gående færdsel mener vi ikke at ovennævnte ændring betyder noget, da de 2 stier er lige op og ned af hinanden.

Vi afholder naturligvis alle omkostninger i forbindelse med ovennævnte såfremt I ser positivt på sagen."

7. I et brev af 1. oktober 2001 til fredningsnævnet og fremlagt under mødet den 23. oktober 2001 har Holger Bache, Lyngvej 50, Esbjerg, blandt andet anført:

"I Deres brev af 14.09.01 skriver De, at Esbjerg Kommunes forslag til en ny fredning af strandstien skal sikre almenheden fortsat ret til bl.a. ophold og badning på hele strækningen.

I den forbindelse må jeg - som ejer af matr. nr. 6x og 6 bq Sjelborg - henlede Deres opmærksomhed på, at i såvel:

Fredningsnævnet for Ribe Amtsrådsreds' kendelse af 29. 10. 1966

som i
Overfredningsnævnets kendelse af 20.08.1968

fremgår det på side 22 i begge kendelser - enslydende - at der på min strandgrund (matr. nr. 6x) samt yderligere 32 grunde ikke gives almenheden ret til ophold og badning, hvilket også under fredningssagens indledende debat i 1965-66 var en forudsætning for at jeg - og flere andre - afstod fra erstatningskrav. Dette blev i hh. til ovenstående respekteret af fredningsmyndighederne, hvorimod de grundejere der accepterede - eller blev pålagt - også at "tåle" almenhedens ret til ophold og badning - blev tildelt erstatning.

Hvis dette opholds - og badeforbud på min grund matr. nr. 6 x ved en evt. ny fredning bliver ophævet, forbeholder jeg mig ret til at rejse erstatningskrav herfor.

.....ligesom jeg forbeholder mig ret til indsigelse hvis der fremtidigt rejses krav om forlængning af strandstien ind over mine

grunde eller dele deraf (f. eks. den fælles private adgangsvej for 4-5 grundejere for enden af min matr. nr. 6 bq).

Jeg udbeder mig gerne Deres stillingtagen til ovenstående i god tid inden det berammede møde tirsdag den 23. oktober....."

8. I et brev af 2. oktober 2001 har Steffen Rønne, Frihedsvej 39, Esbjerg, der ejer ejendommen matr. nr. 3 aa Sjelborg, beliggende Bulbjergvej 10, blandt andet anført:

"Som helhed synes jeg godt om det nye fredningsforslag; men har dog følgende bemærkninger til forslaget:

1.

Under den nuværende fredning fra 20.8.1968 (der blev vedtaget uden kompensation til ejerne) er der begrænset udfoldelsesmuligheder for folk der ønsker at færdes og tage ophold på stranden. Disse begrænsninger fjernes stort set i det nye fredningsforslag (stadig uden kompensation til ejerne).

Jeg synes det er i orden at folk sikres god og ordentlig adgang til stranden, men finder at ejerne bør have kompensation herfor i form af tilskud til strandvedligeholdelse, eller ved at sænke ejendomsskatten. Det er dyrt og besværligt at holde stien vedlige med de storme der er om efteråret og med det slid der er p.g.a. færdsel.

2.

Området byder på store naturoplevelser året rundt og derfor er det meget skæmmende at en enkelt ejer (af matrikel 6r) har sat et højt og tæt plankeværk op langs den del af stien, der er, hvor Hallumvej ender.

Hvis andre gør som ejeren i 6r, vil hele naturoplevelsen blive ødelagt når folk færdes langs den.

Jeg vil med ovennævnte som begrundelse foreslå at fredningen udvides så der kommer begrænsninger i lodsejernes ret til at opsætte hegn langs strandstien.

Begrænsningen kunne med fordel være regler for den tilladte højde af hegn. F. eks. ½ meter."

9. I et brev af 12. oktober 2001 til fredningsnævnet har Skov - og Naturstyrelsen blandt andet anført:

"....."

Skov - og Naturstyrelsen har følgende bemærkninger til forsla-

get:

Forhold til den eksisterende fredning. Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968.

Skov - og Naturstyrelsen er enig i en del af formålet med fredningsforslaget, at få revideret den eksisterende fredning i forhold til den udvikling, der har fundet sted siden 1968, dels kystmorfologisk i form af erosion på skrænterne, dels lovgivningsmæssigt i form af den udvidede adgang til færdsel og ophold, som er indeholdt i naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser herom.

Et meget vigtigt element i den eksisterende fredning er offentlighedens ret til færdsel og ophold ovenfor skrænterne, således at der er mulighed for at nyde udsigterne over Ho Bugt. Det er Skov - og Naturstyrelsens holdning, at denne ret skal fastholdes i den reviderede fredning overalt, hvor der er fysisk mulighed for det.

Dette indebærer at afgrænsningen af den reviderede fredning som udgangspunkt bør være identisk med den nuværende grænse. Desuden bør fredningen udvides med henblik på at sikre retten til og muligheden for færdsel og ophold på de dele af strækningen, hvor der ikke er lovlig bebyggelse. M.h.t. matr nr 6 r, Sjelborg se nedenfor. Sagsrejserne bør i den forbindelse forpligtes til at supplere redegørelsen for forslaget med dokumentation for behovet for de foreslåede udvidelser set i sammenhæng med den forventede erosion gennem en længere periode, eksempelvis 40-50 år.

For så vidt angår den foreslåede indskrænkning på matr. nr. 1 a, Sjelborg, er det styrelsens holdning, at offentligheden fortsat skal have ret til og mulighed for færdsel og ophold ovenfor skrænten, og at dette fortsat skal være sikret gennem fredningen. Sagsrejserne bør derfor også pålægges at supplere redegørelsen med en lignende dokumentation af den forventede kystudvikling over en længere periode. Såfremt denne dokumentation viser, at der af hensyn til færdsel og opholdsmulighederne er nødvendigt at reducere indskrænkningen eller undlade den, bør fredningen afgrænses i overensstemmelse hermed.

Passagen ved matr. nr. 6 r Sjelborg.

Fredningsforslaget indeholder en lovliggørelse af de nuværende forhold, hvor passagen mellem de på grunden liggende huse og skrænten er spærret med hegn og stien forlagt til et forløb landværts grunden.

Det er Skov - og Naturstyrelsens opfattelse, at denne passage skal genåbnes, i overensstemmelse med naturklagenævnets afgørelse af 24. marts 1999, og opretholdes, sålænge det er fysisk muligt.

Fredningen bør samtidigt sikre, at såfremt det p. gr. a. erosion ikke længere er muligt eller sikkerhedsmæssigt forsvarligt at opretholde passagen, skal stien kunne forlægges til stranden via trappeanlæg, hvis nærmere placering ligeledes må fastlægges.

Hyttebebyggelsen på matr. nr. 1 a Sjelborg.

Det fremgår af såvel redegørelsen, som formålsbestemmelserne og en række af de øvrige bestemmelser, at et væsentligt element i fredningsforslaget er at give mulighed for at opretholde denne hyttebebyggelse, begrundet i dens kulturhistoriske værdi.

33 af de eksisterende huse skal i henhold til Overfredningsnævnets afgørelse af 3. juni 1987 fjernes inden for en heri nærmere fastsat tidsfrist. Afgørelsen er truffet i henhold til naturfredningslovens § 25 om strandbeskyttelseslinie. Denne bestemmelse er overført til naturbeskyttelseslovens § 15 med efterfølgende tilføjelser. Forslaget indeholder en ophævelse af den nævnte afgørelse.

Det er Skov - og Naturstyrelsens opfattelse, at det ikke er muligt at ændre eller ophæve Overfredningsnævnets afgørelse gennem en fredning i den form, som forslaget nu har. Dette må i givet fald ske enten efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser §§ 15, 65, stk. 3 og 78, hvorefter amtsrådet kan gøre undtagelse med mulighed for at påklage dette til naturklagenævnet, eller ved ændring af strandbeskyttelseslinien i.h.t. lovens § 69. Bestemmelsen om ophævelse af Overfredningsnævnets afgørelse bør derfor udgå.

For så vidt angår bebyggelsens kulturhistoriske værdier, skal styrelsen bemærke, at bebyggelsen ikke er omtalt som frednings - eller bevaringsværdig i Kommuneatlas for Esbjerg kommune. Det kan desuden oplyses, at styrelsen i forbindelse med en forespørgsel fra amtet og kommunen om at medvirke til udarbejdelse af en lokalplan for området har tilkendegivet skriftligt, at man ikke finder, at bebyggelsen repræsenterer sådanne værdier, at man vil indgå i et arbejde, der stiler mod dens legalisering. Kopi af styrelsens brev vedlægges.

Det skal præciseres, at Skov - og Naturstyrelsen ikke hermed har taget stilling til, om bebyggelsen skal opretholdes. Det er imidlertid styrelsens holdning, at en eventuel opretholdelse af bebyg-

gelsen, såfremt dette emne overhovedet skal indgå i fredningen, må underordnes offentlighedens ret til og mulighed for færdsel og ophold umiddelbart ovenfor den til enhver tid beliggende skrænt. Dette må fremgå af såvel formålsbestemmelsen som af de øvrige bestemmelser. Styrelsen kan derfor heller ikke tilslutte sig den foreslåede forlægning af stien til vejen landværts den første række huse eller den foreslåede bestemmelse om indskrænkning af fredningen, når der foreligger en lokalplan, jf. ovenfor.

Forholdet til det internationale naturbeskyttelsesområde Vadehavet.

Det fremgår ikke af fredningsforslaget, at en del af området er beliggende indenfor ovennævnte internationale naturbeskyttelsesområde, udpeget som henholdsvis EF-habitatområde nr. 78, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57, og Ramsarområde nr. 27. Dette forhold bør medtages i fredningen. Af Habitatdirektivet følger en forpligtelse til at sikre de omhandlede områder mod forringelser og at opretholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der har begrundet områdets udpegning. Skov - og Naturstyrelsen ønsker derfor, at der i formålsbestemmelsen henvises til disse forpligtelser.

Der skal desuden redegøres for de konsekvenser, fredningen kan medføre for de arter og naturtyper, som det internationale beskyttelsesområde er udpeget for. Der skal i den forbindelse henvises til § 6 i Bekendtgørelse nr. 782 af 1. november 1998, hvorefter planer eller projekter, der medfører forringelse eller væsentlig forstyrrelse i et internationalt naturbeskyttelsesområde som udgangspunkt ikke kan gennemføres.

Forholdet til fredningskendelse for matr. nr. 1 q, Sjelborg.

Ovennævnte ejendom er udover den eksisterende fredning af strandstien også omfattet af en fredning af 3. marts 1958. Denne fredning bør indarbejdes i den reviderede fredning og herefter aflyses"

I brevet, der er henvist til i afsnittet "Hyttebebyggelsen på matr. nr. 1 a Sjelborg", og hvoraf kopi var vedlagt Skov - og Naturstyrelsens indlæg til fredningsnævnet, har styrelsen blandt andet anført følgende:

"Fra Esbjerg kommune modtog Skov - og Naturstyrelsen i brev af 6.2.1998 en orientering om kommunens overvejelser med at gennemføre en samlet planlægning for en række ældre uplanlagte fritidshusområder ved Sjelborg. Brevet indeholder desuden en forespørgsel til styrelsen om at deltage i denne planlægning sam-

men med kommunen, Ribe Amt og Landsplanafdelingen.

Det fremgår af kommunens fremsendte og meget oplysende materiale, at de ialt 8 områder er forskellige med hensyn til karakter, zonestatus og anvendelse, og at der for visse af områderne er opført nyt byggeri eller tilbygninger i strid med naturbeskyttelsesloven, planloven og byggeloven. Særlige problemer knytter sig til området syd for Sjelborg (område 5), hvor 33 huse er opført på lejet grund indenfor 100 m strandbeskyttelseslinien. Overfredningsnævnet har i afgørelse af 3.6.1987 fastslået, at husene skal fjernes, men at ejer, dennes ægtefælle - eller indtil år 2000 en livsarving - må anvende huset indtil år 2015. Cirka halvdelen af husene er desuden beliggende på areal omfattet af fredningskendelse for Strandstien fra 1968.

Det fremgår, at de gældende frednings - og byggelovsbestemmelser ikke har været håndhævet for sommerhuse og fritidshytter i Sjelborgdalen. Der er opført en del tilbygninger, og flere af sommerhusene er handlet. Dels på baggrund af henvendelser fra beboerne om at få lovliggjort byggeriet via tilladelser og dispensationer, og dels på grundlag af en konkret klagesag, har kommunen ønsket at igangsætte en planlægning for hele Sjelborgdalen, der kan skabe grundlag for en lovliggørelse af sommerhusbyggeriet og forbedre administrationsgrundlaget. Planlægningen skal desuden omfatte andre forhold af betydning for områdets anvendelse som forbedring af friarealer og en afklaring af Strandstiens beliggenhed.

Skov - og Naturstyrelsen har drøftet problemet om de uplanlagte sommerhusområder såvel internt som med Landsplanafdelingen, der også har modtaget Esbjerg Kommunes forespørgsel. Landsplanafdelingen har i brev af 31. 3. 1998 svaret kommunen, at man ikke kan gå ind i en vurdering af den konkrete sag, men at man alene kan yde generel vejledning om planlovens forståelse og administration.

Skov - og Naturstyrelsen har i april besøgt Sjelborg-området. Uanset at de pågældende bebyggelser afspejler en lokal tradition for anonym bebyggelse langs vandet, og at de derfor indgår som en integreret del af det samlede kulturmiljø, finder styrelsen ikke, at bebyggelsen repræsenterer sådanne værdier, at man vil indgå i et arbejde, der stiler mod deres legalisering.

Styrelsen er dog indstillet på i et vist omfang at være behjælpelig med råd og vejledning til konkrete problemstillinger, hvis kommunen finder behov for det."

og Landskabsafdelingen, blandt andet anført:

"Til orientering i forbindelse med Fredningsnævnets behandling af ovennævnte sag fremsendes hoslagt kopi af brev af 23. juli 2001 fra en del grundejere på Hallumvej (brevet er ikke underskrevet og det fremgår ikke i øvrigt, hvem der er afsender). Det fremgår af brevet, at den del af strandstiforløbet, som for år tilbage blev ført øst om matr. nr. 6 s og 6 ae Sjælborg By, Hostrup, er blevet spærret af et plankeværk, og endvidere anmodes der om udførelse af en trappe, hvor stien fører ned på stranden på stedet.

Henvendelsen vedrører den del af stien, som forløber øst om matr. nr. 6 r (løbenr. 14 i den tidligere fremsendte ejerfortegnelse), mellem denne ejendom og matr. nr. 1 be, 6 ae, 6 be og 6 aø og på matr. nr. 6 c. Matr. nr. 6 s er nu blevet en del af matr. nr. 6 r.

Amtet har fornylig besigtiget den pågældende del af stien og har ikke kunnet konstatere plankeværk eller andre indretninger, som spærrer for passage på denne del af stien.

Amtet har kontaktet plantør Claus Løth, Esbjerg Kommune, vedrørende trappen ned til stranden. Claus Løth lovede snarest muligt at tilse trappen og foretage evt. nødvendige reparationer på den, så den herefter skulle være i forsvarlig stand."

I brevet af 23. juli 2001 hedder det:

"Vedrørende: Strandstien langs Ho Bugt

Gennem Dagspressen har vi - en del grundejere på Hallumvej erfaret - at der i nær fremtid afholdes et møde med det formål at afklare forskellige forhold i forbindelse stien.

For 3-4 år siden blev stien slettet foran 6 s 6 r og 6 aø. Stien blev herefter ført øst om 6 s og 6 ae og videre ad en 1,5 m bred sti mod vest.

Imidlertid har ejeren af matr. nr. 6 ae opsat et plankeværk diagonalt over vejen mellem 6s og 6ae og inddraget en del af vejen, hvilket han naturligvis ikke må.

Vi skal anmode udvalget om at sørge for at vejen bliver åbnet i 3 meters bredde.

Samtidig vil vi anmode udvalget om at der fra den 1,5 m brede

sti mellem 6 r og 6 aø udføres en 1,5 m bred trappe med rækværk der skal føre stien ned til stien ved stranden.

Denne trappe vil komme alle der færdes på strandstien til gode.

Den trappe som Esbjerg kommune udførte for et par år siden må betegnes som værende livsfarlig.

Endvidere bør der opsættes større skilte med Cykling Forbudt.

Vi håber at udvalget vil tage hensyn til vores ønsker"

11. I et brev af 16. oktober 2001 har Asger Thomsen, Borgsvej 10, Sjelborg, blandt andet anført:

"Som ejer af matr. nr. 6 aø, har jeg følgende bemærkningertil det udsendte forslag.

Skræntenud for min grund er meget sårbar overfor stormfloder samt overfor den gående, kørende færdsel på skrænten.

Esbjerg kommune opsatte for et par år siden en afspærring - en bom - som kun få respektere. Jeg må derfor forbeholde mig at opsætte nødvendige foranstaltninger der hindre færdsel på skræntarealet."

12. I et brev af 18. oktober 2001 til fredningsnævnet har Danmarks Naturfredningsforening blandt andet anført:

"Danmarks Naturfredningsforening fremsender hermed ændringer til tidligere fremsendte kommentarer i brev af 28. august 2001. Jvf. pkt.1.

Strandstiområdet og arealer i tættilknytning hertil er under stadig byudviklingspres. Senest er der fremlagt lokalplan (LP 428) for et sommerhusområde ved Sædding/Hjerting i kystnærhedszonen, som man ønsker at inddrage til byzone. Baggrunden herfor er, at man ønsker flere boliger i Esbjerg området med en attraktiv placering. Danmarks Naturfredningsforening er derfor af den opfattelse, at Strandstien bedst sikres i området ved Sjelborghytterne, hvis den reviderede fredningsgrænse følger den nuværende grænse. Hytterne og grundene bevares som i dag, uden muligheder for ændringer, da de udgør et vigtigt stykke lokalhistorie.

Det er derfor foreningens opfattelse, at området med hytterne stadig bør indgå i fredningen fremfor at der laves en lokalplan for området. Det er foreningen bekendt, at der i forbindelse

med fredningen af Tipperne indgik et område med jagthytter
....."

13. I et brev af 20. oktober 2001 til fredningsnævnet har Ingrid og Ove Nielsen, Sjelborg Strandvej 21, Esbjerg V, anført:

"Idet vi henviser til Jeres skrivelse af 14. sep. 2001 om ophævelse af overfredningsnævnetskendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af Strandstien langs Ho Bugt og om gennemførelse af en ny fredning af Strandstien mv. gør vi hermed opmærksom på, at vi ikke kan godtage forslaget, da vi mener, at det nye fredningsforslag stiller os ringere end det oprindelige af 20. august 1968.

Vi gør opmærksom på følgende:

1. Strandrensning nævnes ikke i det nye fredningsforslag.
2. Jævnfør § 6 i det nye fredningsforslag er hverken kommune eller amt forpligtiget til at kystsikre. Dette er en klar forringelse i forhold til aftale med den tidligere ejer Martin Hansen.
3. Inddragelse af ca. 15.000 m² jord til nyt fredet areal.

....."

14. I et brev af 20. oktober 2001 til fredningsnævnet har ASX 2654 ApS, Sanatorivej 75, Esbjerg V, anført:

"Undertegnede skal herved gøre indsigelse mod fredningsforslaget, idet undertegnede ikke ønsker at afgive rettigheder på matr. nr. 4 h til det offentlige. Hertil kommer at det er særdeles uhørt, at man herigennem ved påstand om "kulturbeskyttelse" søger at lovliggøre nogle fritidshytter, hvis facader fortrinsvis består af træfinerplader påsat inden for de seneste par år.

Undertegnede færdes daglig på stiaarealet foran ovennævnte hytter. Med baggrund heri foreslås at fredningsforslaget suppleres med en bestemmelse om, at skrænterne ikke må benyttes som losseplads for bl. a. nedbrydningsmaterialer fra hytterne, gamle møbler, gryder, pander, haveaffald tæpper m.v."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet afholdt offentligt møde om fredningsforslaget den 23. oktober 2001. Møder var forinden blevet bekendtgjort i Statstidende for den 20. september 2001 og i Jydske Vestkysten for den 18. september 2001. Alle lodsejere og hytteejere i Sjelborg - området samt offentlige myndig-

heder, institutioner og foreninger, som var berørt af fredningsforslaget, var indkaldt til mødet.

I mødet deltog for Esbjerg kommune bygningsinspektør Hans Jespersen, afdelingsarkitekt Stig Eriksen, byplanlægger Astrid Hygom og plantør Claus Løth, alle Esbjerg, for Ribe Amt kontorleder Toft Jensen, topograf Jørgen Ellegaard og fuldmægtig Gert Lomholdt Andersen, alle Ribe, for Skov- og Naturstyrelsen kontorchef Ole Jappe og fuldmægtig Else Marie Stamphøj, begge København, for Danmarks Naturfredningsforening lokal-komited medlem Hans Jørgen Olesen, Sædding Strandvej 39, st., Esbjerg, og fuldmægtig Susanne Ogstrup, København, for friluftsrådet, Åge Jakobsen, Elsdyrvej 10, Esbjerg, hytteejerne Kurt Ravn, Sjelborgdalen 28, Sjelborg, Henning Hansen, Sjelborgdalen 60, Sjelborg, Pia Helle Kjærgård, Sjelborgdalen 62, Sjelborg, Henning Jensen, Sjelborgdalen 100, Sjelborg, Inge Birthe Nielsen, Sjelborgdalen 106, Sjelborg, Ruth Frandsen, Hjelmensgade 24, Århus C, Lene Andersen, Vesterled 20, Tjæreborg, Edith Dela, Rolfs-gade 87, Esbjerg, Svend og Karin Bang, Jyllandsgade 90, Esbjerg, Henning Madsen, Linde Allé 4, Agerbæk, Anne Lisa Madsen v/ Svend Åge Madsen, Varde Landevej 57, Varde, Martin Lydixen, Sønderengen 8, Esbjerg, Villy Nielsen, Skjoldsgade 12, 1. sal, Esbjerg, Nielsine Pedersen, Gunderupvej 9, Varde v/ Jytte Søgård, Vardevej 29, Roust, Mogens Christiansen, Bøgevej 16, Varde, Norma Dahl, Mølleparkvej 5, Esbjerg, Åge Pedersen, Åmoseparken 112, Esbjerg, Egon Furbo, Karlsgårdevej 2, Siig, Anne Marie Ågård, Vestervold 3 D, Varde, lodsejerne Niels Jørgen Møller, Sjelborgdalen 28, Sjelborg, Asger Thomsen, Borgsvej 10, Sjelborg, Ella Roued, Sjelborgvej 52, Sjelborg, Folmer Lindberg, Truelsensvej 14, Sjelborg, Karl Erik Petersen, Vestervej 47, Sjelborg, Holger Bache, Vestervej 21, Sjelborg, Erik Torbensen, Sanatorievej 44, Esbjerg, Bjarne Pedersen, Vestvej 19, Sjelborg, Ingrid Nielsen, Sjelborg Strandvej 21, Sjelborg, Kurt Jørgensen, Bulbjergvej 18, Sjelborg, for Sjelborg Hus & Grundejerforening af 1939, Kurt Jørgensen, Bulbjergvej 18, Sjelborg og Jørgen Marsner, Drosselvænget 3, Esbjerg. Der er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om drøftelserne på mødet:

"Fredningsnævnets formand konstaterede, at alle, der er berørt af fredningsforslaget, som Esbjerg kommune og Ribe amt har udarbejdet, er indkaldt til fredningsnævnets møde i dag og tilføjede, at fredningsforslaget opfylder de krav, der ifølge naturbeskyttelseslovens bestemmelser stilles til et sådant forslag.

Astrid Hygom, Esbjerg kommune, redegjorde for baggrunden for amtets og kommunens beslutning om at rejse fredningssagen og oplyste, at amtet og kommunen i den indledende fase drøftede spørgsmålet om en ny fredning med Planstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening, som var positivt indstillede overfor planen om at erstatte kendelsen af 20. august 1968 om

fredning af Strandstien med en ny fredning, som skal muliggøre, at strandstien kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne langs Ho bugts østbred. De myndigheder, der deltog i de indledende drøftelser, var enige om, at de 33 hytter i Sjelborgdalen skulle søges bevaret i forbindelse med gennemførelsen af en ny fredning, og at hytterne skulle søges lovliggjort, fordi de afspejler tiden fra 1950'erne, hvor byfolk tog ud til kysten for at dyrke bade- og friluftslivet samt nyde naturen. Resultatet af drøftelserne er kommet til udtryk i fredningsforslagets formålsbestemmelser. Det fremgår af disse bestemmelser, at det er formålet med fredningsforslaget, at de hidtil fredede områder skal bevares i deres nuværende tilstand, at sikre ret til færdsel til fods og kortvarige ophold på de fredede arealer samt badning herfra, at sikre Strandstien, nedgangene fra stien til stranden og eventuel forlægning af stien indenfor det fredede område samt at give mulighed for at lovliggøre og at bevare fritidshytterne i Sjelborgdalen, fordi hytterne har en kulturhistorisk værdi. Astrid Hygom understregede, at det er planen, at der skal gennemføres en lokalplan for det område, hvor hytterne ligger, når fredningsforslaget er gennemført, og derefter skal fredningen af hyttebyen ophæves, således at forholdene vedrørende hytterne herefter alene reguleres i en lokalplan for området.

Astrid Hygom gennemgik herefter de arealer, der berøres af fredningsforslaget. Hun anførte blandt andet, at der i følge fredningsforslaget skal inddrages et kommunalt areal nordvestligst i området mellem det hidtil fredede areal langs stranden og baglandet. Dette areal ejes i øjeblikket af Esbjerg kommune, som ikke vil rejse krav om erstatning i anledning af fredningen af arealet. En væsentlig del af skrænten ud for ejendommen Hallumvej 20 - matr. nr. 6 i Sjelborg - er eroderet bort. Strandstien, der fulgte skrænten, er forsvundet. Kommunen har derfor i samråd med amtet tilladt, at stien blev ført bag om huset på Hallumvej 20. Fredningsnævnet tog i 1998 stilling til forlægningen af stien og fastslog, at der fortsat består en ret for almenheden til at færdes på det fredede areal foran huset. Denne afgørelse blev indbragt for naturklagenævnet, der ligesom fredningsnævnet fastslog, at der består en færdselsret for almenheden på det fredede areal foran huset, og at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentligheden adgang til og på det fredede areal. Da det er amtets og kommunens vurdering, at det er uforsvarligt at færdes på arealet mellem huset og skrænten, skal stien ifølge fredningsforslaget forlægges, så den - som situationen er i dag - føres øst om Hallumvej 20 og derefter tilbage til skrænten. På strækningen sydover skal der indtages yderligere arealer under fredningen for at sikre offent-

lighedens mulighed for at færdes på skrænten. Det areal, der foreslås inddraget under fredningen, ejes af gårdejer Ove Nielsen. Der er ikke behov for at inddrage yderligere arealer i Sjelborgdalen under det fredede område. Kommunen har i forbindelse med udarbejdelsen af fredningsforslaget, lavet et udkast til en lokalplan for Sjelborgområdet; lokalplanen skal, såfremt den gennemføres, sikre hytterne. Der skabes ved gennemførelsen af fredningsforslaget mulighed for, at strandstien kan forlægges bag om hytterne i Sjelborgdalen. Efter en af stormene i 1980'erne blev det besluttet at gennemføre sikring af kysten nord for Hjerting. Ifølge fredningsforslaget skal der inddrages et mindre areal ud for sanatoriet under fredningen. Dette areal ejes af Esbjerg kommune, som ikke vil rejse krav om erstatning i anledning af arealets fredning. Astrid Hygom oplyste endelig, at der verserer en sag, som Esbjerg kommune har rejst, om ophævelse af strandbeskyttelseslinjen på visse af de områder, som berøres af fredningsforslaget.

Jørgen Ellegaard, Ribe amt, bemærkede, at den del af strandstien, der tidligere gik over ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg, er forsvundet ved erosion. Fredningsforslaget lægger op til, at stien skal forlægges øst om villaen på matr. nr. 6 i Sjelborg. Amtet kan tiltræde denne forlægning af stien. Amtet har overfor Strandbeskyttelseskommisionen anbefalet, at strandbeskyttelseslinjen ophæves på alle de delområder, som berøres af fredningsforslaget.

Mogens Christiansen hilste forslaget om fredning af hyttebyen og kommunens bestræbelser på at lovliggøre hytterne velkommen. Hytterne ligger i øjeblikket på lejede arealer; hytteejerne ønsker at købe disse arealer, så "hytteejerne bliver herrer i eget hus". Strandstien forløber i øjeblikket på arealet mellem hytterne og stranden. Da det i kendelsen om fredningen af strandstien langs Ho bugt ikke er angivet præcist, hvor stien skal forløbe på det fredede areal, men blot at der er ret til færdsel på det fredede areal, og da det fredede areal foran hytterne er bredt, vil der ikke indenfor en overskuelig årrække være behov for at forlægge strandstien bag om eller gennem hyttebyen, selvom fredningsnævnet tager det fremsatte fredningsforslag til følge. Hytteejerne har derfor ikke indvendinger mod, at strandstiens hidtidige forløb bibeholdes.

Holger Bache henledte opmærksomheden på, at det fremgår af fredningsforslagets § 2, andet led, at offentligheden "fortsat" skal sikres ret til ophold på de fredede arealer og adgang til at bade herfra. Denne del af bestemmelsen hjemler offentligheden en videregående adgang til at benytte de fredede arealer end

bestemmelserne i den eksisterende kendelse, hvor der ikke blev tillagt almenheden ret til ophold og badning på en række nærmere angivne matrikelnumre. Ordet "fortsat" i bestemmelsen er derfor misvisende. Han vil som lodsejer i området protestere mod denne udvidelse af offentlighedens adgang til at benytte de fredede arealer og vil i givet fald kræve erstatning for dette indgreb overfor lodsejerne; indgrebet har en ekspropriativ karakter. Holger Bache tilføjede, at 13 lodsejere fik erstatning i sin tid, da fredningen af strandstien blev gennemført, fordi fredningsnævnet vurderede, at fredningen indebar et indgreb i deres ejendomsret.

Stig Eriksen, Esbjerg kommune, bemærkede heroverfor, at det er korrekt, at fredningsforslaget giver offentligheden en videre adgang til at benytte de fredede arealer end bestemmelserne i den eksisterende fredningskendelse, men denne udvidede adgang til ophold på de fredede arealer skal ses i forlængelse af den generelle udvidelse af borgernes adgang til at færdes i og bruge naturen. Denne adgang fremgår blandt andet af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven.

Kontorleder Toft Jensen, Ribe amt, tilføjede, at offentlighedens ret til færdsel og ophold i naturen tillige kan støttes på bestemmelserne i den tidligere gældende naturfredningslov.

Ole Jappe, Skov - og naturstyrelsen, bemærkede, at almenheden altid har haft ret til at færdes på de danske strandarealer.

Fredningsnævnets formand henledte Holger Baches opmærksomhed på, at der kan kræves erstatning i forbindelse med gennemførelsen af et fredningsforslag under forudsætning, at der er lidt et tab. Kravet herom skal fremsættes overfor fredningsnævnet, som vil behandle spørgsmålet i forbindelse med behandlingen af fredningsforslaget.

Asger Thomsen oplyste, at han ejer ejendommen matr. nr. 6 ~~ag~~ Sjelborg. Skrænten ud for hans ejendom er meget sårbar overfor stormflod, og offentlighedens færdsel på skræntarealerne - ikke alene den gående, men også cyklister og mountainbikere - medvirker til skræntens nedbrydning. Denne trafik bør reguleres ved, at Esbjerg kommune etablerer en ordentlig trappe, så offentligheden kan færdes trygt og sikkert til og fra stranden; samtidig sikres det formentlig, at sliddet på skrænten minimeres.

Hans Kjærgård, Esbjerg kommune, anførte heroverfor, at det er vanskeligt at etablere en trappe, der kan modstå vejrets på-

virkning.

Hans Jørgen Olsen, Danmarks Naturfredningsforenings lokal-komite, anførte, at Danmarks Naturfredningsforening kan tilslutte sig, at hytterne i Sjelborgdalen bevares for eftertiden, fordi hyttebyen er et vigtigt stykke lokalhistorie, som illustrerer bybefolkningens mulighed for et friluftsliv. Danmarks Naturfredningsforening finder imidlertid, at det vil være betænkeligt at lade den kommende fredning af husene afløse af en lokalplan, da en lokalplan til enhver tid kan ophæves, således at området fra at være en hytteby med en historisk betydning kan ændres til et boligområde med attraktive boliger. En sådan politisk beslutning blev truffet vedrørende et naturområde i Ådalen, der var omfattet af en lokalplan. Danmarks Naturfredningsforening kan endvidere tiltræde, at strandstien langs Ho bugt bevares. Den skal hverken føres bag om hyttebyen i Sjelborgdalen eller bag om ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg, for det var formålet med fredningen af arealerne langs Ho bugt, at almenheden kunne færdes på skrænten og nyde udsigten ud over bugten mod Langli og Skallingen. Det kan man ikke, hvis stien forlægges bag om hytterne og ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg. Hvis der sker erosion på kysten, skal stien lægges ned på stranden, og hvis det er nødvendigt for at sikre den gående færdsel langs kysten, skal der etableres det nødvendige antal trapper. Huset, der er opført på ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg, er et helårshus, opført i et sommerhusområde. Før huset blev bygget i 1990'erne, lå der et mindre sommerhus på grunden, og foran sommerhuset løb strandstien. På trods af fredningen af arealerne langs Ho bugt gav Ribe amt og Esbjerg kommune fejltagtigt tilladelse til at opføre huset og at forlægge stien bag om det nyopførte hus. Kommunen og amtet forsøger med forslaget at "reparere" fejlen. Esbjerg kommune bør som sit bidrag til at sikre strandstien købe ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg og nedbryde huset, så almenheden på ny kan færdes på skrænten ud for huset.

Hans Jeppesen, Esbjerg kommune, bemærkede heroverfor, at huset på ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg er lovligt opført.

Toft Jensen, Ribe amt, tilføjede, at forslaget om at flytte stien, så den på ny kommer til at forløbe foran huset, har været drøftet. Såfremt stien skal forlægges til stranden nedenfor huset, skal der etableres trapper på steder, hvor erosionen på kysten har været voldsom.

Ole Jappe, Skov- og naturstyrelsen, anførte, at styrelsen kan tiltræde, at den eksisterende fredning skal revideres i forhold til

den udvikling, som har fundet sted siden 1968 dels i form af erosionen på skrænterne, dels i form af den udvidede adgang til færdsel og ophold, som naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser hjemler offentligheden. Fredningen i 1968 af Strandstien langs Ho bugt skulle sikre offentlighedens ret til færdsel og ophold ovenfor skrænterne. Denne ret skal fastholdes i den reviderede fredning overalt, hvor det er fysisk muligt. Afgrænsningen af den reviderede fredning bør derfor være identisk med den nuværende fredningsgrænse, men området, der skal undergives fredning, bør udvides for at sikre retten til og muligheden for færdsel og ophold på de dele af skrænten, hvor der ikke er lovlig bebyggelse. Det er derfor Skov- og naturstyrelsens opfattelse, at Esbjerg kommune og Ribe amt bør supplere redegørelsen for forslaget med dokumentation for behovet for de foreslåede udvidelser set i relation til den forventede erosion langs kysten over en længere årrække, for eksempel en 40-årig periode. Det fremgår af fredningsforslaget, at Esbjerg kommune og Ribe amt foreslår en indskrænkning af det fredede areal på matr. nr. 1 a Sjelborg. Det er Skov- og naturstyrelsens opfattelse, at offentligheden fortsat skal have ret til og mulighed for færdsel og ophold ovenfor skrænten, og at denne ret skal sikres gennem en fredning af arealet. Esbjerg kommune og Ribe amt bør derfor supplere redegørelsen med dokumentation for den forventede kystudvikling på denne del af kysten over en længere periode. Hvis denne dokumentation viser, at det er nødvendigt af hensyn til offentlighedens ret til færdsel og ophold at reducere indskrænkningen eller helt undlade den, bør fredningen afgrænses i overensstemmelse hermed. Det fremgår af fredningsforslaget, at Esbjerg kommune og Ribe amt sigter mod en lovliggørelse af den nuværende forlægning af stien bag om huset på ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg, hvor den tidligere passage mellem det nedrevne sommerhus og skræntener blevet spærret med hegn. Det er Skov- og naturstyrelsens opfattelse, at denne passage skal genåbnes i overensstemmelse med den afgørelse, som Naturklagenævnet traf den 24. marts 1999, og opretholdes så længe, det er fysisk muligt. Hvis det på sigt ikke længere er muligt eller sikkerhedsmæssigt forsvarligt at opretholde passagen foran det nyopførte hus, skal fredningsforslaget indeholde bestemmelser om forlægning af stien til stranden via trapper, hvis nærmere placering skal fastlægges i fredningskendelsen. Det er endelig Skov- og naturstyrelsens opfattelse, at det ikke er muligt at ændre eller at ophæve overfredningsnævnets kendelse om, at hytterne i Sjelborgdalen skal fjernes inden for den frist, som er fastsat i kendelsen. Overfredningsnævnets afgørelse blev truffet i medfør af den dagældende naturfredningslovs § 25 om strandbeskyttelseslinjer. Det er Skov- og naturstyrelsens opfattelse, at overfrednings-

nævnets kendelse ikke kan ophæves gennem en ny fredning i den form, som det foreliggende forslag har. En ændring af tilstanden må ske efter bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 15 om ændring af tilstanden ved strandbredder og andre kyststrækninger eller efter bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 69. Kompetencen til at træffe afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 15 tilkommer amtsrådet; amtsrådets afgørelse kan påklages efter bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, og 78. Bestemmelserne om ophævelse af overfredningsnævnets afgørelse bør derfor udgå af fredningsforslaget. Ole Jappe anførte endelig, at der i fredningsforslagets formålsbestemmelse bør henvises til de forpligtelser, som følger af Habitatdirektivet for at sikre det fredede område mod forringelser og for at opretholde eller genoprette den gunstige bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som har begrundet, at arealet langs Ho bugt er udpeget som EF-habitatområde, EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde.

Stig Eriksen, Esbjerg kommune, anførte heroverfor, at kommunen kan tiltræde, at der skal foretages nærmere undersøgelser af erosionen langs kysten, inden der træffes afgørelse om udstrækningen af det areal, som skal omfattes af fredningsforslaget, for foreløbige vurderinger af situationen langs kysten og den omstændighed, at der er tæt vegetation på arealet mellem hyttebyen og strandkanten, tyder på, at der ikke sker erosion ved Sjelborgdalen. Forholdene taler derfor for, at strandstien kan bibeholdes i det nuværende forløb nedenfor hyttebyen. Erosionen på skrænten ved ejendommen matr. 6 i Sjelborg har fjernet så meget af skrænten, at der ikke længere er passage mellem det nye hus og skrænten. Det er derfor forbundet med stor risiko at færdes på denne del af skrænten. Ribe amt og Esbjerg kommune foreslår derfor, at stien forlægges bag om ejendommen matr. 6 i Sjelborg.

Susanne Ogstrup, Danmarks Naturfredningsforening, bemærkede, at der er et byudviklingspres på de kystnære område langs Ho bugt, fordi politikerne ønsker flere boliger med en attraktiv placering i Esbjerg området. Dette illustreres af, at Esbjerg kommune fornylig har fremlagt et forslag til lokalplan for et sommerhusområde ved Sædding og Hjerting, som politikerne vil inddrage til byzone for at sikre attraktive byggegrunde. Det er derfor Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at Strandstien og de arealer, den løber igennem, bedst sikres, hvis den reviderede fredningsgrænse som udgangspunkt følger den nuværende fredningsgrænse. Danmarks Naturfredningsforening er tillige af den opfattelse, at området med hyttebyen bør indgå i fredningen fremfor vedtagelse af en lokalplan for områ-

det. Da Tipperne ved Ringkøbing fjord blev fredet, blev et område med jagthytter ligeledes fredet.

Ole Jappe, Skov - og naturstyrelsen, anførte heroverfor, at den model, der blev valgt for jagthytterne i Tipperne, ikke er anbefalelsesværdig. Hytterne i Sjelborgdalen bør sikres gennem en lokalplan og en regionsplan, hvorfor denne del af forslaget bør udgå af sagen.

Jørgen Ellegaard, Ribe amt, bemærkede, at sagsrejserne bør have mulighed for at kommentere de synspunkter, som Skov- og naturstyrelsen samt Danmarks Naturfredningsforening har fremført, og at genoverveje, om hyttebyen i Sjelborgdalen skal trækkes ud af fredningsforslaget. Hyttebyen kom med i forslaget, fordi forslagsstillerne har ønsket et enstrengt system for at lette administrationen af hyttebyen med tilstødende arealer.

Åge Jacobsen, Friluftsrådet, oplyste, at rådet har overvejet fredningsforslaget og kan tiltræde, at strandstien forlægges bag om ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg.

Claus Løth, Esbjerg kommune, anførte, at stormen den 24. november 1981 fjernede store dele af skræntennedenfor ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg. Kommunen forlagde stien bag om huset på ejendommen "for at undgå anarki". Det er i realiteten uden betydning, hvor stien forløber på dette sted, for Strandstien har en samlet længde på over 3 kilometer.

Hans Jørgen Olesen, Danmarks Naturfredningsforenings lokal-komite, bemærkede heroverfor, at der ikke var problemer forbundet med at færdes på stien mellem det nedrevne sommerhus og skrænten, før det nye hus blev opført på ejendommen matr. nr. 6 i Sjelborg. Offentligheden vil også i dag kunne færdes på dette areal uden risiko for at styrte ned på stranden, men færdslen vil være til gene for ejendommens ejer. Esbjerg kommune bør derfor tilbyde ham en passende sum penge.

Claus Løth, Esbjerg kommune, oplyste, at offentligheden kun kunne færdes foran det nedrevne sommerhus, fordi stien blev forlagt til arealet udenfor det fredede område foran huset.

Jørgen Marsner oplyste, at han gennem mange år har spadseret ad Strandstien. På en del af strækningen mellem Hjerting og Sjelborg fører strandstien gennem et sumpet og ufremkommeligt område. Det skyldes, at stien benyttes af mountainbikere, ryttere, knallertkørere og cyklister; han efterlyste vedligeholdelse af stien.

Folmer Lindberg tilføjede, at Esbjerg kommune har forsømt gennem mange år at oprense grøfterne i området. Vandstanden i grøfterne er derfor meget høj på visse årstider, hvorfor vandet fra grøfterne oversvømmer de omliggende arealer, herunder Strandstien, med den følge, at visse strækninger af Strandstien bliver sumpede områder.

Claus Løth oplyste, at vandløbene i området ikke er kommunale. Det påhviler derfor ikke efter vandløbsloven Esbjerg kommune at oprense grøfterne; den enkelte lodsejer har ret til at foretage denne oprensning.

Fredningsnævnets formand udsatte mødet og oplyste, at fredningsnævnet herefter vil foretage besigtigelse af dele af de arealer, som fredningsforslaget vedrører. Besigtigelsen finder sted i dag kl. 13.15 med mødested på parkeringspladsen ved Sjelborg Strandvej.

Mødet suspenderedes fra kl. 11.50 til kl. 13.15.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af arealet fra parkeringspladsen ved Sjelborg Strandvej til hyttebebyggelsen på ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg.

Under besigtigelsen af ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg påpegede Ole Jappe, at der ikke i øjeblikket sker erosion på arealerne foran det nybyggede hus, og at det på baggrund af dybden af arealet foran huset er muligt at retablere strandstien på dette sted.

Claus Løth bemærkede heroverfor, at dele af skrænten er skyllet i havet, men reableret af husets ejer.

Ole Jappe bemærkede under besigtigelsen af ejendommen matr. nr. 1 q Sjelborg, at denne ejendom blev fredet ved kendelse afsagt den 3. marts 1958. Denne fredning bør indarbejdes i fredningsforslaget og derefter ophæves i forbindelse med gennemførelsen af fredningsforslaget.

Efter besigtigelsen udsatte fredningsnævnet behandlingen af sagen til den 15. marts 2002, for at sagsrejserne kan få mulighed for at kommentere de synspunkter, som Skov- og naturstyrelsen samt Danmarks Naturfredningsforening har fremført, herunder Skov- og naturstyrelsens forslag om, at hyttebyen skal trækkes ud af fredningsforslaget, for at afvente sagsrejsernes supplerende redegørelse til fredningsforslaget med dokumentation for behovet for de foreslåede udvidelser af fredningen vur-

deret på baggrund af den forventede erosion på kysten set over en årrække på 40 til 50 år, og for at sagsrejserne kan få lejlighed til at vurdere Skov- og naturstyrelsens ønske om, at der i fredningsforslagets formålsbestemmelse henvises til de forpligtelser, som følger af Habitatdirektivet for at sikre det fredede område mod forringelser og at opretholde eller genoprette den gunstige bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som har begrundet, at arealet langs Ho bugt er udpeget som EF-habitat-område, EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde."

I et brev af 29. oktober 2001 til fredningsnævnet meddelte Skov - og Naturstyrelsen, at styrelsen på baggrund af det offentlige møde, besigtigelsen og på det foreliggende grundlag fastholdt de synspunkter, der er anført i styrelsens brev af 12. oktober 2001 til nævnet. Styrelsen har herefter anført i brevet:

"Styrelsen skal i den forbindelse særligt fremhæve forholdene omkring matr. nr. 6 r, Sjelborg. På baggrund af besigtigelsen er det styrelsen opfattelse, at der fortsat består en såvel fysisk som sikkerhedsmæssigt forsvarlig mulighed for at færdes inden for det hidtil fredede område på denne ejendom. Styrelsen forudsætter i den forbindelse, at Ribe Amt efterkommer naturklagenævnets afgørelse af 24. marts 1999 om at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal, ligesom de af ejeren tilvejebragte beplantninger, terrasseanlæg og terrænændringer inden for det fredede område, hvortil der ikke er meddelt dispensation, fjernes.

Med henblik på en fremtidig situation, hvor passagemuligheden ikke kan opretholdes p. gr. a. fortsat erosion, finder Skov - og Naturstyrelsen fortsat, at muligheden for at etablere et trappeanlæg fra det sydlige stiforløb ned på stranden bør indgå i den videre behandling af sagen. Styrelsen er dog enig i, at hensynet til bevægelseshæmmede bruges muligheder for at anvende strandstien under alle omstændigheder gør det ønskeligt at opretholde den nuværende sti landværts side af ejendommen."

I et brev af 31. oktober 2001 anmodede Esbjerg Kommune Ribe Amts Kulturmiljø om en udtalelse om de 33 hytter i Sjelborgdalen. I brevet har kommunen blandet oplyst, at de 33 hytter skal være fjernet senest i år 2015. Det hedder herefter i brevet:

"Tidligere har Esbjerg Kommune i samarbejde med Planstyrelsen kortlagt og registreret bevaringsværdige bygninger og bymiljøer, som fremgår af "Esbjerg Kommuneatlas" og er fra 1992. I Sjelborg er sommerhuskolonien ved Bulbjerg medtaget som bevaringsværdig men ikke bebyggelsen i Sjelborgdalen. Holdnin-

gen til bevaring af kulturmiljøer har imidlertid ændret sig. Med fremsendelse af et nyt fredningsforslag har Esbjerg Kommune og Ribe Amt indstillet til bevaring af hytterne i Sjelborgdalen.

I 1999 udarbejdede Mette Slyngborg, museumsinspektør ved Esbjerg Museum en artikel om Hyttekolonien i Sjelborgdalen, der belyser de aspekter der gør, at kolonien må betragtes som et kulturmiljø"

Det Regionale Faglige Kulturmiljøråd i Ribe Amt besvarede kommunens forespørgsel i et brev af 20. december 2001. Rådet har blandt andet anført i brevet:

Kulturmiljørådet finder at området med sine selvbyggede hytter på små lodder helt klart er bevaringsværdigt som et værdifuldt vidne om den jævne befolknings mulighed for fritidsliv ved kysten i en tid, hvor man havde mere beskedne krav til daglige bekvemmeligheder. Husene indgår i en fin helhed sammen med de andre huse i området, og de omhandlede 33 huse må således ikke ses isoleret men i sammenhæng med de øvrige bygninger i området. Det vil være af stor værdi at bevare hele området med de kvaliteter, det har i dag, bl. a. den selvgroede karakter.

Imidlertid må man i valg af løsning være opmærksom på de problemer der er ved at bevare sådanne beskedne og til dels utidsvarende steders karakter. Den lille skala, den store tæthed og materialevalg domineret af malede brædder og tagpap er nogle af bebyggelsens værdifulde karakteristika. Som hovedregel bør udvidelse derfor ikke finde sted - bortset fra små "knaster" på max et par m² til forbedrede toilet- og baderum. Nedrivning eller sammenlægning bør heller ikke være mulig, og skulle et hus blive ødelagt af f. eks. storm eller brand, bør afløseren udformes i overensstemmelse med stedets byggeskik - og ikke som nutidens feriebyggeri....."

I et brev af 10. januar 2002 præciserede Skov - og Naturstyrelsen vedrørende spørgsmålet om den model, der blev anvendt ved fredningen af jagthytterne i Tipperne, at styrelsen på det offentlige møde ikke generelt tog afstand fra modellen, men udelukkende tilkendegav, at styrelsen ikke mente, at det ville være hensigtsmæssigt at anvende en lignende model på de 33 hytter i Sjelborgdalen, fordi der efter styrelsens opfattelse foreligger andre muligheder for at etablere en tilfredsstillende regulering af bebyggelsen, såfremt det i øvrigt ved behandling af sagen i medfør af naturbeskyttelseslovens § 15 besluttes at tillade bebyggelsen opretholdt.

Da Skov - og Naturstyrelsen under det offentlige møde den 23. oktober 2001 havde efterlyst oplysninger om den forventede erosion på kysten set over en

årrække for at kunne vurdere behovet for de foreslåede udvidelser af det fredede område, iværksatte Esbjerg Kommune og Ribe Amt en undersøgelse af spørgsmålet.

I et notat, dateret den 24. maj 2002, har Esbjerg Kommune, Plan & Byudvikling, oplyst følgende om den forventede kystnedbrydning i Sjelborg og Hjerting:

"Skov - og Naturstyrelsen har ønsket en dokumentation for behovet for de foreslåede udvidelser af strandstifredningen vurderet på baggrund af den forventede erosion på kysten set over en årrække på 40-50 år.

På baggrund af de første målebordsblade udarbejdet i 1870 frem til i dag samt fotomateriale, kan det ved at sammenholde og tolke planerne fastslås, hvordan kystlinien og kystskrænterne har ændret sig. Der må dog tages forbehold for kortenes nøjagtighed.

Kystlinien er rykket noget ind mod nordøst set over en 130 årig periode. Tilbagerykningen er sket ved klinterne, og hvor klinterne er højest.

I perioden fra 1910 til 1954 er den sydøstligste del af klinten i Sjelborg eroderet, mens nedbrydningen af klinten tilsyneladende er foregået hurtigere i perioden fra 1954 til 1972 og hvor klinten er højest. I perioden fra 1972 til 2001 er skrænten rykket lidt tilbage.

Ved klinten i Hjerting er en mindre bræmme af klinten forsvundet i perioden fra 1910 til 1954 og nedbrydningen er også her tilsyneladende foregået hurtigere i perioden fra 1954 til 1972. I perioden fra 1972 er der foretaget opfyldning af skrænten dels ved Sanatoriet og Lærkevej efter stormen i 1981 samt senere ved skræntfoden ved Rylevænget. For at sikre parcelhusbebyggelsen ovenfor skrænten er der i 1996-1997 etableret en kystsikring.

Af kortene fra 1910 til 1954 fremgår, at kystskrænterne har været uden bevoksning. Klinten eller klintfoden i Sjelborg er bevokset ifølge kortet fra 1980 og fotos fra 1996 og 2001 og klinten i Hjerting er uden bevoksning indtil kystsikringen etableres i 1996 og 1997.

Kysten foran hyttebebyggelsen i Sjelborgdalen har ændret sig mest i perioden fra 1954 til 1972, mens en mindre bræmme er forsvundet i perioden fra 1972 til 2001. De seneste års luftfoto viser, at der mellem hyttebebyggelsen og strandkanten er en tæt vegetation, hvilket tyder på, at der ikke sker erosion her.

Gennem de seneste 20 år er der forsvundet 1,5 km af Skalling

Ende og ved stormfloder oversvømmes Skallingen. At Skallingen forsvinder menes at have mindre betydning for bølgeeffekten, da landmassivet stadig er der og tager kraften af bølgerne. Hvilken betydning det har for kystnedbrydningen i Sjelborg er usikkert.

De sidste 20 år har været præget af mange stormfloder i forhold til de mere end 100 år, vandstanden er blevet målt systematisk. Hvor tilfældene med vandstande over 2,50 meter i Esbjerg Havn i det meste af sidste århundrede har ligget mellem 5 og 10 på 10 år, har 1980'erne haft 16 tilfælde og 1990'erne hele 20 tilfælde. Årsagen til dette store antal høje vandstande er ikke helt klar.

Alle computerberegnete modelkørsler af det fremtidige klima viser at en global opvarmning vil medføre en stigning i vandstanden i verdenshavet. Denne stigning har 2 årsager:

Udvidelse af vandvolumenet på grund af opvarmning
(termisk udvidelse)

Forøgelse af det totale vandvolumen på grund af afsmeltning af is fra land (gletsjere, indlandsis på Grønland og Antarktis)

Prognoser for vandstandsændringen de kommende 100 år varierer en del afhængigt af, hvilken klimamodel der anvendes. Dette er en naturlig konsekvens af, at vort grundlæggende kendskab til mange af de fysiske processer i havet endnu er ufuldstændige. Modelkørslerne forudsiger en global middel vandstandsstigning i intervallet 0,14 - 0,70 m frem til år 2100.

Der er desuden meget der tyder på, at en øget drivhuseffekt også vil påvirke styrken og hyppigheden af storme, så stormene over Nordatlanten tiltager i styrke og rykker nærmere Europa og dermed Danmark. Hermed vil vi ikke alene kunne risikere en generel vandstandsstigning men også en tendens til hyppigere og kraftigere storme. Dette vil generelt betyde, at stormflodssituationer vil forekomme oftere og med mere ekstreme vandstande, end vi kender i dag. Vinternedbøren forventes også at stige.

I perioden fra 1870 til i dag er relativt store områder blevet bebygget med såvel helårs - som fritidshusbebyggelse, og dermed har man også fået et større slid på naturen og kystskrænterne.

Ved at sammenholde kortet over kystskrænternes nedbrydning i perioden fra 1910 til 2001 med stormfloderne i samme periode, ser det ud til, at der ikke er en umiddelbar sammenhæng mellem stormflodernes hyppighed og styrke og kystnedbrydningen. For-

klaringen kunne imidlertid ligge i, at skræntnedbrydningen er foregået ved skræntfoden og ikke kan aflæses på kortene, eller at forekomsten af vegetation på skrænterne har haft stor betydning for skræntnedbrydningen. En anden forklaring kunne være kortenes unøjagtighed.

På baggrund af ovenstående er det forbundet med stor usikkerhed at forudsige den fremtidige kystudvikling og erosion.

....."

Med et brev af 19. juni 2002 sendte Esbjerg Kommune fredningsnævnet et revideret fredningsforslag, som kommunen og Ribe Amt har udarbejdet efter forhandlingerne på det offentlige møde den 23. oktober 2001. I fremsendelsesbrevet har kommunen anført:

".....

Esbjerg Kommune har i samarbejde med Ribe Amt kommenteret de fremsendte indsigelser og bemærkninger og foretaget ændringer i fredningsforslaget i overensstemmelse hermed.

De væsentligste tilføjelser og ændringer til det tidligere fremsatte fredningsforslag er følgende:

at Det Regionale Faglige Kulturmiljøråd i Ribe Amt har anbefalet bevaring af hyttebebyggelsen,

at behovet for de foreslåede udvidelser er vurderet på baggrund af de sidste 130 års erosion på kysten,

at bestemmelser vedrørende det internationale naturbeskyttelsesområde Vadehavet medtages i fredningsbestemmelserne,

at tidligere afgørelser om nedrivning af de 33 hytter i Sjelborgdalen fortsat er gældende indtil en kommende lokalplan er vedtaget og sagen behandlet i forhold til strandbeskyttelseslinien,

at fredningskendelse for matr. nr. 1 q Sjelborg By, Hostrup indarbejdes i fredningen,

at færdselsretten foran huset beliggende Hallumvej 20, matr. nr. 6 r Sjelborg By, Hostrup præciseres i fredningen,

at strandstien skal opretholdes ovenfor skrænterne, hvor det er fysisk muligt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt,

at der etableres et trappeanlæg ved stiadgangen mellem Hallumvej 10 og 20, matr. nr. 6 aø og 6 r Sjelborg By, Hostrup,

at færdsel på kystskrænterne og arealerne i landbrugsmæssig drift ikke må finde sted....."

Med brevet fulgte et revideret fredningsforslag. I dette fredningsforslag har Esbjerg Kommune og Ribe Amt anført:

"Esbjerg Byråd og Ribe Amt fremsætter hermed forslag til en ny fredning for arealer langs Ho Bugt for at muliggøre, at Strandstien fortsat kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne.

Samtidig foreslås det at føre Strandstien bagom eksisterende bebyggelser, hvis skrænterne forsvinder. Yderligere foreslås, at området med 33 fritidshytter udgår af fredningen med den hensigt at bibeholde hytterne som kulturhistorisk bevaringsværdige.

Efter vedtagelsen af fredningsforslaget, vil der blive offentliggjort et forslag til lokalplan for fritidshytterne. Efter planens vedtagelse skal hytteområdet lovliggøres efter lokalplanen og byggeslovregningen samt efter Naturbeskyttelseslovens bestemmelser for strandbeskyttelse.

Den hidtidige erosion på kysten samt hensynet til det bevaringsværdige kulturmiljø i Sjelborgdalen danner grundlag for udvidelse og indskrænkning af de fredede arealer i forhold til Strandstifredning af 20. august 1968.

Arealet med 33 hytter ved Sjelborgdalen udgår af planen. Et nyt areal inddrages på kanten af skrænten mellem sommerhusområdet ved Hallumvej og Sjelborgdalen, et areal vest for Truelsensvej samt et areal ved Hjerting. Den ny fredning tager højde for den forventede erosion på kysten.

Der udlægges stiareal bag om bebyggelserne i sommerhusområdet ved Hallumvej og ved hytterne i Sjelborgdalen, der muliggør en forlægning af Strandstien. Så længe det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt og fysisk muligt skal Strandstien opretholdes ovenfor skrænterne. Fredningen giver ingen forpligtelser til eventuel fremtidig kystsikring af området, men ret til retablering og pleje.

Fredning af matr. nr. 1 q Sjelborg by, Hostrup for udsigtspladsen på toppen af skrænten mellem Hallumvej og Sjelborgdalen indarbejdes i fredningen.

Baggrund:

Den oprindelige fredningssag blev rejst af Fredningsnævnet for Ribe Amtsrådskreds den 27. januar 1964 efter anmodning fra det daværende Guldager Sogneråd. Anledningen var, at nogle grundjere havde opsat spærringer for at hindre knallertkørsel langs Strandstien. Hovedformålet med fredningen var, at sikre folk ret til at gå ad Strandstien og til at færdes og opholde sig på stranden og samtidig forhindre indgreb fra private grundejere. Endvidere havde fredningen til formål at sikre et værdifuldt landskab langs Ho Bugt.

Under behandlingen af fredningssagen behandlede man også nogle ulovligt opførte huse i Sjelborgdalen. Denne sag varede i adskillige år og resulterede i Fredningsnævnet for Ribe amts afgørelse af 20. marts 1986 samt Overfredningsnævnets afgørelse af 3. juni 1987, der pålagde husejerne at fjerne husene senest år 2015 og efter år 2000 ved ejernes død. Husene måtte ikke handles eller udlejes.

Udvidelse og indskrænkning af det fredede areal:

I tidens løb er der sket en erosion af kyststrækningen, især ved de høje klinter på grund af stormflod, vindpåvirkning og færdsel.

Ved den vestligste strækning af fredningen, matr. nr. 2 l, 2 m, 2 b, 2 i og 2 ai Sjelborg by, Hostrup forløber stien uden for det fredede areal. Niveauforskellene her er små, og visse steder er terrænet sumpet, hvorfor der er dannet nye stiforløb. Det fredede areal udvides, så det omfatter det nye stiforløb.

Fra Truelsensvej til Sjelborg Strandvej har kystlinien været konstant gennem mange år. Dog har vej - og parkeringsanlægget ved Sjelborg Strandvej været ødelagt og genopbygget efter flere storme. I 1999 blev der etableret en kystsikring her for at sikre anlægget.

På strækningen mellem Sjelborg Strandvej og Sjelborgdalen er der i perioden fra 1870 til i dag forsvundet en større bræmme, hvor klinten er højest. Ved opgangen til skræntstien mellem matr. nr. 6 aø og 6 r Sjelborg by, Hostrup kan der etableres et trappeanlæg. Af sikkerhedsmæssige hensyn føres stien bagom ejendommen, Hallumvej 20, matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup. Adgangen til fri og uhindret færdsel foran huset Hallumvej 20 genetableres ved ejendommens nordskel. Øst herfor på matr. nr. 1 be Sjelborg by, Hostrup forløber stien nær skræntkanten. For at tage højde for fremtidig erosion udvides fredningen her med en bræmme svarende til de seneste 130 års erosion.

Ved fritidshytterne i Sjelborgdalen udgår det hidtil fredede areal

med den hensigt at bevare hytterne som kulturhistorisk bevaringsværdige. Strandstien kan forlægges tættere på hytterne, såfremt der skulle blive behov for det. Såfremt der sker yderligere erosion kan stien forlægges til vejen imellem fritidshytterne.

Ved klinten i Hjerting er der sket en nedbrydning af klinten. For at sikre parcelhusbebyggelsen oven for skrænten er der i 1996 og 1997 etableret en kystsikring. På kystsikringsdiget er der etableret en sti samt trapper til den oprindelige sti på klinten. Ved matr.nr. 4 g Hjerting By, Guldager forløber stien uden for det fredede areal, hvorfor der her er inddraget et nyt areal i fredningen.

Sammenhæng med den øvrige planlægning for området

Stien er en del af det regionale natur - og vandrestinet, og har forbindelse til Varde og Holme Ådal samt Blåvandshuk. Ifølge Regionplanen 2008 er området udpeget som værdifuldt kystlandskab og et kulturhistorisk beskyttelsesområde.

Kommuneplan 2002-2014 fastholder området i landzone. Anvendelsen fastlægges til naturområde med det sigte at beskytte, forbedre, genoprette eller tilvejebringe levesteder for vilde dyr og planter samt landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Der må ikke tillades etableret eller ændres anlæg, så de landskabelige værdier, der tilsigtes beskyttet forringes. En bræmme foran hytterne i Sjelborgdalen er omfattet af bestemmelserne for enkeltområde 06-030-013 i kommuneplanen såvel som af fredningen. I enkeltområdet skal de eksisterende fritidshuse og de kulturhistoriske værdier bevares og genskabes. Der må udføres byggearbejde i et omfang, der bidrager til at bevare og genskabe områdets kulturhistoriske værdi.

Når den nye fredning er gældende, fremsættes der et forslag til Lokalplan nr. 394 for området med hytter, som skal danne grundlag for en lovliggørelse af bebyggelsen i henhold til bygge-lovgivningen og naturbeskyttelsesloven.

Bevaring af hyttebebyggelsen

Bevaring af kulturmiljøer er medtaget i sammenhæng med bevaringsinteresser i lovgivningen. Det Regionale Faglige Kulturmiljøråd i Ribe Amt har vedrørende de 33 hytter i Sjelborgdalen blandt andet udtalt:

Kulturmiljørådet finder, at området med sine selvbyggede hytter på små lodder helt klar er bevaringsværdige som et værdifuldt

vidne om den jævne befolknings mulighed for fritidsliv ved kysten i en tid, hvor man havde mere beskedne krav til daglige bekvemmeligheder. Det vil være af stor værdi, at bevare hele området med de kvaliteter, det har i dag, bl.a. den selvgroede karakter.

Rådet giver anvisninger til principper for en lovliggørelse af bebyggelsen i Sjelborgdalen bl.a., at udvidelse som hovedregel ikke bør finde sted - bortset fra små "knaster" på maks. et par m² til forbedrede toilet - og baderum. Nedrivning eller sammenlægning bør heller ikke være mulig, og skulle et hus blive ødelagt af f. eks. storm eller brand bør afløseren udformes i stedets byggeskik.

Forholdet til det internationale naturbeskyttelsesområde Vadehavet.

Det fredede område grænser op til internationale beskyttelsesområder EF-habitatområde nr. 78 (Vadehavet), EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 57 (Vadehavet) og Ramsarområde nr. 27 (Vadehavet). I følge § 6 i bkg. nr. 782 af 1. november 1998 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder skal der i redegørelsen til planforslag, som enten i sig selv eller i forbindelse med andre planer kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, indgå en vurdering af forslagets virkninger på det internationale naturbeskyttelsesområde, herunder på områdets naturtyper og levesteder samt de arter, området er udpeget for at bevare.

Udpegningen som EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-Habitatområde vedrører fiske - og dyrearter, der er knyttet til vandområderne og vaderne, og biotopbeskyttelsen er knyttet til vader, flodmundinger, strandenge og klitområder. Udpegningen af Vadehavsområdet som Ramsarområde er ikke så konkret begrundet, men er bred i den betydning, området har som levested for vandfugle. Det er især selve havområdet og vaderne med de tilstødende strandenge, som det er vigtigt at beskytte.

Det er amtsrådets og Esbjerg Byråds opfattelse at fredningen og bevarelsen af de eksisterende fritidshytter ikke medfører sådan forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medfører forstyrrelse, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Begrundelse for fredningsforslaget

Formålet med den ny fredning er at sikre, at Strandstien kan forlægges i takt med kystens nedbrydning, og give mulighed for pleje af arealerne.

Det er værdifuldt at kunne bevæge sig ad Strandstien og speciel langs toppen af skrænten og kunne nyde udsigten over Ho Bugt til Fanø, Langli og Skallingen. Ydermere giver Strandstien mulighed for at kunne færdes i et afvekslende landskab.

Hyttebebyggelsen i Sjelborgdalen udgår af fredningen med det sigte at bevare bebyggelsen som et kulturmiljø fra nyere tid. Hytterne afspejler tiden fra 50'erne, hvor byfolk tog ud og dyrkede badning, fritidslivet og naturen.

Fredningsbestemmelser

§ 1 Ophævelse og fastsættelse af nye fredningsbestemmelser

Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af Strandstien langs Ho Bugt ophæves. Samtidig fastsættes et nyt sæt fredningsbestemmelser for området, hvor 3 delområder inddrages og et delområde udgår af det hidtil fredede område.

§ 2 Fredningens formål

Formålet med ophævelsen af de gamle fredningsbestemmelser samt fastsættelse af de nye bestemmelser er

- at** arealerne i princippet bevares i deres nuværende tilstand,
- at** der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,
- at** sikre Strandstien, nedgange og en eventuel forlægning af stien,
- at** sikre hyttebebyggelsen ved Sjelborgdalen bevaret som små hytter på små lodder med den karakter, de har i dag. Hyttebebyggelsen udgår af fredningen med den hensigt, at området omfattes af en lokalplan, der sikrer dette.

§ 3 Områdets afgrænsning

Fredningen omfatter følgende ejendomme eller dele heraf, matr. nr. e 1 a, 1 ab, 1 aø, 1 be, 1 bg, 1 q, 1 z, 2 ae, 2 b, 2 i, 2 l, 2 m, 3 aa, 3 ak, 3 am, 3 b, 3 k, 3 l, 3 o, 3 p, 3 q, 3 s, 3 ø, 6aa, 6 ad, 6 an, 6 am, 6 aø, 6 bg, 6 bp, 6 c, 6 ch, 6 m, 6 q, 6 r, 6 t, 6 v, 6 x, 6 y, 6

æ, 8 a, 8 e, 8 f, 8 g, 8 h Sjelborg by, Hostrup og 3 r, 4 g, 4 m, 4 ak, 8 h, 13 bu, 18 bc, 19 d, 19 q, 62 a, 62 b, 64 b og 64 h Hjer-ting by, Guldager. Områdets nærmere afgrænsning fremgår af vedhæftede kort (tegning nr. BP. T. 01-2002 og BP.T 02-2002).

§ 4 Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, anlægges terrasser eller opstilles boder, skure, telte, campingvogne, hegn og master samt foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i om-rådet.

§ 5 Strandstien

Strandstiens nuværende forløb er vist på kortbilagene (tegning nr. BP. T. 01-2002 og BP.T 02-2002).

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fre-dede område og bag om eksisterende bebyggelse som vist på kortbilag.

Strandstien skal, hvor det er fysisk muligt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, opretholdes ovenfor skrænterne. Ved tilbagerykning af strandstien skal eventuelle hegn fjernes/holdes i en afstand af 1 m fra strandstien.

§ 6 Terrænændringer og kystsikring

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på arealerne. Undtaget fra forbudet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Der skal dog i forbindelse med vedligeholdelse være mulighed for at foretage beplantning og tilsåning på kystskrænterne.

Retablering og beplantning skal ske efter nærmere aftale med kommunen.

Eventuel fremtidig kystsikring må kun ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet for Ribe Amt samt Kystsikringsin-spektoratet iht. Lov om Kystbeskyttelse.

Kommunen eller amtet er ikke forpligtet til at kystsikre eller fo-retage genopbygning af skrænter som følge af stormflod, vinde-rosion m.v.

§ 7 Vedligeholdelse og pleje

Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af arealer m.v., der skønnes nødvendig for at fredningsformålet opnås.

Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 6 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra Fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejere og brugeres regning.

§ 8 Offentlighedens adgang

Færdsel på kystskrænterne og arealer i landbrugsmæssig drift må ikke finde sted. De øvrige fredede arealer er åbne for færdsel til fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole og trække cykler, barnevogne og lignende. Nødvendig arbejdskørsel i forbindelse med pleje af området og eventuel kystsikring må foregå ad Strandstien.

Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres.

Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden.

§ 9 Information

På Esbjerg Kommunes og Ribe Amtsråds foranstaltning kan der opsættes skilte, kortborde og stiafmærkningspæle med henblik på informering af besøgende i området.

Ribe Amt varetager den overordnede/regionale skiltning samt efter behov opsætning af tavler i/ved det fredede område. Tavlerne skal informere om fredningens indhold og om ordensregler for området.

§ 10 Det internationale naturbeskyttelseområde Vadehavet

Inden for det internationale naturbeskyttelsesområde må der ikke etableres forhold, der kan skade det dyre- og planteliv der søges sikret gennem EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-habitatdirektivet og Ramsarkonventionen.

§ 11 Tinglysning

Efter vedtagelse af denne fredning tinglyses den for samtlige matrikelnumre som er nævnt i § 3.

Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 aflyses for matrikelnumrene, som er nævnt i § 3 med undtagelse af matr. nr.

1 a Sjelborg By, Hostrup. Kendelsen aflyses for matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup, når lokalplan nr. 394 for bevaring af fritidshytterne i Sjelborgdalen er endelig vedtaget.

Fredning af matr. nr. 1 q Sjelborg By, Hostrup tinglyst 12. april 1958 aflyses og omfattes af nærværende fredning.

§ 12 Dispensationer m.v.

Dispensation fra foranstående bestemmelser kan gives af Fredningsnævnet for Ribe Amt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

§ 13 Hyttebebyggelsens forhold til strandbeskyttelseslinien

For området med fritidshytter (del af matr. nr. 1 a Sjelborg By, Hostrup) gælder Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, Fredningsnævnet for Ribe Amts fredningskreds' afgørelse af 20. marts 1986 og Overfredningsnævnets afgørelse af 3. juni 1987 indtil en kommende lokalplan er endeligt vedtaget, og Skov - og Naturstyrelsen efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 69 i forbindelse med lokalplanens vedtagelse har bestemt, at strandbeskyttelseslinien ikke skal gælde for lokalplanområdet, eller der er meddelt dispensation fra strandbeskyttelseslinien, jfr. §§ 15 og 65, stk. 3 i Naturbeskyttelsesloven."

Fredningsnævnet sendte det reviderede fredningsforslag til dem, der var blevet indkaldt til det offentlige møde den 23. oktober 2001, med anmodning om en udtalelse.

I et brev, dateret den 21. oktober 2002, har Asger T. Thomsen, Borgsvej 10, Esbjerg, bemærket, at stiforløbet på tegningen med nummeret BP. T. 01 - 2002 er vist som gående op af skrænten, og ikke hen til et nyt trappeanlæg.

Asger Thomsen har herefter anført i brevet:

"Der gøres opmærksom på at der er sket så stor erosion på skrænten på matr. nr. 6 a at en stormflod kan rette ubodelig skade hvis trafik, såvel kørende som gående her ikke standser.

Samtidig med at der etableres et nyt trappeanlæg (som forventes udført efter samme regler som arbejdstilsynet ville stille) vil jeg anmode om at den spærring som Esbjerg Kommune har etableret mellem stien og min skrænt vil blive forstærket og udvidet således at færdsel på skrænten hindres.

Med hensyn til cykler på stien, bør de nuværende 10 x 10 cm store skilte erstattes med normale forbudsskilte.

Endelig vil det glæde mig og mange andre, at stien mellem Hal-lumvej 18 og 20 bliver åbnet, således at den bliver 3 m bred som anført på matrikelkortet for området.

I øvrigt har jeg ingen bemærkninger til det fremsendte forslag."

Sjelborg Hus og Grundejerforening kommenterede det reviderede fredningsforslag i breve af 15. og 22. oktober 2002.

I brevet af 15. oktober 2002 har grundejerforeningen bl. a. rejst spørgsmål om rækkevidden af § 7 i udkastet til fredningsbestemmelserne. Denne bestemmelse vedrører vedligeholdelse og pleje af de fredede arealer. Det fremgår af brevet, at grundejerforeningen ønsker en klar formulering af Esbjerg kommunes bemyndigelse til at lade de arbejder, bestemmelsen omhandler, udføre for den pågældende grundejers regning, såfremt ejeren ikke har udført vedligeholdelsen og plejen efter fredningsbestemmelsernes § 6 og efter anvisning.

I brevet af 22. oktober 2002 har grundejerforeningen fremsendt følgende forslag til ændrede formuleringer eller præciseringer i fredningsbestemmelsernes §§ 4, 6 og 7:

"§ 4 Bebyggelse:

I den nederste linie ønsker vi følgende ændring! Indretninger i de fredede områder.

§ 6 Terrænændringer og Kystsikring:

I første linie ønskes følgende ændring! Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer.

§ 7 Vedligeholdelse og pleje:

I første og anden linie ønskes følgende ændring! Esbjerg kommune foretager vedligeholdelse og pleje af de fredede arealer mv., der skønnes nødvendig for at fredningsformålet opnås
....."

I et brev af 30. oktober 2002 har advokat Harder, Oksbøl, på vegne Ingrid M. Nielsen, Sjelborg Strandvej 21, Esbjerg, nedlagt påstand om, at der betales Ingrid M. Nielsen erstatning, såfremt hendes ejendom, matr. nr. 1 be Sjelborg by, Hostrup, fredes. Det fremgår af brevet, at Ingrid M. Nielsens ejendom er landbrugsjord, der benyttes til landbrugsdrift. Advokat Harder har derfor gjort gældende, at fredning af ejendommen kun bør ske mod betaling af erstatning for de ulemper og det værditab, som må forventes at blive resultatet af fredningen af arealet. Det hedder herefter i brevet:

"Strandstien går på min klients grund fra begge sider op til Bulbjerg, som er det højest beliggende udsigtspunkt langs med Strandstien. Et udsigtspunkt tiltrækker erfaringsmæssigt mange

mennesker, og det betyder, at der må forventes et stigende pres på stien over min klients grund.

Endvidere er der på begge sider af min klients ejendom bebyggelser dels i form af helårshuse, dels sommerhuse. Med den mere og mere intensive brug, der bliver gjort af sommerhusene i Danmark, må der forventes flere mennesker i området og dermed mere trafik over min klients ejendom.

I den nordvestlige ende af min klients ejendom vil en forlægning af stien bag om ejendommen Hallumvej 20 endvidere komme til at betyde, at der vil blive færdsel på en større del af min klients grund, end det er tilfældet i dag.

Min klient udlejer i dag arealet til landbrugsmæssig drift, og de anførte forhold vil for min klients ejendom betyde en mindre udlejningsværdi, ligesom mulighederne for i fremtiden at udstykke arealet eller anvende det på anden vis begrænses.

Min klient lider derfor et værditab ved gennemførelsen af den påtænkte udvidelse af fredningen af området omkring Strandstien. Dette værditab må følgelig erstattes min klient i forbindelse med en eventuel gennemførelse af fredningssagen.

Der skal ikke på nuværende tidspunkt tages stilling til størrelsen af en eventuel erstatning til min klient, men henset dels til, at udvidelsen af fredningen næsten udelukkende rammer min klients ejendom, dels til, at der bliver tale om en betragtelig udvidelse af det fredede areal på min klients ejendom, må der påregnes et krav om en erstatning af en ikke uvæsentlig størrelse.

Det forbeholdes at fremkomme med yderligere anbringender, inden der træffes afgørelse i fredningssagen."

I et brev af 13. november 2002 har Danmarks Naturfredningsforening kommenteret det reviderede fredningsforslag. Naturfredningsforeningen har anført følgende i brevet:

"Danmarks Naturfredningsforening har tre bemærkninger til fredningsforslaget:

1) De 33 hytter (sommerhuse) ved Sjelborgdalen har ligget i ca. 50 år ulovligt i området. Vi er enige om at gå ind for at bevare hytterne - de udgør et vigtigt stykke lokalhistorie, og var lokale Esbjergenseres mulighed for et sommerhus. Ved udformningen af den nye lokalplan i forbindelse med fredningsforslaget, er det vigtigt at sikre den nuværende bebyggelse. Vi må sikre, at man ikke kan lægge flere grunde sammen og bygge større sommerhu-

se og helårshuse, som vil ødelægge området. Foreningen ser gerne, at der samtidig med fredningsforslaget foreligger et lokalplansforslag for hytteområdet, således at foreningen kan se, at ovenstående forhold bliver sikret.

2) Den eksisterende sti bør bevares og stien bør ikke forlægges bag om hytteområdet (Sjelborghytterne). Den løber udmærket foran hytterne, hvor man jo netop har udsigten over vandet. Hvis, der p.g.a. erosion, skal ske en omlægning af stien, skal den lægges på stranden og ikke bag hytterne. Hvis det er nødvendigt, skal det ske via trapper. Det er en udsigtsfredning - meningen er, at man skal kunne nyde udsigten til Langli og Skallingen via Ho Bugt. Det kan man ikke, hvis stien forlægges bag hytterne.

3) "Hallum" - huset, matr. nr. 6 r Hallumvej 20, Sjelborg. Der er tale om et stort nyt helårshus, mens de øvrige huse i området er små sommerhuse.

Ribe amt og Esbjerg kommune gav tilladelse i slutningen af 90'erne til opførelse af et helårshus, og strandstien blev forlagt bag om huset - og stien er i dag lukket godt inde af "plankeværk", som fjerner udsigten. Før huset blev bygget lå der et lille sommerhus og foran det gik strandstien.

Fredningsnævnet fandt - ved en kendelse af 8. april 1998 - "at der fortsat er en ret for almenheden til at færdes på det fredede areal herunder også på arealet foran den omtalte ejendoms bebyggelse". Naturklagenævnets afgørelse - af 24. marts 1999 - "går således i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivelse, ud på, at fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet består samt, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal".

DN må kræve, som stadfæstet i kendelserne fra Fredningsnævnet og Naturklagenævnet, at strandstien kommer til at løbe foran huset - på stranden. Som det er nu, er der en trappe ned til stranden på nordsiden af helårshuset og der skal således også etableres en solid trappe på sydsiden af huset"

I et brev af 15. marts 2003 til fredningsnævnet har amtet oplyst, at fredningsforslagets § 6 skal suppleres med et afsnit, der gør opmærksom på, at den retablering og beplantning, som fredningsforslaget giver mulighed for, kræver amtets dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15. Amtet foreslår derfor, at der efter § 6, 3. afsnit i udkastet til fredningsbestemmelser indsættes følgende bestemmelse:

"Inden der foretages retablering og beplantning foretager amtet en vurdering af retablerings- og beplantningsplanerne i forhold

til naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinje".

I breve af 23. juni 2003 opfordrede fredningsnævnet under henvisning til det reviderede fredningsforslag de myndigheder, lodsejere, hytteejere, foreninger og andre, der berøres af fredningsforslaget om at fremkomme med eventuelle afsluttende bemærkninger hertil.

I et brev af 25. juni 2003 har advokat Harder på vegne Ingrid Nielsen opretholdt kravet om, at der tillægges hende erstatning, såfremt fredningen af ejendommen matr. nr. 6 be Sjelborg by, Hostrup, gennemføres.

I et brev af 30. juni 2003 har Asger Thomsen under henvisning til sit brev af 21. oktober 2002 anført følgende:

" Udover de i mit brev fremførte forhold, skal jeg ikke undlade at meddele at slitagen og erosionen af min skrænt hvor der foregår færdsel nu har nået en "dybde" af 70 - 80 cm, hvilket ved en stormflod kan afstedkomme et stort skred af skrænten.

Forholdene kunne have været undgået, dersom den i fredningsforslaget omtalte trappe på matr. nr. 6 c havde været etableret. Den nuværende trappe må betragtes som værende livsfarlig.

I fredningsforslaget - side 4 øverst side 5 er anført at der kan etableres et trappeanlæg. Efter min opfattelse skal der stå enten - bliver eller skal. I stedet for kan. Jeg går ud fra at vedligeholdelsen af den nye trappe påhviler Esbjerg kommune.

Endelig er ønsket om at stien mellem Hallumvej 18 og 20 bliver åbnet i sin rigtige bredde på 3 meter".

I et brev af 30. juli 2003 har Danmarks Naturfredningsforening oplyst, at foreningen ikke har yderligere bemærkninger til fredningsforslaget ud over de bemærkninger, foreningen er fremkommet med i brevene af 28. august og 18. oktober 2001.

I et brev af 31. juli 2003 har Skov - og Naturstyrelsen, Oxbøl Statsskovdistrikt, udtalt om:

"

Stiforløbet ved matr. nr. 6 r.

På baggrund af Naturklagenævnets kendelse af 10. januar 2003 samt styrelsens tidligere meddelte synspunkter om emnet, er det fortsat styrelsens opfattelse, at stiforløbet skal være søværts bygningerne, dog således at der eventuelt tilvejebringes en supplerende passagemulighed landværts bygningerne. Begge stiforløb

bør fremgå af fredningskortet, hvoraf det endvidere bør fremgå, hvorledes det søværts stiforløb ændres med trappenedgang til stranden i tilfælde af, at det på grund af erosion ikke på sigt vil være muligt at opretholde det oprindelige stiforløb. Fredningens afgrænsning bør afspejle den forventede og dokumenterede kystudvikling, hvor de primært ønskede stiforløb på sigt vil kunne forventes truet af erosion.

Stiforløbet ved matr. nr. 1 a.

Da publikums udsigts - og færdselsmulighed er den bærende ide i hele fredningen, er det styrelsens holdning, at stiforløbet søværts bebyggelsen skal opretholdes længst mulig, dog gerne med en supplerende færdselsmulighed landværts den første husrække. Husenes beliggenhed m.v. må ikke være til hinder for, at det eksisterende stiforløb søværts bebyggelsen opretholdes længst muligt. Fredningens afgrænsning bør afspejle den forventede og dokumenterede kystudvikling.

Ovenstående bemærkninger skal ses som supplement til styrelsens breve af hhv. 12. oktober 2001 og 29. oktober 2001 idet de her meddelte synspunkter fastholdes"

Ingen af de lodsejere, der berøres af fredningsforslaget, og som har forbeholdt sig at kræve erstatning, har konkretiseret deres forbehold herom.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse:

Ifølge den endelige fredningspåstand udgår den del af ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg, Hostrup, hvorpå en del af hyttebyen er beliggende, af fredningsforslaget. Da ingen af de øvrige myndigheder, foreninger, grundejere eller hytteejere, der berøres af fredningsforslaget, herefter har fastholdt, at dette areal skal fredes, skal fredningsnævnet alene tage stilling til, hvorvidt Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. august 1968, om fredning af Strandstien med omliggende arealer skal ophæves for den fredede del af ejendommen og de øvrige ejendomme, fredningspåstanden vedrører. Det bemærkes, at spørgsmålet om lovliggørelse af hyttebebyggelsen i relation til strandbeskyttelseslinien skal afgøres efter bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 15. Kompetencen til at træffe afgørelse om dette spørgsmål tilkommer Ribe amtskommune med klageadgang til naturklagenævnet.

Arealerne langs Ho bugt frembyder usædvanligt smukke og afvekslende landskabsbilleder langs kysten fra Strandpromenaden i Hjerting til Varde Å's udløb i Ho bugt med storslåede udsigter fra de høje klinger mod Fanø, Langli og Skallingen. På grund af områdets nærhed til Esbjerg og Varde har arealerne stor rekreativ betydning for de to byers befolkning. Naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 1, og nr. 3, tilsigter gennem fredning at beskytte sådanne landskabelige værdier, at give befolkningen adgang til at færdes og

opholde sig i sådanne område samt at forbedre befolkningens muligheder for friluftsliv i sådanne områder.

En del af de arealer, fredningsforslaget vedrører, er beliggende indenfor EF-Habitatområde nr. 78, EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 57 og Ramsarområde nr. 27. Det følger af Habitatdirektivet, at sådanne områder skal sikres mod forringelse, ligesom Habitatdirektivet indeholder en forpligtelse til at opretholde og at genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der har begrundet områdets udpegnings som habitatområde. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningen af arealerne langs Ho Bugt ikke medfører en sådan forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne eller forstyrrelse, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

På denne baggrund finder fredningsnævnet, at de arealer, som fredningspåstanden vedrører, er fredningsværdige. Fredningsnævnet tager derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 1, og nr. 3, fredningspåstanden til følge og freder helt eller delvist ejendommene matr. nr. e 1 a, 1 ab, 1 aø, 1 be, 1 bg, 1 q, 1 z, 2 ae, 2 b, 2 i, 2 l, 2 m, 3 aa, 3 ak, 3 am, 3 b, 3 k, 3 l, 3 o, 3 p, 3 q, 3 s, 3 ø, 6 aa, 6 ad, 6 an, 6 am, 6 aø, 6 bg, 6 bp, 6 c, 6 ch, 6 m, 6 q, 6 r, 6 t, 6 v, 6 x, 6 y, 6 æ, 8 a, 8 e, 8 f, 8 g, 8 h Sjelborg by, Hostrup og matr. nr. e 3 r, 4 g, 4 m, 4 ak, 8 h, 13 bu, 18 bc, 19 d, 19 q, 62 a, 62 b, 64 b og 64 h Hjerting by, Guldager, således som det fredede område er afgrænset på det kort, der er vedhæftet kendelsen. Fredningsnævnet har ved denne grænse-
dragning taget hensyn til de oplysninger, der foreligger om havets påvirkning af kysten langs Ho bugt.

Overfredningsnævnets kendelser af 3. marts 1958 og 20. august 1968 ophæves ved afsigelsen af denne kendelse.

Ifølge overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 har offentligheden ret til at færdes og opholde sig på samt bade fra alle de ejendomme, der er omfattet af kendelsen, bortset fra ejendommene matr. nr. e 2 d, 2 e, 2 l, 2 q, 62 b, 8 h, 17 d, 24 d, 62 a, 63, Hjerting by, Guldager sogn, samt matr. nr. e 3 l, 3 ø, 3 aa, 3 s, 3 o, 3 q, 3 k, 6 m, 6 bg, 6 æ, 6 aa, 6 ac, 6 q, 6 ad, 6 o, 6 v, 6 x, 6 y, 6 t, 8 e, 8 f, 8 g og 8 h, Sjelborg by, Hostrup sogn, som offentligheden alene har adgang til at færdes på.

Esbjerg kommune og Ribe amt har i udkastet til fredningsbestemmelserne blandt andet anført, at de fredede arealer, bortset fra kystskrænterne og arealer i landbrugsmæssig drift, er åbne for færdsel til fods, ophold og badning, og at offentlighedens adgang ikke må forhindres eller vanskeliggøres.

Holger Bache, der ejer ejendommen matr. nr. 6 x og 6 bg Sjelborg by, Hostrup, Steffen Rønne, der ejer ejendommen matr. nr. 3 aa smst. Sjelborg Hus - og Grundejerforening har protesteret mod, at begrænsningen i offentligheden adgang til at opholde sig på og bade fra de fredede arealer, der ifølge kendelsen af 20. august 1968 var undtaget herfra, ophæves.

Fredningsnævnet bemærker hertil, at det fremgår af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 22, stk. 1, at strandbredder og andre kyststrækninger mellem daglig lavvandslinie og den sammenhængende landvegetation er åbne for færdsel til fods, kortvarige ophold og badning, og af lovens § 22, stk. 3, at offentlighedens adgang ikke må forhindres eller vanskeliggøres. Da Esbjerg kommunes og Ribe amtskommunes forslag til fredningsbestemmelser om offentlighedens adgang til de arealer, fredningsforslaget vedrører, er i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens bestemmelser om offentlighedens adgang til fredede arealer, og da ingen hensyn taler herimod, tiltræder fredningsnævnet, at der tillægges offentligheden adgang til samtlige fredede arealer i overensstemmelse med forslagets fredningsbestemmelser herom.

Fredningsnævnet har under behandlingen af sagen foretaget besigtigelse af væsentlige dele af de arealer, som berøres af fredningsforslaget. Fredningsnævnet har under denne besigtigelse blandt andet konstateret, at der fortsat er passage mellem bebyggelsen på ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup, og kystskrænten. Ifølge fredningsforslaget er arealet på den søværts side af ejendommen omfattet af fredningspåstanden. Da dette areal, der også var omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, tillige fredes ved denne kendelse, tillægges offentligheden adgang til arealet, som nedenfor bestemt.

Fredningsbestemmelsen om offentlighedens adgang til de fredede arealer og den særlige bestemmelse om Strandstien indebærer, at Strandstien skal retableres på hele strækningen, herunder foran ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup, som nedenfor bestemt.

Fredningsnævnet fastsætter herefter følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningens formål.

Formålet med ophævelsen af de gamle fredningsbestemmelser samt fastsættelse af de nye fredningsbestemmelser er

at arealerne i princippet skal bevares i deres nuværende tilstand,

at offentligheden sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,

at sikre Strandstien, nedgange og en eventuel forlægning af stien.

§ 2. Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, foretages ombygninger af

eksisterende bebyggelser, anlægges terrasser eller opstilles boder, skure, telte, campingvogne, hegn og master samt foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i det fredede område.

§ 3. Terrænændringer og kystsikring.

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer. Undtaget fra forbudet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Der skal dog i forbindelse med vedligeholdelse være mulighed for at foretage beplantning og tilsåning på kystskrænterne.

Retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne samt beplantning af kystskrænterne skal ske efter nærmere aftale med kommunen.

Inden der foretages retablering og beplantning foretager amtet en vurdering af retablerings- og beplantningsplanerne i forhold til naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinie.

Eventuel fremtidig kystsikring må kun ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet for Ribe Amt samt Kystsikringsinspektoratet iht. Lov om Kystbeskyttelse.

Hverken Esbjerg kommune eller Ribe amtskommune er forpligtet til at kystsikre eller foretage genopbygning af skrænter som følge af stormflod, vinderosion m.v.

§ 4. Vedligeholdelse og pleje.

Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af de fredede arealer m.v., i det omfang dette skønnes nødvendig for at opnå og sikre formålet med fredningen.

Der må ikke henkastes affald, bygningsrester eller lignende på de fredede arealer.

Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 3 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejeres og brugeres regning.

§ 5. Offentlighedens adgang.

Færdsel på kystskrænterne og arealer i landbrugsmæssig drift må ikke finde sted. De øvrige fredede arealer er åbne for færdsel til

fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole, og trække cykler, barnevogne og lignende. Nødvendig arbejdskørsel i forbindelse med pleje af området og eventuel kystsikring må foregå ad Strandstien.

Offentlighedens adgang til de fredede arealer må ikke forhindres eller vanskeliggøres.

Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden.

§ 6. Strandstien.

Strandstiens nuværende forløb er vist på vedhæftede kort og skal opretholdes ovenfor skrænterne.

Hegn og buske skal fjernes og holdes i en afstand af 1 meter fra Strandstien.

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fredede område, såfremt fremtidig nedbrydning af kysten nødvendiggør dette. Ved tilbagerykning af strandstien skal eventuelle hegn fjernes og holdes i en afstand af 1 m fra strandstien.

Såfremt Strandstien på grund af fortsat erosion langs kysten ikke kan opretholdes oven for kystskrænterne, skal stien på de nedbrudte strækninger og efter dispensation fra fredningsnævnet forlægges via trappenedgange til stranden.

Der skalableres et trappeanlæg ved stiadgangen mellem ejendommene Hallumvej 10 og 20 - matr. nr. 6 aø og 6 r Sjelborg by, Hostrup.

§ 7. Information.

Esbjerg Kommune og Ribe Amtskommune sørger for, at der opsættes skilte, kortborde og stiafmærkningspæle for at informere besøgende i området.

Ribe Amtskommune varetager den overordnede/regionale skiltning samt efter behov opsætning af tavler i/ved det fredede område. Tavlerne skal informere om fredningens indhold og om ordensregler for området.

§ 8. Det internationale naturbeskyttelsesområde Vadehavet.

Inden for det internationale naturbeskyttelsesområde må der ikke

etableres forhold, der kan skade det dyre - og planteliv, som søges sikret gennem EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-Habitatdirektivet og Ramsarkonventionen.

§ 9. Dispensationer m.v.

Dispensation fra foranstående bestemmelser kan gives af Fredningsnævnet for Ribe Amt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

§ 10. Tinglysning.

Denne kendelse tinglyses på nedennævnte matrikelnumre.

Overfredningsnævnets kendelser afsagt den 3. marts 1958 og den 20. august 1968 ophæves og aflyses.

Det bemærkes, at ingen lodsejere har nedlagt erstatningspåstande, men alene taget forbehold om at kræve erstatning. Der skal derfor ikke i denne kendelse tages stilling til eventuelle erstatningsspørgsmål.

THI BESTEMMES:

Ejendommene eller dele af ejendommene matr. nr. e 1 a, 1 ab, 1 aø, 1 be, 1 bg, 1 q, 1 z, 2 ae, 2 b, 2 i, 2 l, 2 m, 3 aa, 3 ak, 3 am, 3 b, 3 k, 3 l, 3 o, 3 p, 3 q, 3 s, 3 ø, 6 aa, 6 ad, 6 an, 6 am, 6 aø, 6 bg, 6 bp, 6 c, 6 ch, 6 m, 6 q, 6 r, 6 t, 6 v, 6 x, 6 y, 6 æ, 8 a, 8 e, 8 f, 8 g, 8 h Sjelborg by, Hostrup, og matr. nr. e 3 r, 4 g, 4 m, 4 ak, 8 h, 13 bu, 18 bc, 19 d, 19 q, 62 a, 62 b, 64 b og 64 h Hjerding by, Guldage fredes.

Det fredede områdes afgrænsning fremgår af vedhæftede kort.

Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 3. marts 1958, om fredning af ejendommen matr. nr. 1 q Sjelborg by, Hostrup, og Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. august 1968, om fredning af strandstien med omliggende arealer, ophæves.

Vagn Kastbjerg,
formand.

Udskriftens rigtighed bekræftes

Fredningsnævnet for Ribe Amt, den 31. maj 2005

Ulla Sundtoft
sekr.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan ifølge naturbeskyttelseslovens § 43 indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Esbjerg kommune, Ribe amtskommune, Skov- og naturstyrelsen, Kystsikringsinspektoratet, Danmarks Naturfredningsforening, ejere og brugere af ejendomme og hytter, der skal have afgørelsen tilsendt, enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, organisationer m.v. samt lokale foreninger, som må antages at have en væsentlig interesse i afgørelsen.

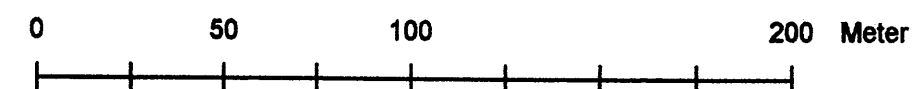
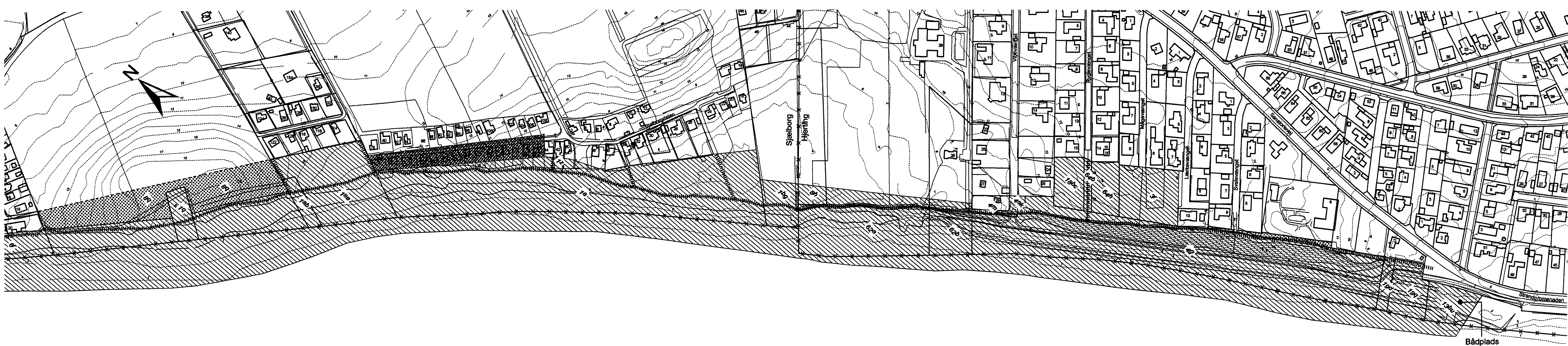
Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet.

Klagefristen er ifølge naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 1, 4 uger og regnes fra den offentlige bekendtgørelse af kendelsen,

Der skal ikke betales gebyr ved klage over afgørelsen til Naturklagenævnet, jf. bekendtgørelse nr. 47 af 20. januar 2004 om gebyr for indbringelse af klager for Naturklagenævnet § 1, stk. 3.

Fredningsnævnets journalnummer er 20/2000.

KORT>

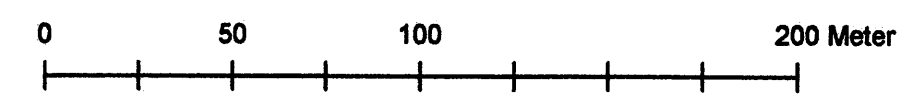
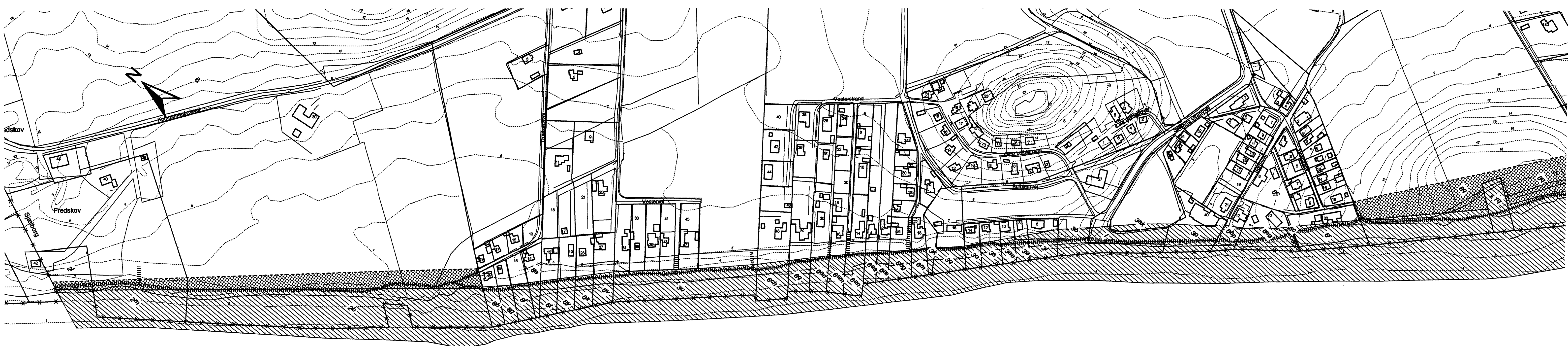
Signaturforklaring:

- Nuværende fredet område
- Område der udgår af fredningen
- Nyt fredet område
- Stiforløb og adgange
- Nyt trappeanlæg

REG. NR. 8024.00

Fredning af strandsti langs Ho Bugt
Dato: 24.04.2002, rev. 07.03.2005
Mål: 1:2000
Plan & Byudvikling
Esbjerg kommune

IKKE SCANNET

Signaturforklaring:

- Nuværende fredet område
- Område der udgår af fredningen
- Nyt fredet område
- Stiforløb og adgange
- Nyt trappeanlæg

REG. NR. 8024.00

Fredning af strandsti langs Ho Bugt

Dato: 23.04.2002, rev. 07.03.2005

Mål: 1:2000

Plan & Byudvikling
Esbjerg kommune

IKKE SCANNET

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 08024.00

Dispensationer i perioden: 10-01-2003 - 07-06-2005

NATURKLAGENÆVNET
SEKRETARIATET

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

REG. NR. 802400

~~REG. NR. 4478.00~~

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf 3395 5700
Fax: 3395 5769
X 400 S=nkn, P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail nkn@nkn.dk

10. januar 2003
J.nr.: 97-121/550-0011
JKW/mso

MODTAGET
Skov- og Naturstyrelsen

11 JAN 2003

SCANNET

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om lovliggørelse af anlæg og beplantninger indenfor en fredning ud for et sommerhus i Esbjerg Kommune, Ribe Amt.

Med venlig hilsen

Maria Sørensen

Maria Sørensen

assistent

direkte tlf.: 33 95 57 01

Afgørelsen er sendt til:

- Fredningsnævnet for Ribe Amt, Rolfsgade 94, 6700 Esbjerg
- Esbjerg Kommune, Torvegade 74, 6700 Esbjerg
- Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
- Oxbøl Statsskovdistrikt, Åholt, Åholtvej 1, 6840 Oksbøl
- Stig Pausgård Nielsen, Hallumvej 20, 6710 Esbjerg V.
- Ribe Amt, Plan- og Landskabsafdelingen, Amtsgården, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, J.nr.: 8-70-51-8-561-2-97

J.nr.: 97-121/550-0011

Jkw

10 JAN. 2003

Afgørelse

i sagen om lovliggørelse af anlæg og beplantninger indenfor
en fredning ud for et sommerhus i
Esbjerg Kommune, Ribe Amt.

Fredningsnævnet for Ribe Amt meddelte den 28. juni 2002 afslag efter naturbeskyttelseslovens § 50 på ansøgning om lovliggørelse af en række forhold indenfor en fredning af arealer langs Ho Bugt på ejendommen matr.nr. 6r Sjelborg by, Hostrup, Esbjerg Kommune. Fredningsnævnet meddelte således afslag på at bibeholde en anlagt terrasse og stensætning foran huset, beplantning med træer og buske på græsplænen og en spærring i form af et plankeværk på 2x2 m i ejendommens nordskel. Fredningsnævnet har samtidig meddelt tilladelse til at bibeholde en ulovlig foretaget opfyldning på 25 m længde og ca. 2 m bredde af skrænten ud for huset. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger, for så vidt angår de meddelte afslag.

Sommerhuset ligger umiddelbart ud til Ho Bugt, og er opført i 1997 til erstatning for et ældre hus, der blev nedrevet. Huset er opført med facaden op mod fredningslinien og i strandbeskyttelseslinien.

Hovedparten af arealet foran huset er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 20. august 1968. Ifølge fredningen skal arealerne bevares i deres "nuværende" (dåværende) tilstand og offentligheden tillægges ret til fri og uhindret gående færdsel, ophold og badning på de fredede arealer. Naturklagenævnet traf den 24. marts 1999 afgørelse om, at færdselsretten stadig består, selv om stien, der oprindeligt blev anvendt, efterfølgende er gået til grunde og færdslen i en årrække var ledt bag om huset.

1211, 9-0000 5

Fredningen er efterfølgende i 2001 søgt fornyet, idet amt og kommune har fremsat forslag til ny fredning, der har som formål at "modernisere" den gamle fredning samt sikre, at stien fortsat kan bestå, uanset evt. kystnedbrydning. Fredningsnævnet har besluttet, at nærværende sag skal afgøres efter den gamle frednings bestemmelser, idet anlæggene er etableret før det nye forslag blev fremsat.

Sagen har endvidere efterfølgende været behandlet af Ribe Amt, der den 7. august 2002 meddelte afslag på dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, strandbeskyttelseslinien til at bibeholde terrasse, beplantning og spærringen mod nord, samt yderligere en spærring mod syd (som ligger udenfor fredningsområdet). Opfyldningen foran huset blev tilladt bibeholdt.

Fredningsnævnet har i afgørelsen lagt vægt på, at færdslen på arealet efter Naturklagenævnets afgørelse i 1999 stadig er tilladt. Etablering af terrassen, beplantningen og opsætningen af spærringen er derfor i strid med fredningens bestemmelser, hvorfor der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Af sagen fremgår det, at klager bl.a. har anlagt spærringerne i ejendommens skel da klager finder det er farligt at færdes på skrænten foran huset. Endvidere føler klager sig udstillet ved færdslen foran ejendommen.

Afgørelse.

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra en fredning til foranstaltninger der ikke er i strid med fredningens formål.

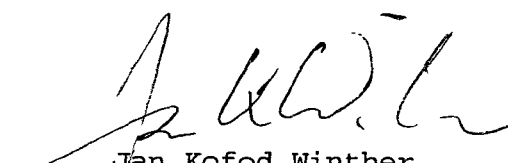
Naturklagenævnet må lægge til grund, at færdsel over arealet fortsat er tilladt, idet spørgsmålet om offentlighedens færdselsret findes endeligt afgjort ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. marts 1999.

Etablering af hindringer for færdslen er i strid med fredningens bestemmelser og formål, hvorfor nævnet er enig med fredningsnævnet i, at der ikke kan meddeles dispensation til bibeholdelse af terrassen, beplantningen og spærringen, idet disse hindrer offentlighedens færdsel.

Hensynet til ejers privatliv findes ikke at kunne tillægges vægt i denne sammenhæng.

På den baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Ribe Amts afgørelse af 28. juni 2002. Spærringen i skellet, beplantningen samt terrasse og stensætning langs husets facade skal være fjernet senest 3 måneder efter datoen for denne afgørelse.

Bent Jacobsen
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk 1.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 5 JULI 2002

Rolfsgade 94 - 96,
Postboks 60,
6700 Esbjerg.

Tlf.: 7913 6677

Dato: 28. juni 2002

J.nr.: 5/2002.

Stig Nielsen har i breve af 12. december 2001 til amtet og fredningsnævnet ansøgt om dispensation til at bibeholde en terrasse, udført af belægningssten, vest for sit hus på Hallumvej 20, Sjelborg, beplantningen på grunden ligeledes vest for huset, to spærringer, som forhindrer færdsel ad Strandstien over hans grund, samt en kystsikring, han har foretaget på skrænten nedenfor huset. Da de forhold, der søges lovliggjort, berører arealer, som er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 om fredning af Strandstien langs Ho bugt, samt det fredningsforslag, Esbjerg kommune og Ribe amt har fremsat om fredning af strandstien og ophævelse af den eksisterende fredningskendelse, skal fredningsnævnet tage stilling til, om der kan meddeles Stig Nielsen en lovliggørende dispensation.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 29. maj 2002, hvor nævnet foretog besigtigelse. Nævnet har besluttet at meddele Stig Nielsen en lovliggørende dispensation til at bibeholde kystsikringen, men har ikke fundet, at der i øvrigt kan meddeles Stig Nielsen dispensation til at bibeholde spærringen vest for huset, beplantningen og terrassen.

Sagens baggrund:

I et brev af 27. januar 1964 anmodede Guldager sogneråd fredningsnævnet for Ribe amt om at rejse sag om fredning af arealerne langs Ho bugt fra Strandpromenaden i Hjerting mod nordvest til Hostrup sogneskel, fordi sognerådet ønskede fri adgang for offentligheden langs kysten på den pågældende strækning. Fredningsnævnet oversendte sagen til udtalelse hos fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter. Udvalget udtalte i et brev af 23. december 1964 blandt andet:

".....

På grund af den store rekreative betydning, arealerne langs Ho bugt allerede i dag har for såvel Esbjergs befolkning som for befolkningen i Guldager og Alslev-Hostrup kommuner, og som følge af, at de bag stranden liggende arealer i de kommende år må tænkes udbygget med såvel helårs - som sommerhusbebyggelse, skal udvalget anbefale, at den foreslåede fredning udvides til at omfatte strækningen fra Hjerting Strandpromenade til Esbjerg kommunes arealer i Myrthue. Udvalget skal anbefale, at der på denne strækning tillægges almenheden ret til gående færdsel ad den allerede i dag langs stranden førende sti samt til ophold på arealer mellem denne sti og havet samt på enkelte arealer inden for stien, alt på arealer beliggende mellem strandbyggelinien og havet.

Samtidig skal man anbefale, at der tillægges almenheden ret til gående færdsel ad visse af de private veje, der fra Alskev-Hostrup kommunes offentlige veje fører til stranden.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/9 - 0008
Akt. nr. 17 Bll.

De ovenfor nævnte foranstaltninger vil efter udvalgets skøn give almenheden værdifulde rekreative muligheder, idet der herefter vil være adgang til en ca. 3 km. lang afvekslende og smuk kyststrækning med smukke udsigter mod Skallingen, Fanø, Ho m.v".

Fredningsnævnet indhentede under sagens behandling tillige en udtalelse fra Naturfredningsrådet. I et brev af 9. april 1965 har Naturfredningsrådet oplyst, at matr. nr. 1 q Sjelborg er fredet ved overfredningsnævnets kendelse afsagt den 3. marts 1958, samt at der ved samme kendelse blev tillagt almenheden adgang til det fredede areal ad en sti over ejendommen matr. nr. 1 d Sjelborg. Naturfredningsrådet har herefter blandt andet anført:

"Den omtalte sti har et meget smukt forløb over høje brinker med udsigt over Ho bugt til Langli og Skallingen, og der er efter rådets opfattelse al grund til at støtte Guldager Sogneråds forslag om, at der sikres offentligheden ret til ophold på arealerne mellem stien og stranden og, som foreslået af fredningsplanudvalget....., også på enkelte arealer landværts stien, således som det allerede er tilfældet for det Alslev-Hostrup kommune tilhørende matr. nr. 1 q. Guldager kommune, som ejer matr. nr. 13 bu, tænker sig, at de pågældende arealer, på hvilke der skal være adgang landværts stien, erhverves af kommunerne.

Der er endvidere grund til at støtte fredningsplanudvalgets anbefaling af, at almenhedens adgang til fods til strandstien, som ved overfredningsnævnets kendelse af 3/3 1958 er sikret på ca. 260 meter i Alslev-Hostrup kommune, udvides til at omfatte hele strækningen fra Hjerting Strandpromenade til Esbjerg kommunes areal i Myrthue samt til visse af de private veje, der fra Alslev-Hostrup kommunes offentlige veje fører til stranden."

Fredningsnævnet tog begæringen til følge og afsagde kendelse i sagen den 29. oktober 1966. Fredningsnævnet begrundede sin afgørelse således:

"Fredningsnævnet finder, at det vil have den største betydning at tilsikre almenheden ret til gående færdsel og på visse steder tillige ophold på de i sagen omhandlede arealer langs Ho bugt, der frembyder usædvanlig smukke og afvekslende landskabsbilleder langs kysten med storslåede udsigter fra de højt beliggende klinger mod Fanø, Langli og Skallingen, hvorefter den begærte fredning bør gennemføres.

Med hensyn til det fredede områdes afgrænsning skal nævnet bemærke, at denne i hovedtræk følger de eksisterende hegn og gærder mod landsiden. Ud over det egentlige stiareal er i et efter nævnets opfattelse passende omfang medtaget opholdsarealer bag ved stien, hvor dette har kunnet ske uden indgreb i bestående havearealer.

Da betingelserne i naturfredningslovens § 1 således findes at være opfyldt, vil det på vedhæftede kort afgrænsede areal på i alt ca. 15 ha være at frede som nedenfor nærmere bestemt:

Fredningens indhold:

For samtlige arealer fastsættes følgende bestemmelser:

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand.

.....

Kørsel af enhver art, derunder cykel- og knallertkørsel er forbudt.

.....

Der må ikke opføres eller anbringes bygninger, herunder skure, boder, campingvogne o. lign., rejses master eller foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger.

.....

Med de nedenfor anførte begrænsninger tillægges der almenheden ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold på samt badning fra det på vedhæftede kort viste areal.

Al færdsel i området sker på eget ansvar og efter fredningsnævnets anvisninger og ordensregler.

Begrænsninger i færdselsretten:

På de langs kysten værende skrænter og klinter må færdsel alene ske ad de ved kommunernes foranstaltning anlagte nedgange.....

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der, såfremt der konstateres behov herfor, efter aftale med de påtaleberettigede etableres tilsvarende nedgange på matr 1 a og 1 k, Sjelborg by, Hostrup sogn.

Begrænsninger i opholds- og baderetten:

På følgende matr. nr. e tillægges der som vist på vedhæftede kort ikke almenheden ret til ophold og badning:

2 d..... Hjerting by, Guldager, samt 3 l, 3 ø, 3 aa, 3 s, 3 o, 3 q, 3 k, 6 m 6 bg, 6 æ, 6 aa, 6 ac, 6 q, 6 ad, 6 o, 6 v, 6 x, 6 y, 6 t, 8 e, 8 f, 8 g og 8 h, Sjelborg by, Hostrup sogn....."

Fredningsnævnet tog tillige stilling til et erstatningskrav, som den daværende ejer af ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup, havde rejst. Der er anført følgende herom i kendelsen:

"Advokat Ruth Borgschmidt, Esbjerg, har for ejeren nedlagt påstand om betaling af 25.000 kr. i erstatning, idet hun til støtte for kravet har anført:

"Fredningsplanen indebærer, at den del af min klients ejendom, der består i strandareal (og dette er skønsmæssigt halvdelen af jordtilliggendet), åbnes, således at der gives almenheden ret til ophold på arealet. Ejendomsretten til dette jordstykke er herefter i realiteten frataget min klient.

Videre indebærer fredningsplanen, at den eksisterende sti kan flyttes helt ind til 1,20 m fra den eksisterende bebyggelse.

Disse indgreb vil bevirke en forringelse af min klients ejendom i handel og vandel af et betydeligt omfang. Strandarealet er et naturligt tilbehør til ejendommen, men fratages nu ejendommen; da man må gå ud fra, at fredningsplanen forudsætter, at strandarealet vil blive benyttet i udstrakt grad til ophold, vil det gå ud over den fred og ro, man hidtil har haft på restejendommen; man får et "fluepapir" tæt ind på livet med deraf flydende velbekendte gener fra transistor-radioer og lign. moderne støjkluder. Truslen om, at stien vil kunne flyttes indtil 1,20 m fra bygningen, betyder også et værditab for ejendommen, da man netop må forudsætte, at folk har et sommerhus for at være ugenerte og ikke for, at gående trafik kan kigge ind ad vinduerne."

Fredningsnævnet tillagde ejeren 2.500 kr. i erstatning.

Kendelsen blev indbragt for overfredningsnævnet, der stadfæstede denne den 20. august 1968. Overfredningsnævnet stadfæstede tillige erstatningsfastsættelsen med følgende begrundelse:

"I erstatningen er indregnet et beløb for ulemper i anledning af stiens beliggenhed nær ved huset".

Strandstien forløb i 1968 cirka 5 meter fra det sommerhus, der dengang lå på ejendommen.

I 1993 forlagde Esbjerg kommune - uden at forelægge spørgsmålet herom for fredningsnævnet - stien bag om ejendommen, som Stig Nielsen erhvervede nogle få år senere. Der lå på daværende tidspunkt et mindre hus på grunden; Stig Nielsen fjernede dette hus og lod et nyt hus opføre på grunden. Han flyttede sit nye hus 1,2 meter frem mod skrænten i forhold til det gamle hus og opførte det helt fremme ved fredningsgrænsen. Efter nedstyrtning af skrænten mod havet slutter skrænten nu 2 til 3 meter fra det nyopførte hus.

Ved en afgørelse, truffet den 8. april 1998, tog fredningsnævnet stilling til, hvorvidt offentligheden fortsat havde adgang til arealet foran Stig Nielsens ejendom, fordi skrænten foran huset var blevet nedbrudt.

Fredningsnævnet udtalte blandt andet, at den omstændighed, at der nogle steder, blandt andet på Stig Nielsens ejendom, var sket nedbrydning af skrænten, således at det tidligere stiforløb ikke længere fandtes, ikke kunne være ensbetydende med, at den færdselsret, der var tillagt offentligheden, var ophørt. Fredningsnævnet anførte endvidere, at det af fotos i sagen fremgik, at der så sent som i 1994 fandtes en smal sti gennem beplantningen på skrænten foran ejendommens bebyggelse. Fredningsnævnet anførte tillige, at det ikke i overfredningsnævnets kendelse var nævnt, hvor færdselsretten skulle ske, eller hvor stien forløb, men således som forholdene faktisk har været, havde almenheden mulighed for at gå øverst på skrænterne på de fredede arealer, herunder på arealet foran det tidligere sommerhus på ejendommen. Fredningsnævnet anførte herefter, at nævnet ikke så nogen hindring for, at stien flyttedes længere ind på skrænten indenfor det fredede område, forudsat at færdslen foregik på det fredede område. Fredningsnævnet fastslog herefter, at der fortsat var en ret for almenheden til at færdes på det fredede areal, herunder også på arealet foran Stig Nielsens hus. Fredningsnævnet henstillede derfor, at amtet snarest drog omsorg for, at stien blev reableret på de steder, hvor stiforløbet var afbrudt enten ved opfyldning eller ved, at stiforløbet blev lagt længere ind på den fredede del af ejendommen.

Stig Nielsen og amtet indbragte denne afgørelse for naturklagenævnet.

Under naturklagenævnets behandling af sagen gjorde Stig Nielsen gældende, at strandstien

var ophørt med at eksistere, idet den var styrtet i havet i forbindelse med erosion, at fredningsmyndigheden var uberettiget til vilkårligt at etablere en ny sti som værende fredet, når den fredede sti ikke længere eksisterede, idet fredningen efter sin natur er en passiv beskyttende foranstaltning, der alene har bevaringsformål. Stig Nielsen gjorde endvidere gældende, at fredningen af stien var bortfaldet, dels fordi stien var blevet flyttet, dels at det alene skyldtes en mindre formel fejl, at ophævelsen af stifredningen og flytningen af stien ikke formelt var gennemført. Stig Nielsen anførte i forbindelse hermed, at genetablering af en sti måtte opfattes som en ny fredningssag, idet stiforløbet på en uhensigtsmæssig måde ville passere i umiddelbar nærhed af ejendommens bebyggelse, og endelig, at han havde opført sin nye hus på ejendommen i tillid til, at Esbjerg kommune allerede i 1993 havde forlagt stien bag om ejendommen.

Amtet anførte i sin klage til naturklagenævnet blandt andet, at fredningsnævnets afgørelse - henstillingen om, at amtet skulle drage omsorg for retablering af stien - var for vidtgående i forhold til, hvad fredningsbestemmelserne hjemlede mulighed for i kystsikringssammenhæng, og at et stiforløb langs fredningsgrænsen på ejendommen ville medføre, at publikum skulle passere ejendommens bebyggelse i en afstand på ca. 2 meter.

Naturklagenævnet har i sin afgørelse, der er truffet den 24. marts 1999, udtalt:

"Et flertal på 10 af nævnets medlemmer skal udtale:

Det fremgår ikke af fredningen, hvor den pågældende sti skal forløbe, og i forhold til fredningens formål, ses stiens faktiske forløb ikke at være afgørende. Fredningsbestemmelserne sikrer udtrykkeligt offentligheden adgang til hele det fredede areal.

Spørgsmålet er om offentligheden - efter nedbrydning af det oprindelige stiforløb - fortsat har adgang til det fredede areal, og om der er hjemmel i fredningen til at pålægge amtet at etablere en ny sti.

Efter fredningen har almenheden ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold indenfor det fredede område.

Under henvisning til fredningens formål og ovennævnte bestemmelse, må Fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet ikke er opført, og at offentligheden derfor fortsat har adgang til fri og uhindret færdsel på det fredede område, i det omfang færdselsretten ikke er forhindret ved kystens naturlige nedbrydning.

Amtet har som tilsynsmyndighed pligt til at sikre offentlighedens frie og uhindrede færdsel, herunder ved fjernelse af hegn, beplantning og lignende, der kan hindre offentlighedens færdsel.

Et mindretal på 1 medlem (.....) finder ikke, at offentlighedens adgang til arealet bør opretholdes, efter at den oprindelige sti er styrtet i havet.

Fredningsnævnet har for så vidt angår anlægget af en ny sti alene henstillet til amtet om etablering af en sådan, og der er således ikke truffet afgørelse herom. Naturklagenævnet skal dog i den anledning udtale, at der ikke ses at være hjemmel i fredningen til at pålægge amtet et egentligt anlægsarbejde vedrørende en ny sti. Den nuværende stiføring kan derfor bibeholdes. Anlæg af en ny sti må i øvrigt anses for en tilstandsændring, der kræver en dispensation fra fredningen, hvilket der

ikke er søgt om.

Naturklagenævnets afgørelse går således, i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivelse ud på at fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet består samt, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal.

Offentlighedens fortsatte ret til færdsel på det fredede areal vil kunne påføre ejeren nogen gene. Såfremt ejeren, efter at have rådført sig med kommunen, har været i god tro om arealets anvendelse ved opførelsen af det nye hus, vil ejeren eventuelt kunne gøre kommunen erstatningsansvarlig for generne på grund af misvisende rådgivning. Det må i givet fald ske ved civilt søgsmål."

Esbjerg Kommune og Ribe Amt har fremsat forslag til en ny fredning af arealerne langs Ho bugt for at muliggøre, at Strandstien fortsat kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne samt til erstatning af Strandstifredningen af 20. august 1968. Det fremgår af fredningsforslaget, at det med visse justeringer omfatter det samme område som den gældende Strandstifredning af 20. august 1968.

Esbjerg Kommune og Ribe amt har begrundet fredningsforslaget således:

"Formålet med den ny fredning er at sikre, at Strandstien kan forlægges i takt med kystens nedbrydning, og give mulighed for pleje af arealerne.

Det er værdifuldt at kunne bevæge sig ad Strandstien og speciel langs toppen af skrænten og kunne nyde udsigten over Ho Bugt til Fanø, Langli og Skallingen. Ydermere giver Strandstien mulighed for at kunne færdes i et afvekslende landskab.

Forslag til fredningsbestemmelser.

§ 1 Ophævelse og fastsættelse af nye fredningsbestemmelser

Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af Strandstien langs Ho Bugt ophæves. Samtidig fastsættes et nyt sæt fredningsbestemmelser for området, hvor 3 delområder inddrages og et delområde udgår af det hidtil fredede område

§ 2 Fredningens formål.

Formålet med ophævelse af de gamle fredningsbestemmelser samt fastsættelse af de nye bestemmelser er:

at arealerne i princippet bevares i deres nuværende tilstand,

at der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,

at sikre Strandstien, nedgange og eventuel forlægning af stien,

.....

§ 3 Områdets afgrænsning

Fredningen omfatter følgende ejendomme eller dele heraf, matr. nr. 6 r
 Sjelborg by, Hostrup.....

§ 4 Bebyggelse mv.

Der må ikke opstilles ny bebyggelse, anlægges terrasser eller opstilles boder, skure, telte, campingvogne, hegn og master samt foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i området.

.....

§ 5 Strandstien

Strandstiens nuværende forløb er vist på kortbilagene.

.....

§ 6 Terrænændringer og kystsikring

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på arealerne. Undtaget fra forbudet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

.....

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fredede område og bag om eksisterende bebyggelse.

.....

§ 8 Offentlighedens adgang

Det fredede areal er åben for færdsel til fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole og trække cykler, barnevogne og lignende.

Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller besværliggøres.

....."

I et brev af 4. december 2001 til Stig Nielsen har amtet blandt andet anført:

"Vedr. ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup, og Strandstifredningen.

Naturklagenævnet traf i brev af 24. marts 1999 afgørelse om, at almenheden efter Strandstifredningen (kendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af Strandsti langs Ho Bugt) har ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold indenfor det fredede område, i det omfang færdselsretten ikke er forhindret ved kystens naturlige nedbrydning. Naturklagenævnet tilkendegav, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens frie og uhindrede færdsel, herunder ved fjernelse af hegn, beplantning og lignende, der kan hindre offentlighedens færdsel. Derimod er der ifølge Naturklagenævnet ikke hjemmel i fredningen til at pålægge

amtet et egentligt anlægsarbejde vedrørende en ny sti, efter at det oprindelige stiforløb er nedbrudt.

Fredningsnævnet besigtigede den 23. oktober bl.a. ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup, i forbindelse med nævnets behandling af forslag til ny fredning af Strandstien. Under besigtigelsen og en efterfølgende nærmere gennemgang og opmåling af forholdene på stedet har amtet kunnet konstatere følgende forhold, som kræver en afklaring i forhold til fredningskendelsen fra 1968 og strandbeskyttelseslinien:

1. Sommerhuset på matr. nr. 6 r Sjelborg By, Hostrup, er opført således, at dets facade mod vest følger, men ligger udenfor naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinie. Foran facaden er der imidlertid indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor fredningsgrænsen anlagt en terrasse af belægningsten, dels langs facaden og dels i en halvcirkel foran huset.
2. Mellem sommerhuset og skræntoverkanten er der indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor det fredede område foretaget beplantning på græsplænen med træer og buske.
3. Der er - formentlig i forbindelse med opførelsen af sommerhuset - foretaget opfyldning ud over skræntoverkanten, så overkanten over en ca. 25 m lang strækning i dag ligger op til ca. 2 m længere ud mod havet end i 1997. Opfyldningen er sket indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor det fredede område.
4. I ejendommens skel mod nord, ind mod matr. nr. 6 aø, er der, hvor der tidligere har været en sti, opsat en spærring i form af et ca. 2 x 2 m stort plankeværk. Plankeværket er opsat i det fredede område og hindrer færdsel ad den tidligere sti. Færdslen er yderligere til en vis grad hindret af hybenroser, som imidlertid ikke er plantet og som også omgav stien, da man kunne færdes på den.
5. En lignende spærring er opsat i ejendommens skel mod syd, ind mod matr. nr. 1 be. Denne spærring er imidlertid opsat ca. 1 m uden for det fredede område, på grænsen af strandbeskyttelseslinien. Dele af et stiforløb kan erkendes på ejendommens nordlige og sydlige del.

Hverken amtet eller Fredningsnævnet ses at have meddelt dispensation til den foretagne terrænændring, beplantningen, anlæggelse af terrasse eller opsætning af plankeværk.

Forholdene betragtes som overtrædelser af § 16 i lov om naturbeskyttelse (Strandbeskyttelseslinien) jfr. bkg. nr. 835 af 1. november 1997 af lov om naturbeskyttelse, med senere ændringer samt overtrædelser af kendelsen af 20. august 1968 vedrørende fredning af strandsti langs Ho Bugt. Ifølge denne skal samtlige arealer omfattet af fredningen bevares i deres nuværende tilstand, der må ikke foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger, og almenheden tillægges fri og uhindret gående færdsel og ophold på det fredede areal.

Af § 74, stk. 1, i lov om naturbeskyttelse fremgår det, at det påhviler den til enhver tid værende ejer af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold. Består forholdet i en ulovlig brug af ejendommen, påhviler pligten tillige brugeren.

De skal derfor sørge for at få forholdene lovliggjort. Dette kan ske ved, at anlæggene/beplantningen fjernes. De kan også søge forholdene lovliggjort ved at ansøge om fredningsnævnets og amtets dispensation fra fredningskendelsen hhv. strandbeskyttelseslinien. Ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinien sendes til amtet.

De skal inden 4 uger fra dato fjerne anlæggene/beplantningen eller søge om lovliggørelse.

Hvis De vælger at fjerne opfyldningen foran huset, skal det ske efter nærmere aftale med fredningsnævnet og amtet, som i så fald vil fastsætte en endelig frist for fjernelsen. Fredningsnævnet kan beslutte at lovliggøre opfyldningen, således at en fjernelse kræver en ny dispensation fra fredningen.

Hvis De ikke fjerner anlæggene/beplantningen indenfor den nævnte tidsfrist, vil sagen blive forelagt amtets Udvalg for Teknik og Miljø. Hvis der meddeles afslag på lovliggørelse, kan der meddeles påbud om fjernelse af anlæggene/beplantningen.

Der er ikke herved taget stilling til, om De kan forvente at få en dispensation efter lov om naturbeskyttelse, hvis De ansøger om lovliggørelse.

Selve det areal, hvor der tidligere var en sti foran huset, er ikke nedbrudt af havet i et sådant omfang, at almenheden ikke kan færdes og opholde sig dér. Bevoksningen med hybenroser på matr. nr. 6 r vanskeliggør imidlertid som nævnt færdsel og ophold forbi sommerhuset. Da fredningen ikke fastlægger et stiforløb og dermed heller ikke pålægger amtet en forpligtelse til et egentligt anlægsarbejde vedrørende en sti og da amt og kommune med det fremlagte fredningsforslag anviser et stiforløb bag om huset, er amtet ikke umiddelbart indstillet på på nuværende tidspunkt at fjerne bevoksningen af hybenroser.

Spørgsmålet forventes nærmere afklaret i forbindelse med forhandlingerne om en evt. ny fredning af Strandstien.

Der vedlægges kortmateriale, der viser grænser for fredningen, strandbeskyttelseslinien og skræntoverkanten i forhold til sommerhuset"

Stig Nielsen ansøgte herefter den 12. december 2001 amtet og fredningsnævnet om lovliggørelse af de ulovlige forhold, som amtet havde påpeget i brevet af 4. december 2001.

Stig Nielsen har anført i sine breve:

"Under henvisning til ovennævnte j. nr. og matr. ansøges herved om lovliggørelse af følgende:

1. Lovliggørelse af halvcirkel anlagt af belægningssten foran huset.
2. Lovliggørelse af beplantning på græsplænen i det fredede område.
3. Denne opfyldning er ikke længere eksisterende efter stormen den 03.12.1999.
4. Lovliggørelse af plankeværk mod matr. nr. 6 aø - og mod matr. nr. 1 be.
5. Lovliggørelse under punkt 4.

....."

I et brev af 4. marts 2002 til fredningsnævnet har amtet blandt andet anført:

".....

1. Foran sommerhusets facade er der indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor område, der er omfattet af kendelse af 20. august 1968 vedrørende fredning af strandsti langs Ho Bugt samt forslag til ny fredning for arealer langs Ho Bugt, anlagt en terrasse af belægningsten, dels langs facaden og dels i en halvcirkel foran huset.

2. Mellem sommerhuset og skræntoverkanten ned mod stranden er der indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor det fredede område samt område, der er omfattet af fredningsforslaget, foretaget beplantning på græsplænen med træer og buske.

3. Der er - formentlig i forbindelse med opførelsen af sommerhuset for 4 - 5 år siden - foretaget opfyldning ud over skræntoverkanten, så overkanten over en ca. 25 m lang strækning i dag ligger op til ca. 2 m længere ud mod havet end i 1997, hvor den tidligere skræntoverkant er angivet på en afsætningsplan i forbindelse med opførelse af huset. Opfyldningen er sket indenfor strandbeskyttelseslinien og indenfor det fredede område samt område, der er omfattet af fredningsforslaget.

4. I ejendommens skel mod nord er der, hvor stien på det fredede areal tidligere har forløbet, opsat en spærring i form af et ca. 2 x 2 m stort plankeværk. Plankeværket er opsat i det fredede område og i område, der er omfattet af fredningsforslaget, og hindrer færdsel ad den tidligere sti. Færdslen er yderligere til en vis grad hindret af hybenroser, som imidlertid ikke er plantet og som også omgav stien, da man kunne færdes på den.

5. En lignende spærring er opsat i ejendommens skel mod syd. Denne spærring er imidlertid opsat ca. 1 m udenfor det fredede område og udenfor område, der er omfattet af fredningsforslaget, på grænsen af strandbeskyttelseslinien. Spærringerne hindrer, at offentligheden kan færdes på den sti, der tidligere gik på arealet foran sommerhuset, og som stadig kan erkendes på dele af arealet foran sommerhuset.

Stig Pausgård Nielsen har i brev af 10. december 2001 ansøgt om lovliggørende dispensation til at bibeholde de under punkt 1, 2, 4 og 5 anførte forhold, idet han oplyser, at opfyldningen nævnt under pkt. 3 ikke længere er eksisterende efter stormen den 3. december 1999.

Ifølge Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 skal arealerne indenfor det fredede område bevares i deres nuværende tilstand, der må ikke opføres eller anbringes bygninger o. lign., foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger, og almenheden tillægges ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold på det fredede areal. Ifølge forslag til fredning af Strandsti langs Ho Bugt, der er offentligt bekendtgjort på baggrund af Fredningsnævnets brev af 14. september 2001, er formålet med fredningsforslaget bl. a. at arealerne i princippet bevares i deres nuværende tilstand og at der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen. Der må ifølge § 4 i fredningsforslaget ikke anlægges terrasser eller opstilles hegn samt foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i området, ligesom der efter § 6 i forslaget ikke må foretages afgravning eller påfyldning på arealerne. Undtaget fra

forbudet er dog retablering af skrænterne i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 2, må der, når et fredningsforslag er offentligt bekendtgjort ikke foretages noget, som strider mod de foreslåede fredningsbestemmelser, og ifølge lovens § 50 stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse. Da de nævnte forhold på ejendommen er etableret før fredningsforslaget er offentligt bekendtgjort, er der efter amtets opfattelse tale om, hvorvidt fredningsnævnet kan meddele en lovliggørende dispensation i forhold til kendelsen af den 20. august 1968, idet fredningsforslaget lægger de på offentliggørelsestidspunktet eksisterende lovlige forhold til grund, og idet lodsejerne og andre før fredningsforslagets offentliggørelse må lægge den retstilstand, der gjaldt før offentliggørelsen, til grund. Ellers må forholdet reguleres i selve fredningsforslaget. Indholdet af fredningsforslaget kan imidlertid have indflydelse på, hvorvidt der kan meddeles en lovliggørende dispensation. Fredningsforslagets formål er som ovenfor nævnt at sikre, at arealerne bevares i deres nuværende tilstand og at der fortsat sikres ret til færdsel til fods, ophold mv. Dette må forstås i forhold til den tilstand og den adgang, som er lovlig på hele det fredede areal efter fredningen fra 1968, med de eventuelle ændringer, der fremgår af fredningsforslaget.

Amtet skal til de enkelte forhold på ejendommen bemærke følgende:

ad 1 og 2: Anlæggelse af en terrasse foran huset og beplantning på græsplænen med træer og buske er en ændring af arealets tilstand og hindrer almenheden fri og uhindret gående færdsel foran huset. Der er efter amtets opfattelse ikke tungtvæjende grunde, der kan begrunde en lovliggørende dispensation til terrassen og beplantningen, idet dog terrassen eller rækken af sten langs huset inden for det fredede område anses for et forhold af underordnet betydning. Amtet indstiller, at der meddeles afslag på lovliggørende dispensation, da terrassen og beplantningen er i strid med såvel fredningen som fredningsforslaget.

Som det fremgår af vedlagte afsætningsplan, hvor såvel det gamle som det nye sommerhus, fredningsgrænsen, strandbeskyttelseslinien og skræntoverkant er indtegnet, ligger det nye sommerhus betydeligt tættere på kysten og dermed fredningsgrænsen end det gamle sommerhus. Derfor vil almenhedens færdsel foran huset kunne virke mere generende for beboerne i sommerhuset end tilfældet var for beboerne af det gamle sommerhus. Ejerne af det nye hus har imidlertid i forbindelse med opførelsen af huset været vidende om fredningen og den deraf følgende ret for almenheden til at færdes på det fredede areal foran huset, og placeringen af huset kan efter amtets opfattelse ikke begrunde en fravigelse af fredningsbestemmelserne. De private grunde, der måtte være til at hindre færdsel (og ophold) foran huset, kan ikke begrunde en fravigelse af fredningens eller fredningsforslagets hovedmål, nemlig at offentligheden har ret til at færdes (og opholde sig) på det fredede område.

Det bemærkes i den forbindelse, at selvom der er sket en vis erosion af skrænten, så har almenheden fortsat fysisk mulighed for at færdes på det fredede areal foran huset, også på den sti, der forløb foran huset, før spæringerne nord og syd for ejendommen, jfr. nedenfor, blev opsat. Naturklagenævnet tilkendegav i 1999 i en klagesag i forbindelse med opførelsen af sommerhuset, "at færdselsretten på arealet (foran sommerhuset) ikke er ophørt, og at offentligheden derfor fortsat har ad

gang til fri og uhindret færdsel på det fredede område, i det omfang færdselsretten ikke er forhindret ved kystens naturlige nedbrydning. Amtet har som tilsynsmyndighed pligt til at sikre offentlighedens frie og uhindrede færdsel, herunder ved fjernelse af hegn, beplantning og lignende, der kan hindre offentlighedens færdsel.

Der ses ikke at være hjemmel i fredningen til at pålægge amtet et egentligt anlægsarbejde vedrørende en ny sti".

ad 3: Amtet besigtigede den 15. november 2001 ejendommen og foretog opmåling foran huset. Resultatet af opmålingen fremgår af vedlagte afsætningsplan. Sammenholdt med den tidligere opmåling, bl. a. foretaget i forbindelse med opførelse af sommerhuset, så er der fortsat en opfyldning, der rager op til 2 m længere ud mod vandet, end inden sommerhuset blev opført. Amtet indstiller imidlertid, at der meddeles lovliggørende dispensation til opfyldningen, da den er udført, så den ikke skæmmer i forhold til den øvrige del af skrænten, da skræntoverkanten ellers vil komme til at ligge meget tæt på huset (1½ - 2 m), og da fjernelse vil betyde et stort indgreb i skrænten. Fjernelse vil tillige være besværligt og bekosteligt i forhold til at sikre huset mod at skride ud over skrænten.

ad 4 og 5: Plankeværket/spærringen på ejendommen ind mod naboejendommen mod nord er opsat for at hindre færdsel foran huset skel, og er derfor opsat dels i strid med fredningens og fredningsforslagets formål og dels i strid med fredningens og fredningsforslagets forbud mod opførelse af bygninger o. lign. hhv. hegn. Amtet indstiller derfor, at der meddeles afslag på ansøgningen om lovliggørende dispensation. Plankeværket/spærringen mod syd er imidlertid opsat uden for fredet areal.

Amtet vil, når Fredningsnævnet har truffet afgørelse i sagen, træffe afgørelse i sagen i relation til naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinie.

Der er en del vildtvoksende hybenrosebuske på sommerhusgrunden, og de hindrer til en vis grad offentlighedens adgang over arealet. Det er amtets opfattelse, at eventuel pleje af det fredede område, herunder fjernelse af selvsåede buske og træer, hvilket ikke er reguleret i den gamle fredning, bør vurderes i forbindelse med fredningsforslagets behandling.

Esbjerg Kommune og amtet behandler i øjeblikket de indkomne bemærkninger til fredningsforslaget, hvoraf det fremgår, at stien føres bag om Hallumvej 20 (svarende til det aktuelle forløb) og at området mellem huset og skrænten som hidtil skal være åben for offentlighedens adgang"

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 29. maj 2002. I mødet deltog andrageren Stig Nielsen, Hallumvej 20, Sjelborg, Annemette Nielsen, boende smst., for Ribe amt, Plan - og Landskabsafdelingen, kontorleder Toft Jensen og fuldmægtig Gert Lomholt Andersen, begge Ribe for Esbjerg kommune bygningsinspektør Hans Kjærgaard Jespersen og byplanlægger Astrid Hygum, begge Esbjerg, for Danmarks Naturfredningsforening Jens Hansen og Hans Jørgen Olesen, begge Esbjerg, og hyttejer Mogens Christiansen, Varde.

Der er anført følgende om mødet i fredningsnævnets forhandlingsprotokol:

"Fredningsnævnets formand oplyste, at Stig Nielsen har ansøgt fredningsnævnet

om en lovliggørende dispensation til at bibeholde en halvcirkel af belægningssten, anlagt på arealet vest for deres hus, belægningssten langs huset, beplantningen vest for huset, og plankeværket mod matr. nr. 6 æ og mod matr. nr. 1 be Sjelborg, Hostrup. Det areal, der berøres af ansøgningen, er fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 om fredning af Strandstien langs Ho bugt og det foreløbige "fredningsforslag af 6. april 2000 til erstatning af Strandstifredning af 20. august 1968." Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles Stig Nielsen en lovliggørende dispensation fra bestemmelserne i den eksisterende fredning om, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, at der ikke må foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger, og at offentligheden har ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold på de arealer, som dispensationsansøgningen vedrører, samt dispensation fra de tilsvarende bestemmelser i fredningsforslaget.

Stig Nielsen oplyste, at de for nogle år siden foretog sikring af skrænten vest for deres hus for at hindre, at skrænten blev nedbrudt af havet, og at huset styrtede ned. Under orkanen den 3. december 1999 tog stormfloden kystsikringen, og skrænten er nu på ny under nedbrydning. Det ses tydeligt i terrænet vest for huset, hvor belægningstenene er begyndt at skride ud. Da han i sin tid købte det gamle sommerhus, som lå på grunden, var den sti, som tidligere førte hen over arealet vest for det gamle sommerhus og ud mod skrænten, blevet forlagt øst om sommerhuset. Han har rejst to spærringer henholdsvis nordvest og sydøst for deres nye hus, således at offentligheden ikke længere kan færdes eller opholde sig på det fredede areal mellem huset og skrænten. Da han i sin tid købte det gamle sommerhus, oplyste Esbjerg kommune ikke, at arealet ovenfor skrænten var fredet, og at offentligheden havde adgang til at færdes dér. Annemette og Stig Nielsen tilføjede, at de ønsker at beholde spærringerne, fordi det generelt set er farligt at færdes på skrænten ud for deres hus, og fordi de føler sig udstillet, hvis offentligheden på ny kan færdes på det fredede areal vest for huset, ligesom det er meget generende for deres privatliv.

Fuldmægtig Gert Lomholt Andersen gennemgik "Afsætningsplan", dateret den 14. februar 1997, og påviste, hvor fredningsgrænsen er på arealet foran huset, og hvor skræntoverkanten var i foråret 1997 og i november 2001. Han bemærkede, at det fremgår af afsætningsplanen, at det sommerhus, der tidligere lå på arealet, var betydeligt mindre og lå længere tilbagetrukket på grunden end det hus, som Stig Nielsen har opført, og påpegede, at hele arealet mellem det nye hus og skrænten er fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 og tillige omfattet af fredningsforslaget. Den oprindelige sti førte over arealet lige ovenfor skrænten. Den spærring, som Stig Nielsen har rejst nordvest for deres hus, ligger på fredet område, medens spærringen sydvest for huset er rejst på et areal, der ikke er omfattet af hverken den eksisterende fredning eller fredningsforslaget. Såvel terrassen som beplantningen er på fredet område. Amtet har i de fremlagte breve redegjort for amtets indstilling til en lovliggørende dispensation.

Mogens Christiansen oplyste, at der var en sti foran det gamle sommerhus, da Stig Nielsen erhvervede ejendommen. Folk spadserede på stien, fordi offentligheden ifølge fredningskendelsen fra 1968 har adgang til at færdes på arealet mellem sommerhuset og skrænten. Der var tidligere en del hybenrosebuske på arealet, men de er fjernet og blandt andet erstattet af den beplantning, som Stig Nielsen har foretaget; samtidig er stien blevet sløjfet.

Jens Hansen oplyste, at fredningen af arealerne langs Ho bugt blev gennemført i sin tid for at sikre offentlighedens adgang til arealerne langs kysten. Denne færdselsret er blevet gjort illusorisk nu, fordi Stig Nielsen har afspærret arealet og inddraget det til haveanlæg. Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at forhindringerne skal fjernes, så offentligheden i overensstemmelse med bestemmelserne i overfredningsnævnets kendelse fra 1968 på ny kan færdes på arealet ovenfor skrænten.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse....."

Fredningsnævnets afgørelse:

De foranstaltninger, som Stig Nielsen ansøger fredningsnævnet om en lovliggørende dispensation til at bibeholde, er efter de oplysninger, amtet har forelagt fredningsnævnet, udført før fremsættelsen af fredningsforslaget. Spørgsmålet om lovliggørelsen af foranstaltningerne skal derfor afgøres efter fredningsbestemmelserne i fredningsnævnets kendelse, afsagt den 29. oktober 1966, om fredning af strandstien og arealerne omkring denne, stadfæstet af overfredningsnævnet den 20. august 1968.

Ifølge disse kendelser er arealet umiddelbart vest for det hus, som Stig Nielsen har opført på sin ejendom matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup, fredet. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, at der blandt andet ikke må rejses master eller foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger, og at der er tillagt "almenheden" ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold til nærmere angivne arealer, herunder den fredede del af ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup. Naturklagenævnet fastslog i sin afgørelse, truffet den 24. marts 1999, at færdselsretten på arealet vest for Stig Nielsens ejendom ikke er ophørt, og at offentligheden derfor fortsat har adgang til fri og uhindret færdsel på dette areal.

I betragtning af formålet med fredningen af strandstien og de omliggende arealer, og da det kan lægges til grund, at det fortsat er muligt at færdes på arealet ovenfor skrænten vest for Stig Nielsens hus, strider det mod fredningsbestemmelserne, at Stig Nielsen har anlagt en flisebelagt terrasse på det fredede areal, tilplantet dette og hindret adgangen hertil ved spærringen, opsat på grunden nord for huset. Fredningsnævnet kan derfor ikke meddele Stig Nielsen en lovliggørende dispensation til at bibeholde terrassen, beplantningen og spærringen nord for huset.

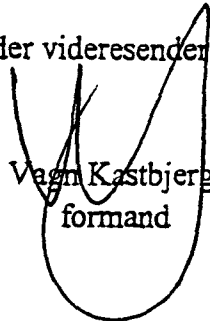
Det kystsikringsarbejde, som Stig Nielsen har udført på skrænten ud for sin ejendom, må i betragtning af den nedbrydning, der sker langs kysten mod Ho bugt, betragtes som en nødvendig kystsikringsforanstaltning. Da fredningsnævnet på denne baggrund ikke finder, at kystsikringsarbejdet strider mod fredningsbestemmelserne, meddeler fredningsnævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 Stig Nielsen dispensation fra fredningsbestemmelserne til at bibeholde kystsikringen.

Fredningsnævnet bemærker i overensstemmelse med naturklagenævnets tilkendegivelse i afgørelsen af 24. marts 1999, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på de fredede arealer.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende indbringes for naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Annemette og Stig Nielsen, Ribe amtskommune, Esbjerg kommune, Skov - og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, lokale foreninger og andre, som har en væsenflig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til naturklagenævnet.

Vagn Kastbjerg,
formand

Fredningsnævnet
for
Ribe amt

SCANNED

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
7. juni 2004

Rolfsgade 94-96,
6700 Esbjerg

Tlf.: 7913 6677

J. nr.: 56/2004

AFGØRELSE om stiadgang søværts ejen- dommen Hallumvej 20, Sjelborg.

Erik Mathiasen, Esbjerg, rettede ved et brev af 22. november 2004 henvendelse til fredningsnævnet om adgangen til Strandstien søværts ejendommen Hallumvej 20, Sjelborg - matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup - fordi vildtvoksende hybenroseplanter forhindrer, at offentligheden kan færdes uhindret på dette stykke af Strandstien. Erik Mathiasens henvendelse er senere blevet tiltrådt af Betty Sparrevohn, Gerda Christensen, Kurt Hansen, Øivind Andersen og Niels Møller.

Arealerne langs Ho bugt er fredet. Ifølge fredningsbestemmelserne har offentligheden ret til at færdes ad Strandstien.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 27. maj 2005.

Fredningsnævnet præciserer ved denne afgørelse, at Esbjerg Kommune har pligt til at fjerne bevoksningen på det fredede areal foran Stig Nielsens ejendom, og at Ribe amt har pligt til at påse, at Stig Nielsen overholder fredningsbestemmelserne og fjerner et legehuse og noget beplantning, der hindrer færdslen.

SAGENS OMSTÆNDIGHEDER:

1. Tidligere afgørelser vedrørende Strandstien og ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup:

Ved kendelse, afsagt den 20. august 1968, stadfæstede Overfredningsnævnet kendelse, afsagt den 29. oktober 1966 af fredningsnævnet for Ribe amt, om fredning af den "i Guldager og Alslev-Hostrup sogne langs Ho bugt førende strandsti med omliggende arealer."

Sagen om fredningen af arealerne langs Ho bugt fra Strandpromenaden i Hjerting mod nordvest til Hostrup sogneskel blev rejst af Guldager sogneråd, som ønskede, at offentligheden skulle have helt fri adgang til at færdes på denne kyststrækning.

23-1211/9-2014
5

Ved kendelsen blev en lang række ejendomme, herunder matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup, fredet.

Ejendommen, hvorpå der var opført et mindre sommerhus, ejedes af Jenny Hallum. Der gjaldt ikke begrænsninger for offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig på den fredede del af hendes ejendom.

Strandstien forløb da cirka 5 meter fra sommerhuset.

Den 27. september 1976 vedtog Esbjerg Byråd byplanvedtægt nr. 40 for det område i Sjelborg, hvor blandt andet Jenny Hallums ejendom lå. Byplanvedtægten blev godkendt af Planstyrelsen den 15. januar 1977.

Det fremgår blandt andet af byplanvedtægten, at området kun med nærmere angivne undtagelser må anvendes til sommerhusbebyggelse, og at der langs veje og stier i byplanområdet blev pålagt byggelinier på 5,00 m fra vej og stiskel, dog på 2,50 meter fra vej - og stiskel i S2 - området.

I 1993 forlagde Esbjerg kommune - uden at forelægge spørgsmålet herom for fredningsnævnet - stien bag om ejendommen, matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup.

I første halvdel af 1990'erne solgte Jenny Hallum ejendommen til Erik Kruse, der videresolgte ejendommen til Stig Nielsen.

Ved et brev af 2. april 1997 ansøgte Stig Nielsen Esbjerg kommune om tilladelse til at opføre et nyt sommerhus på ejendommen. Kommunen meddelte den 26. maj 1997 tilladelse til at opføre et sommerhus på grunden på vilkår blandt andet, at huset skulle afsættes af en landinspektør, og at ingen dele af bygningerne måtte overskride strandfredningslinien og byggelinien.

Landinspektør Karl Otto Bjerre, Esbjerg, afsatte herefter sommerhuset. Det fremgår af et rids, der er dateret den 5. og 13. juni 1997, at det projekterede sommerhus' facade mod sydvest i hele facadens længde skulle opføres på den tinglyste strandfredningslinie, samt at den tinglyste byggelinie vedrørende Strandstien skærer hjørnet på et skur, som skulle opføres i forbindelse med vognporten, og husets nordvestre hjørne. Landinspektøren markerede i øvrigt på ridset en eksisterende gangsti på arealet mellem huset og skrænten.

Stig Nielsen fjernede herefter det oprindelige sommerhus og opførte i løbet af 1997 et nyt hus på grunden uden at undersøge, hvorvidt byggeriet kolliderede med fredningen af Strandstien vest for ejendommen. Han flyttede sit nye hus 1,2 meter frem mod skrænten i forhold til det oprindelige sommerhus og opførte det helt fremme ved fredningsgrænsen.

I et brev af 4. september 1997 rettede Mogens Christiansen, Varde, henven-

delse til fredningsnævnet, fordi Stig Nielsen havde afspærret stien "med plankeværk på begge sider af huset," fjernet stien, "idet tonsvis af jord og andet fra byggeriet har lukket stien, og samtidig er hybenvegetationen som dækkede den høje skrænt mod stranden blevet tildækket".

Fredningsnævnet behandlede Mogens Christiansens henvendelse på nævnets møde den 6. marts 1998, hvor nævnet tillige foretog besigtigelse. Den 8. april 1998 traf fredningsnævnet følgende afgørelse:

"Ved Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 blev der tillagt almenheden ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold på samt badning fra det areal, der fremgår af kortet, som var vedhæftet kendelsen. Ifølge kendelsen sker al færdsel på eget ansvar og efter fredningsnævnets anvisninger.

Ejendommen matr. nr. 6 r og 6 s var omfattet af kendelsen, og der blev givet ejeren en erstatning på 2.500 kr. for rådighedsindskrænkningen.

Det nævnes i kendelsen ikke nærmere, hvor den pågældende færdsel eller sti forløber, men således som forholdene faktisk har været, har almenheden haft mulighed for at gå øverst på skrænterne på de fredede arealer, herunder arealet foran det tidligere sommerhus på matr. nr. 6 r og 6 s Sjelborg by, Hostrup. Der ses ikke at være nogen hindring for, at stien flyttes længere ind på skrænten indenfor det fredede område, forudsat at færdslen foregår på det fredede areal.

Af fotos i sagen fremgår, at der, så sent som i 1994, fandtes en smal sti gennem beplantningen på skrænten foran det dengang eksisterende sommerhus på matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup.

Det er fredningsnævnet bekendt, at der på en række steder på strækningen, der er fredet, er sket nedskridninger af skrænterne på grund af bl.a. havets nedbrydning, således at der har måttet foretages en forlægning af stien længere ind på skrænterne af hensyn til faren for yderligere skred.

Nævnet finder, at den omstændighed, at der nogle steder bl.a. på den her omhandlede ejendom, er sket nedbrydninger af skrænten, således at det tidligere stiforløb faktisk ikke længere findes, ikke kan være ensbetydende med, at den ved fredningen tillagte færdselsret er ophørt. Nævnet finder endvidere, at den omstændighed, at der efter nedbrydningen af skrænterne gennem en opfyldning på det fredede areal, på ny er skabt muligheder for at passere steder, hvor man i perioder ikke har kunnet færdes, ej heller kan bevirke ophør af færdselsretten på de nyetablerede

arealer.

Den af Esbjerg Kommune foretagne forlægning af stien bag om det nyopførte sommerhus på Stig Nielsens grund, er sket uden, at spørgsmålet har været forelagt fredningsnævnet, ligesom den opfyldning, som er foretaget af skrænten, er sket uden, at Fredningsnævnet har været indblandet i sagen. En ændring på det fredede areal, bestående i opfyldning af arealet, eller ændring af stiforløbet, vil alene kunne ske ved enten en dispensation meddelt af fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, eller ved en egentlig ændring af fredningen.

Som sagen er forelagt fredningsnævnet, forårsaget af en grundejers klage til Ribe Amt, kan nævnet herefter alene fastslå, at der fortsat er en ret for almenheden til at færdes på det fredede areal, herunder også på arealet foran Stig Nielsens nu opførte hus.

Nævnet henstiller derfor, at amtet snarest drager omsorg for, at stien reableres på de steder, hvor stiforløbet er afbrudt ved og på Stig Nielsens ejendom enten ved opfyldning eller ved at stiforløbet forlægges længere ind på den fredede del af hans ejendom.

Såfremt Stig Nielsen ønsker at fortsætte sit kystsikringsarbejde, skal nævnet endvidere henstille, at dette sker efter nærmere aftale med Ribe Amt. Projektet hertil skal forelægges nævnet, der herefter vil tage stilling til, hvorvidt en dispensation kan meddeles til dets gennemførelse."

Stig Nielsen og amtet indbragte denne afgørelse for Naturklagenævnet, der den 24. marts 1999 traf følgende afgørelse:

"Et flertal på 10 af nævnets medlemmer skal udtale:

Det fremgår ikke af fredningen, hvor den pågældende sti skal forløbe, og i forhold til fredningens formål, ses stiens faktiske forløb ikke at være afgørende. Fredningsbestemmelserne sikrer udtrykkeligt offentligheden adgang til hele det fredede areal.

Spørgsmålet er om offentligheden - efter nedbrydning af det oprindelige stiforløb - fortsat har adgang til det fredede areal, og om der er hjemmel i fredningen til at pålægge amtet at etablere en ny sti.

Efter fredningen har almenheden ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold indenfor det fredede område.

Under henvisning til fredningens formål og ovennævnte bestem-

melse, må Fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet ikke er opført, og at offentligheden derfor fortsat har adgang til fri og uhindret færdsel på det fredede område, i det omfang færdselsretten ikke er forhindret ved kystens naturlige nedbrydning.

Amtet har som tilsynsmyndighed pligt til at sikre offentlighedens frie og uhindrede færdsel, herunder ved fjernelse af hegn, beplantning og lignende, der kan hindre offentlighedens færdsel.

Et mindretal på 1 medlem (.....) finder ikke, at offentlighedens adgang til arealet bør opretholdes, efter at den oprindelige sti er styrtet i havet.

Fredningsnævnet har for så vidt angår anlægget af en ny sti alene henstillet til amtet om etablering af en sådan, og der er således ikke truffet afgørelse herom. Naturklagenævnet skal dog i den anledning udtale, at der ikke ses at være hjemmel i fredningen til at pålægge amtet et egentligt anlægsarbejde vedrørende en ny sti. Den nuværende stiføring kan derfor bibeholdes. Anlæg af en ny sti må i øvrigt anses for en tilstandsændring, der kræver en dispensation fra fredningen, hvilket der ikke er søgt om.

Naturklagenævnets afgørelse går således, i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivelse ud på at fredningsnævnet gives medhold i, at færdselsretten på arealet består samt, at amtet som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på det fredede areal.

Offentlighedens fortsatte ret til færdsel på det fredede areal vil kunne påføre ejeren nogen gene. Såfremt ejeren, efter at have rådført sig med kommunen, har været i god tro om arealets anvendelse ved opførelsen af det nye hus, vil ejeren eventuelt kunne gøre kommunen erstatningsansvarlig for generne på grund af misvisende rådgivning. Det må i givet fald ske ved civil søgsmål"

I juli 2000 rejste Ribe Amt og Esbjerg kommune sag om gennemførelse af en ny fredning af Strandstien og omliggende arealer.

Under behandlingen af denne sag ansøgte Stig Nielsen ved brev af 12. december 2001 til amtet og fredningsnævnet om dispensation til at bibeholde en terrasse, udført af belægningssten, vest for sit hus på Hallumvej 20, en beplantning på grunden ligeledes vest for huset, og to spærringer, som forhindrede færdsel ad Strandstien over hans grund.

Fredningsnævnet behandlede Stig Nielsens ansøgning på nævnetsmøde den 29. maj 2002, hvor nævnet tillige foretog besigtigelse.

Fredningsnævnet traf den 28. juni 2002 følgende afgørelse.

"De foranstaltninger, som Stig Nielsen ansøger fredningsnævnet om en lovliggørende dispensation til at bibeholde, er efter de oplysninger, amtet har forelagt fredningsnævnet, udført før fremsættelsen af fredningsforslaget. Spørgsmålet om lovliggørelsen af foranstaltningerne skal derfor afgøres efter fredningsbestemmelserne i fredningsnævnets kendelse, afsagt den 29. oktober 1966, om fredning af strandstien og arealerne omkring denne, stadfæstet af overfredningsnævnet den 20. august 1968.

Ifølge disse kendelser er arealet umiddelbart vest for det hus, som Stig Nielsen har opført på sin ejendom matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup, fredet. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, at der blandt andet ikke må rejses master eller foretages afgravning eller påfyldning ud over nødvendige kystsikringsforanstaltninger, og at der er tillagt "almenheden" ret til fri og uhindret gående færdsel og ophold til nærmere angivne arealer, herunder den fredede del af ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup. Naturklagenævnet fastslog i sin afgørelse, truffet den 24. marts 1999, at færdselsretten på arealet vest for Stig Nielsens ejendom ikke er ophørt, og at offentligheden derfor fortsat har adgang til fri og uhindret færdsel på dette areal.

I betragtning af formålet med fredningen af strandstien og de omliggende arealer, og da det kan lægges til grund, at det fortsat er muligt at færdes på arealet ovenfor skrænten vest for Stig Nielsens hus, strider det mod fredningsbestemmelserne, at Stig Nielsen har anlagt en flisebelagt terrasse på det fredede areal, tilplantet dette og hindret adgangen hertil ved spærringen, opsat på grunden nord for huset. Fredningsnævnet kan derfor ikke meddele Stig Nielsen en lovliggørende dispensation til at bibeholde terrassen, beplantningen og spærringen nord for huset.

Det kystsikringsarbejde, som Stig Nielsen har udført på skrænten ud for sin ejendom, må i betragtning af den nedbrydning, der sker langs kysten mod Ho bugt, betragtes som en nødvendig kystsikringsforanstaltning. Da fredningsnævnet på denne baggrund ikke finder, at kystsikringsarbejdet strider mod fredningsbestemmelserne, meddeler fredningsnævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 Stig Nielsen dispensation fra fredningsbestemmelserne til at bibeholde kystsikringen.

Fredningsnævnet bemærker i overensstemmelse med naturklagenævnets tilkendegivelse i afgørelsen af 24. marts 1999, at amtet

som tilsynsmyndighed har pligt til at sikre offentlighedens adgang til og på de fredede arealer."

Denne afgørelse indbragte Stig Nielsen for Naturklagenævnet, der stadfæstede fredningsnævnets afgørelse den 10. januar 2003 med følgende begrundelse:

".....

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra en fredning til foranstaltninger der ikke er i strid med fredningens formål.

Naturklagenævnet må lægge til grund, at færdsel over arealet fortsat er tilladt, idet spørgsmålet om offentlighedens færdselsret findes endelig afgjort ved Naturklagenævnets afgørelse af 24. marts 1999.

Etablering af hindringer for færdslen er i strid med fredningens bestemmelser og formål, hvorfor nævnet er enig med fredningsnævnet i, at der ikke kan meddeles dispensation til bibeholdelse af terrassen, beplantningen og spærringen, idet disse hindrer offentlighedens færdsel.

Hensynet til ejers privatliv findes ikke at kunne tillægges vægt i denne sammenhæng.

På den baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Ribe Amts afgørelse af 28. juni 2002. Spærringen i skellet, beplantningen samt terrasse og stensætning langs husets facade skal være fjernet senest 3 måneder efter denne afgørelse".

2. Kendelsen om fredningen af Strandstien med omliggende arealer, afsagt den 28. april 2005:

Ved brev af 5. juli 2000 rejste Ribe amt og Esbjerg kommune sag om ophævelse af Overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968 om fredning af Strandstien langs Ho bugt i Esbjerg kommune samt sag om gennemførelse af en ny fredning for Strandstien og omliggende arealer.

Under behandlingen af fredningsforslaget foretog fredningsnævnet besigtigelse den 23. oktober 2001 og der blev rejst en række spørgsmål. Disse spørgsmål resulterede i, at fredningsforslaget blev revideret.

Det reviderede fredningsforslag blev lagt til grund for den kendelse, som fredningsnævnet afsagde den 28. april 2005.

I det reviderede fredningsforslag har sagsrejserne blandt andet anført:

"....Esbjerg Byråd og Ribe Amt fremsætter hermed forslag til en ny fredning for arealer langs Ho Bugt for at muliggøre, at Strandstien fortsat kan bibeholdes trods havets nedbrydning af kystskrænterne.

....

Den ny fredning tager højde for den forventede erosion på kysten.

Der udlægges stiareal bag om bebyggelserne i sommerhusområdet ved Hallumvej og ved hytterne i Sjelborgdalen, der muliggør en forlægning af Strandstien. Så længe det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt og fysisk muligt skal Strandstien opretholdes ovenfor skrænterne. Fredningen giver ingen forpligtelser til eventuel fremtidig kystsikring af området, men ret til retablering og pleje.

....

Udvidelse og indskrænkning af det fredede areal:

I tidens løb er der sket en erosion af kyststrækningen, især ved de høje klinter på grund af stormflod, vindpåvirkning og færdsel.

....

På strækningen mellem Sjelborg Strandvej og Sjelborgdalen er der i perioden fra 1870 til i dag forsvundet en større bræmme, hvor klinten er højest. Ved opgangen til skræntstien mellem matr. nr. 6 aø og 6 r Sjelborg by, Hostrup kan der etableres et trappeanlæg. Af sikkerhedsmæssige hensyn føres stien bagom ejendommen, Hallumvej 20, matr. nr. 6 r Sjelborg by, Hostrup. Adgangen til fri og uhindret færdsel foran huset Hallumvej 20 genetableres ved ejendommens nordskel. Øst herfor på matr. nr. 1 be Sjelborg by, Hostrup forløber stien nær skræntkanten. For at tage højde for fremtidig erosion udvides fredningen her med en bræmme svarende til de seneste 130 års erosion.

....

Begrundelse for fredningsforslaget

Formålet med den ny fredning er at sikre, at Strandstien kan forlægges i takt med kystens nedbrydning, og give mulighed for pleje af arealerne.

Det er værdifuldt at kunne bevæge sig ad Strandstien og speciel langs toppen af skrænten og kunne nyde udsigten over Ho Bugt til Fanø, Langli og Skallingen. Ydermere giver Strandstien mulighed for at kunne færdes i et afvekslende landskab...."

Fredningsnævnet tog ved en kendelse, afsagt den 28. april 2005, Esbjerg kommunes og Ribe amts endelige fredningsforslag til følge med en række ændringer i fredningsbestemmelserne. I kendelsen har fredningsnævnet begrundet sin afgørelse således:

"....

Arealerne langs Ho bugt frembyder usædvanligt smukke og afvekslende landskabsbilleder langs kysten fra Strandpromenaden i Hjerting til Varde Å's udløb i Ho bugt med storslåede udsigter fra de høje klinter mod Fanø, Langli og Skallingen. På grund af områdets nærhed til Esbjerg og Varde har arealerne stor rekreativ betydning for de to byers befolkning. Naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 1, og nr. 3, tilsigter gennem fredning at beskytte sådanne landskabelige værdier, at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i sådanne område samt at forbedre befolkningens muligheder for friluftsliv i sådanne områder.

.....

På denne baggrund finder fredningsnævnet, at de arealer, som fredningspåstanden vedrører, er fredningsværdige. Fredningsnævnet tager derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 1, og nr. 3, fredningspåstanden til følge og freder helt eller delvist ejendommene matr. nr. e 1 a, 1 ab, 1 aø, 1 be, 1 bg, 1 q, 1 z, 2 ae, 2 b, 2 i, 2 l, 2 m, 3 aa, 3 ak, 3 am, 3 b, 3 k, 3 l, 3 o, 3 p, 3 q, 3 s, 3 ø, 6 aa, 6 ad, 6 an, 6 am, 6 aø, 6 bg, 6 bp, 6 c, 6 ch, 6 m, 6 q, 6 r, 6 t, 6 v, 6 x, 6 y, 6 æ, 8 a, 8 e, 8 f, 8 g, 8 h Sjelborg by, Hostrup og matr. nr. e 3 r, 4 g, 4 m, 4 ak, 8 h, 13 bu, 18 bc, 19 d, 19 q, 62 a, 62 b, 64 b og 64 h Hjerting by, Guldager, således som det fredede område er afgrænset på det kort, der er vedhæftet kendelsen. Fredningsnævnet har ved denne grænsedragning taget hensyn til de oplysninger, der foreligger om havets påvirkning af kysten langs Ho bugt.

Overfredningsnævnets kendelser af 3. marts 1958 og 20. august 1968 ophæves ved afsigelsen af denne kendelse.

....

Fredningsnævnet har under behandlingen af sagen foretaget besigtigelse af væsentlige dele af de arealer, som berøres af fredningsforslaget. Fredningsnævnet har under denne besigtigelse blandt andet konstateret, at der fortsat er passage mellem bebyggelsen på ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup, og kystskrænten. Ifølge fredningsforslaget er arealet på den søværts side af ejendommen omfattet af fredningspåstanden. Da dette areal, der også var omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 20. august 1968, tillige fredes ved denne kendelse, tillægges offentligheden adgang til arealet, som nedenfor bestemt.

Fredningsbestemmelsen om offentlighedens adgang til de fredede arealer og den særlige bestemmelse om Strandstien indebærer, at Strandstien skal reableres på hele strækningen, herunder foran ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg, Hostrup, som nedenfor bestemt.

Fredningsnævnet fastsætter herefter følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

§ 1. Fredningens formål.

Formålet med ophævelsen af de gamle fredningsbestemmelser samt fastsættelse af de nye fredningsbestemmelser er

at arealerne i princippet skal bevares i deres nuværende tilstand,

at offentligheden sikres ret til færdsel til fods, ophold og badning på hele strækningen,

at sikre Strandstien, nedgange og en eventuel forlægning af stien.

§ 2. Bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, foretages ombygninger af eksisterende bebyggelser, anlægges terrasser eller opstilles borders, skure, telte, campingvogne, hegn og master samt foretages plantning eller opstilles letflyttelige indretninger i det fredede område.

§ 3. Terrænændringer og kystsikring.

Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer. Undtaget fra forbudet er dog reablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Der skal dog i forbindelse med vedligeholdelse være mulighed for at foretage beplantning og tilsåning på kystskrænterne.

Reablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne samt beplantning af kystskrænterne skal ske efter nærmere aftale med kommunen.

Inden der foretages reablering og beplantning foretager amtet en vurdering af reablerings- og beplantningsplanerne i forhold til naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinie.

Eventuel fremtidig kystsikring må kun ske efter en plan, der er godkendt af Fredningsnævnet for Ribe Amt samt Kystsikringsinspektoratet iht. Lov om Kystbeskyttelse.

Hverken Esbjerg kommune eller Ribe amtskommune er forpligtet til at kystsikre eller foretage genopbygning af skrænter som følge af stormflod, vinderosion m.v.

§ 4. Vedligeholdelse og pleje.

Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af de fredede arealer m.v., i det omfang dette skønnes nødvendig for at opnå og sikre formålet med fredningen.

Der må ikke henkastes affald, bygningsrester eller lignende på de fredede arealer.

Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 3 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejeres og brugeres regning.

§ 5. Offentlighedens adgang.

Færdsel på kystskrænterne og arealer i landbrugsmæssig drift må ikke finde sted. De øvrige fredede arealer er åbne for færdsel til fods, ophold og badning. Hvor det er muligt, er det dog tilladt at anvende kørestole, herunder elkørestole, og trække cykler, barnevogne og lignende. Nødvendig arbejdskørsel i forbindelse med pleje af området og eventuel kystsikring må foregå ad Strandstien.

Offentlighedens adgang til de fredede arealer må ikke forhindres eller vanskeliggøres.

Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden.

§ 6. Strandstien.

Strandstiens nuværende forløb er vist på vedhæftede kort og skal opretholdes ovenfor skrænterne.

Hegn og buske skal fjernes og holdes i en afstand af 1 meter fra Strandstien.

Strandstien og adgange til stien kan forlægges indenfor det fre-

dede område, såfremt fremtidig nedbrydning af kysten nødvendiggør dette. Ved tilbagerykning af strandstien skal eventuelle hegn fjernes og holdes i en afstand af 1 m fra strandstien.

Såfremt Strandstien på grund af fortsat erosion langs kysten ikke kan opretholdes oven for kystskrænterne, skal stien på de nedbrudte strækninger og efter dispensation fra fredningsnævnet forlægges via trappenedgange til stranden.

Der skal etableres et trappeanlæg ved stiadgangen mellem ejendommene Hallumvej 10 og 20 - matr. nr. 6 aø og 6 r Sjelborg by, Hostrup.

.....

§ 9. Dispensationer m.v.

Dispensation fra foranstående bestemmelser kan gives af Fredningsnævnet for Ribe Amt, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

3. Fredningsnævnets behandling af klagesagen:

I forbindelse med henvendelsen til fredningsnævnet fra Erik Mathiasen, Betty Sparrevohn, Gerda Christensen, Kurt Hansen, Øivind Andersen og Niels Møller har fredningsnævnet anmodet Stig Nielsen, Ribe amt og Danmarks naturfredningsforening om en udtalelse.

I et brev, der er modtaget i fredningsnævnet den 25. januar 2005 har Stig Nielsen blandt andet anført.

"....

I forbindelse med byggetilladelse meddelt af Bygnings- og Byplanudvalget (Esbjerg kommune) 26. maj 1997, blev det overfor undertegnede meddelt, at stien allerede 3 - 4 år forinden var ført bag om grunden, og dermed bag om det endnu ikke opførte sommerhus. I den forbindelse havde Esbjerg Kommune etableret rækværk med afmærkning, således at den gående færdsel blev ledt bag om grunden.

Stien var på det her tidspunkt ikke længere fremkommelig, hvorfor bevoksningen var meget kraftig, og dele af det oprindelige stiforløb var borte på grund af nedbrydning (erosion) flere steder. Det var også grundlaget for, at Esbjerg Kommunes tidligere beslutning om, at omlægge stiforløbet bag om grunden.

På baggrund heraf at stiforløbet var flyttet bag om grunden alle-

rede inden, der den 26. maj 1997 og der blev givet meddelelse om byggetilladelse, besluttede vi at opføre sommerhuset.

....

I dag tidligt på året 2005 er hele den oprindelige sti mere eller mindre borte, og de vildtvoksende hybenroser har ved naturlig opvoksning bredt sig kraftigt.

....

Arealet foran sommerhuset nedbrydes hurtigere og hurtigere og en eventuel sti vil, derfor kun have en meget begrænset levetid. Et andet aspekt er fremtidig sikring af sommerhuset mod nedskridning. Eftersom sagen angående stien har verseret mere end 7 år, har vi endnu ikke kunnet foretage foranstaltninger, for så vidt angår en fremtidig sikring af sommerhuset. Denne sikring mod nedskridning er absolut nødvendig indenfor ganske kort tid."

I et brev af 28. januar 2005 har amtets natur -og landskabskontor blandt andet anført:

"....

Amtet kan bekræfte Erik Mathiasens oplysninger om, at almenhedens fri og uhindrede færdsel foran huset på Hallumvej 20 reelt er forhindret eller besværliggjort p.g.a. vildtvoksende hybenroseplanter. Det bemærkes i den forbindelse, at det tidligere meddelte påbud om at fjerne opsatte spærringer mv. nord og syd for ejendommen tidligere er konstateret efterkommet. Erik Mathiasen har med brev af den 24. januar fremsendt en liste med protestunderskrifter samt fotos. Amtet vil snarest besigtige stedet for at kontrollere, at der ikke på ny er opsat spærringer eller forhindringer.

....

Hertil kommer, at det fredningsforslag, som er fremlagt indtil nu, markerer et stiforløb, der går bagom (øst om) huset, og forslaget bestemmer, at Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af arealer mv., der skønnes nødvendig for at fredningsformålet opnås. Amtet finder på denne baggrund ikke anledning til på nuværende tidspunkt at iværksætte et rydningsarbejde isoleret på denne strækning af det fredede område."

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite i Esbjerg har i et brev af 19. april 2005 anført blandt andet:

"....

Det fremgår af amtets brev som om tilgroning af stien med Rosa Rugosa skyldes manglende færdsel på stien. Dette er for så vidt korrekt, men forklaringen er, at den tidligere opsatte spærring af stien umuliggjorde færdsel på stien og derved forårsagede at

denne groede til. Naturklagenævnet har i brev af 10. januar 2003 truffet en afgørelse, som indebærer, at ejeren bl.a. skal fjerne 2 spærringer og beplantning. Efter vores opfattelse er den nuværende tilgroning af stien således en direkte følge af en ulovlig handling som ejeren af huset har begået ved opsætning af spærringer på stien.

Vi finder det ganske urimeligt, hvis buskene ikke ryddes eller beskæres så færdsel på stien bliver mulig, idet ejeren i modsat faldt vil drage fordel af de ulovligt opsatte spærringer. Efter vor opfattelse må naturklagenævnets afgørelse indebære, at forholdene fra før opsætning af spærringer genoprettes i videst muligt omfang.

Vi finder det vanskeligt at tale om egentligt anlægsarbejde af stien, når der alene kræves en mindre indsats af en mand med en buskrydder.

Forårsaget af amtets brev har vi været ude og kigge på stien og adgangsforholdene. Efter vores opfattelse er spærringerne ikke helt fjernet som de skulle, jf. vedhæftede fotos"

I et brev af 18. maj 2005 til fredningsnævnet har Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé i Esbjerg blandt andet tilføjet:

"....

Vi skal for det første bemærke, at fredningsnævnet den 28. april 2005 efter en meget lang og grundig sagsbehandling med besøg på området har afgjort, at der er plads til stien foran huset, og at den derfor skal reetableres der. Vi finder det på baggrund heraf helt absurd, hvis nævnet så kort efter skulle komme frem til en modsat rettet afgørelse.

....

For så vidt angår spørgsmålet om fremtiden for stien skal vi bemærke, at såfremt ejeren for at sikre sommerhuset foretager en sikring mod nedskridning ved påfyldning af jord vil dette efter vor opfattelse bevirke, at også det areal, der derved fremkommer, vil være omfattet af fredningen med deraf følgende adgang til færdsel og ophold. Når ejeren sikrer huset mod nedskridning vil også stien og det fredede areal sikres. Vi er derfor ikke enige i, at stien kun vil have en meget begrænset levetid

...."

Fredningsnævnet har afholdt offentlig møde i sagen den 27. maj 2005.

I mødet deltog for Ribe amt, natur - og Landskabsafdelingen, afdelingsleder Ejler Toft Jensen og fuldmægtig Gert Lomholdt Andersen, Ribe, for Esbjerg

Kommune, plantør Claus Løth, Esbjerg, Stig Nielsen, for Friluftsrådet Peter Lund Sørensen, Esbjerg, for Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomiteformanden Leif Wagner Jørgensen, Esbjerg, lodsejerne Elna Schouboe, Jens Jørgen Møller, Peter Rathjen, Folmer Lindberg, Linda og Jørgen Christensen, Asger Thomsen, Lis og Thomas Thomsen, Ove Joensen, Kurt Stieper Jørgensen, Wilhelm Jensen og Lilli Jensen, restauratør Carsten Thomsen, alle Esbjerg og Kurt Stieper Jørgensen som formand for Sjelborg Hus - og Grundejerforening af 1939.

Der er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om mødet:

"Fredningsnævnets formand konstaterede, at der er sket korrekt indkaldelse til nævnets møde i dag og redegjorde kort for baggrunden for mødet.

Der foretoges besigtigelse af stien nord og syd for ejendommen Hallumvej 20 samt af arealet mellem skrænten og huset på ejendommen.

Kurt Stieper Jørgensen oplyste, at Sjelborg Hus - og Grundejerforening af 1939 forholder sig neutral overfor Erik Mathiasens og de øvrige klageres henvendelse til fredningsnævnet over den manglende stiadgang søværts ejendommen. Personligt havde han ikke indvendinger mod, at der ikke længere var adgang for offentligheden, fordi stien allerede var blevet forlagt bag om ejendommen, flere år før Stig Nielsen købte denne. Ingen benytter stien længere. Klagerne bør derfor acceptere tilstanden, som den er og har været i adskillige år.

Leif Wagner Jørgensen oplyste, at såvel fredningsnævnet som Naturklagenævnet har fastslået i flere afgørelse - også efter Stig Nielsens køb af ejendommen Hallumvej 20 - at offentligheden fortsat har ret til at færdes på arealet søværts ejendommen. Denne færdselsret er også fastslået i den kendelse, som fredningsnævnet afsagde den 28. april 2005. Konsekvensen af denne kendelse må være, at amtet skal rydde bevoksningen nord og syd for ejendommen, så offentligheden kan færdes på arealet.

Wilhelm Jensen og Jørgen Christensen tilsluttede sig Leif Wagner Jørgensens bemærkninger og tilføjede, at grundejerne er indstillet på at bidrage til stiens retablering foran huset.

Jørgen Christensen anførte i den forbindelse, at Stig Nielsen har afspærret stien med pigtråd for at forhindre adgangen til det fredede areal. Når myndighederne besigtiger det fredede areal, fjerner Stig Nielsen pigtråden og lægger den ud igen efter besigtigelsen. Det er utilstedeligt, at Stig Nielsen indtil nu har ladet

hånt om de afgørelser, myndighederne har truffet gennem årene, og taget sig selv til rette. Fredningsnævnet bør derfor sikre, at stien nu genåbnes.

Kurt Stieper Jørgensen bemærkede her over for, at Sjelborg Hus - og Grundejerforening ikke vil afholde nogen udgift til stiens retablering.

Stig Nielsen oplyste, at han har påklaget fredningsnævnets kendelse af 28. april d.a. til Naturklagenævnet, fordi han er af den opfattelse, at hele den oprindelige sti mere eller mindre er eroderet bort. Han vil gerne foretage foranstaltninger for at sikre skrænten foran sit hus, så det ikke styrter i havet. Han er i den forbindelse indstillet på at bekoste et trappeanlæg fra skellet syd for huset til stranden, såfremt parterne kan enes om at forlægge stien til stranden nedenfor huset.

Restauratør Carsten Thomsen tilsluttede sig Stig Nielsens bemærkninger og anførte, at det er meningsløst at retablere stien foran Stig Nielsens hus, fordi den vil forsvinde i takt med at skrænten foran huset nedbrydes. Stien bør forlægges til arealet nedenfor skrænten. Denne løsning indebærer også, at Stig Nielsen kan være i fred i sin have.

Elna Schoubo oplyste, at hun har færdes i området siden gennemførelsen af fredningen af Strandstien i 1968. Hun benytter stien mindst 3 gange hver dag og møder på sine daglige vandringer andre, som benytter stien. Den blev tidligere vedligeholdt, så færdsel altid var mulig. Fredningsnævnet bør sikre, at offentlighedens adgang til at færdes på arealet foran Stig Nielsens hus sikres.

Gerda Christensen og Lilly Jensen tilføjede, at de også benytter stien. Fredningsnævnet bør skride ind og pålægge myndighederne at genåbne stien foran Stig Nielsens hus.

Peter Lund Sørensen oplyste, at det er Friluftsrådets opfattelse, at stien skal opretholdes på skrænten ud for Hallumhuset, således at der er et samlet stiforløb fra Hjerting til Sjelborg.

Ejler Toft Jensen oplyste, at det fremgik af det oprindelige fredningsforslag, at stien skulle forlægges bag om Stig Nielsens nyopførte hus. Ved kendelsen af 28. april i år opretholdes stien søværts huset. Amtet har i øvrigt ikke nogen bemærkninger til den aktuelle klage. Det vil være en forholdsvis ukompliceret sag at retablere stiadgangen foran huset.

Ove Joensen anførte, at havet hele tiden nedbryder skrænten med den følge, at det fredede område vil forsvinde i løbet af en årrække. Det er derfor meningsløst at retablere stien hen over Stig Nielsens grund.

Wilhelm Jensen bemærkede hertil, at dette problem kan løses, såfremt kysten sikres.

Jørgen Christensen oplyste, at der er lavet kystsikring i Sjelborg - dalen i samarbejde med kommunens klitplantør.

Stig Nielsen tilføjede, at han godt vil afholde udgiften til kystsikring af skrænten foran sit hus, såfremt parterne kan blive enige om at forlægge stien til stranden nedenfor huset.

Efter forhandlingernes afslutning oplyste Jørgen Christensen, at beboerne i området og Stig Nielsen muligvis kan blive enige om en løsning gående ud på, at stien reableres neden for skrænten, men ovenfor stranden på strækningen foran huset.

.... "

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Fredningsnævnet og Naturklagenævnet har ved afgørelserne truffet i 1998, 1999, 2002 og 2003 fastslået, at der består en adgang for offentligheden til at færdes på det fredede areal søværts Stig Nielsens hus.

Fredningsnævnet har ved kendelsen, afsagt den 28. april 2005, fredet den væsentligste del af Stig Nielsens ejendom søværts huset og har tillagt offentligheden adgang til at færdes på dette areal, der indgår i det samlede stisystem fra Hjerting til Sjelborg.

Fredningsnævnets afgørelse af 28. april 2005 hverken afviser eller begrænser fredningsbestemmelserne i det korrigerede fredningsforslag, og Naturbeskyttelseslovens § 41, stk. 2, finder således ikke anvendelse. Stig Nielsens klage over fredningsnævnets kendelse af 28. april 2005 til Naturklagenævnet har derfor ikke opsættende virkning.

Fredningsnævnet har ved besigtigelsen den 27. maj 2005 af Stig Nielsens ejendom konstateret, at offentlighedens adgang til at færdes på skrænten ud for hans hus er hindret af en kraftig bevoksning nord og syd for huset samt ved et legehuse og en spredt bevoksning på det fredede areal vest for huset.

Af fredningsbestemmelsernes § 4 i kendelsen af 28. april 2005 fremgår, at Esbjerg kommune skal vedligeholde og pleje de fredede arealer, i det omfang dette skønnes nødvendigt for at opnå og sikre formålet med fredningen.

Esbjerg kommune har herefter pligt til at fjerne bevoksningen på det fredede areal foran Stig Nielsens ejendom for at sikre formålet med fredningen.

Ribe Amt har som tilsynsmyndigheden pligt til at påse, at Stig Nielsen overholder fredningsbestemmelserne og fjerner det legehus, han har opført vest for sit hus, og beplantningen, der hindrer færdslen søværts huset.

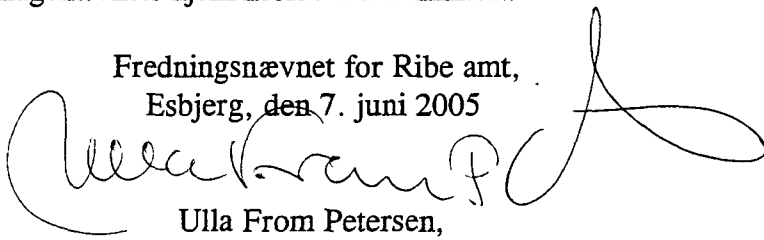
KLAGEVEJLEDNING:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Stig Nielsen, Skov - og Naturstyrelsen, Ribe amtskommune, Esbjerg kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, lokale foreninger, Erik Mathiasen, Betty Sparrevohn, Gerda Christensen, Kurt Hansen, Øivind Andersen og Niels Møller og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Fredningsnævnet for Ribe amt,
Esbjerg, den 7. juni 2005

Ulla From Petersen,
formand.

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Naturstyrelsen
Haraldsgade 58
2100 København Ø.

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

7. april 2011
Fredningssag 52/2010

J. nr.: 52/2010: Ansøgning om lovliggørelse af fældning af træer og buske i et moseområde ved Sjelborgdalen samt oprensning af grøfter og vandløb.

Fredningsnævnet har den 24. september 2010 modtaget en henvendelse fra Esbjerg Kommune om, at der er blevet fældet træer og ryddet buske i et moseområde ved Sjelborgdalen.

Henvendelsen vedrører ifølge kommunens oplysninger ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup, der er fredet ved Naturklagenævnets kendelse, afsagt den 2. august 2007 om fredning af Strandstien langs Ho Bugt i Esbjerg Kommune og kendelse, afsagt den 28. april 2005 af Fredningsnævnet for Ribe Amt.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de fredede arealer i deres nuværende tilstand, at sikre offentlighedens adgang til fods, ophold og badning, og at sikre Strandstien, nedgange til stranden og eventuel forlægning af stien.

Ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup, ejes af Grundejerforeningen Sjelborgdalen.

Fredningsnævnet skal derfor meddele en lovliggørende dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt fældningen af træerne og rydningen af buskene skal lovliggøres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 18. marts 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sjelborgdalens Grundejerforening afslag på en lovliggørende dispensation til fældningen af trævæksten på arealet og i øvrigt en lovliggørende dispensation til oprensningen af grøften. Den lovliggørende dispensation er meddelt på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Den 28. april 2005 afsagde Fredningsnævnet for Ribe amt kendelse om fredning af Strandstien langs Ho Bugt ved Sjelborg. Kendelsen omfatter blandt andet ejendommen matr. nr. 1 a.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen blandt andet at bevare de fredede arealer i tilstanden på fredningstidspunktet. Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 3, at

"Der må ikke foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer. Undtaget fra forbudet er dog retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne.

Der skal dog i forbindelse med vedligeholdelse være mulighed for at foretage beplantning og tilsåning.

Retablering af skrænter i forbindelse med erosion og havets nedbrydning af skrænterne samt beplantning af kystskrænterne skal ske efter nærmere aftale med kommunen.

Inden der foretages retablering og beplantning foretager amtet en vurdering af retablerings- og beplantningsplanerne i forhold til naturbeskyttelseslovens strandbeskyttelseslinje..."

Der er i fredningsbestemmelsernes § 4 fastsat følgende bestemmelse om de fredede arealers vedligeholdelse og pleje:

"Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af de fredede arealer m.v., i det omfang dette skønnes nødvendig for at opnå og sikre formålet med fredningen.

Der må ikke henkastes affald, bygningsrester eller lignende på de fredede arealer.

Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 3 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejeres og brugeres regning."

Det fremgår endelig af fredningsbestemmelsernes § 8 om Det internationale beskyttelsesområde Vadehavet:

"Inden for det internationale naturbeskyttelsesområde må der ikke etableres forhold, der kan skade det dyre- og planteliv, som søges sikret gennem EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, EF-Habitatdirektivet og Ramsarkonventionen".

Ejeren af ejendommen matr. nr. 6 r Sjelborg By og Esbjerg Kommune påklagede afgørelsen til Naturklagenævnet, for så vidt angik denne ejendom.

Da Naturklagenævnets afgørelse ikke har betydning for det areal, som denne sag vedrører, citeredes der ikke fra afgørelsen.

I en mail af 24. september 2010 orienterede Esbjerg Kommune Fredningsnævnet om, at der var blevet fjernet en del buske eller træer og muligvis gravet nogle render på ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup.

I et tilsynsnotat, der er dateret den 25. juni 2010 og vedhæftet mailen, har Esbjerg Kommune anført, at kommunen var blevet gjort opmærksom på, at der angiveligt var "gravet og ryddet" i en mose foran nogle huse på Sjelborgdalen. Kommunen har herefter anført i notatet blandt andet om et tilsyn den 16. juni 2010:

"...

Besigtigelse fandt derfor sted d. 16. juni 2010 fra omkring kl. 14. Indgrebet synes at vedrøre et moseområde S.f. husene på Sjelborgdalen nr. 18, 20, 22 og 24. I forhold til flyfoto af 2008 er der helt sikkert ryddet vedplanter, antageligt pil. Der sås bar jord og brunt vand i grøfterne, så indgrebet er sket for nylig. Det er svært at sige om der bevidst er gravet i området, eller de uregelmæssige grøfters udseende skyldes at buske er gravet op – i stedet for trukket – som man normalt gør ved lovlige rydninger.

Selvom indgrebet ser voldsomt ud vurderes det at være reversibelt. Området har stadig klart mosepræg, og vil ved henstand vokse til i fugtigbunds-vedplanter igen.

Indgrebet omfattes også af fredningen af Ho Bugt Strandsti: I kendelse herfra hedder det bl.a., at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand."

I et brev af 24. september 2010 varslede Esbjerg Kommune påbud over for Grundejerforeningen Sjelborgdalen, fordi moseområdet, hvor rydningen er sket, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. I brevet henledte kommunen grundejerforeningens opmærksomhed på, at foreningen havde ret til at udtale sig, inden kommunen besluttede, om der skulle meddeles et påbud.

Dette brev besvarede grundejerforeningen ved et brev af 15. oktober 2010. I brevet har grundejerforeningen anført blandt andet:

"...

Efter den tidligere ejers mangeårige misrøgt af arealet har grundejerforeningen som ny ejer af området først foretaget en oprydning af arealet, idet der er fjernet store mængder ilanddrevet plast, nylontovværk, trærødder, dåser og metalbeholdere/tønder af enhver slags. Derudover er der fjernet meget store mængder byggeaffald og flere bådelig.

Beplantningen d.v.s Rosa Rugosa og pil er udtyndet og eksisterende afvandingskanaler er oprensede til oprindelige dimensioner. Herudover er overløbsrør, der forbinder mosens med strandarealet, oprensede, idet disse var totalt fyldt med sand, tang og plantedele.

Kort tid efter at grundejerforeningen overtog ejerskabet af det samlede grundareal blev der etableret et kloaklag, der for egen regning gennemførte og anlagde et kloakprojekt (det sorte spildevand), hvortil næsten samtlige husstande også fra en nabogrundejerforening, nu er tilsluttede. Det private kloakanlæg er koblet på det fælleskommunale rensningsanlæg. Uhensigtsmæssig nedsivning fra mere en et halvt hundrede 50-70 årige private spildevandssystemer er dermed stoppet fuldstændigt.

Før kloakanlægget blev etableret, var der flere udledninger af huskloak direkte ud i mosen. Denne særdeles uhumske adfærd er nu totalt ophørt, hvilket selvsagt medfører en væsentlig forbedring af mosens tilstand i almindelighed.

I forbindelse med de omfattende renoveringer af sommerhusene, er der etableret talrige faskiner for tagvand. Herudover er den generelle opsamling af husaffald nu i ordentlige forhold, således at henkastning af affald i mosen er stoppet fuldstændigt.

Som det ses af ovennævnte redegørelse, er grundejerforeningen stærkt sindet at bringe uhensigtsmæssige tilstande til ophør og genskabe de naturmæssige herlighedsværdier, som offentligheden og ikke mindst vi som grund- og husejere sætter stor pris på.

Det er vores påstand, at vi ikke har overtrådt § 3, idet de arbejder, der er foretaget i mosen, er pleje og vedligehold og at den beskyttede tilstand dermed ikke er ændret. Der skal derfor ikke ske anmeldelse til kommunen om påtænkte arbejder.

Sædvanlig vedligeholdelsesarbejder er ikke en tilstandsændring, idet sædvanlig vedligehold netop tilsiger at opretholde den hidtidige naturtilstand. Udtynding og plejeforanstaltninger kræver ikke dispensation.

Det skal nævnes, at mosen tidligere blev afgræsset af kreaturer. Grundejerforeningen overvejer at genindføre kreaturerne afgrænsning af området, hvilket ikke kræver dispensation...”

Esbjerg Kommune har i et brev af 3. marts 2011 anført blandt andet:

”...

Fældning af træer og buske i mose ved Sjelborgdalen:

Bemærkninger til Fredningsnævnet inden fælles besigtigelse

Esbjerg Kommune har fra Fredningsnævnet Sydjylland, Sydlig del, d. 14. februar 2011 del, modtaget et brev, hvori nævnet udbeder sig Esbjerg Kommunes kommentarer om kommunens ansøgning

Det bemærkes, at Esbjerg Kommune ikke formelt har ansøgt om lovliggørelse på ejers vegne, eller tilkendegivet at ville give dispensation efter kommunens myndighedsområde til indgrebet. Kommunens øvrige bemærkninger til sagen ses herunder.

Samtidig meddeler fredningsnævnet, at der afholdes besigtigelse på stedet som forberedelse til nævnets afgørelse. Kommunen meddeler hermed fremmøde ved undertegnede.

Sagens seneste forløb

Ved brev af 24. september 2010 modtog grundejerforeningen kommunens foreløbige

vurdering af sagen, hvoraf det fremgik, at Esbjerg Kommune på daværende grundlag betragtede fjernelsen af mosekrattet som en overtrædelse af lov om naturbeskyttelse. Kommunen udbad sig ejers kommentarer til dette.

I brev af 15. oktober 2010 har Kim Brokhattingen på vegne af grundejerforeningen fremsendt bemærkninger til ovenstående partshøring.

Her fremføres bl.a., at fjernelsen af vedplanterne er at betragte som almindeligt udynding og anden vedligehold.

Det hævdes også, at grundejerforeningen overvejer at genindsætte kreaturgræsning på området.

I brevet orienteres kommunen om, at ingen af disse indgreb kræver dispensation.

Til disse bemærkninger skal kommunen anføre følgende:

Indledningsvis skal Esbjerg Kommune påpege, at det kratryddede område både er omfattet af lov om naturbeskyttelse §3 som mose og af en specifik fredning fra 1968, erstattet af en revideret fredning fra 2005.

Myndigheden på de to lovområder er hhv. kommuner og fredningsnævn.

Det er altså disse myndigheder som afgør hvorvidt et indgreb i fredede og beskyttede områder kræver dispensation og orienterer lodsejer herom, ikke omvendt.

Som nævnt er ét af fredningens formål – og det eneste som indgrebet efter kommunens skøn kan være i konflikt med - at bevare de fredede områder i deres nuværende tilstand.

Vedr. fredningen af området hedder det i Overfredningsnævnets kendelse af 3. august 20. august 1968 (§ 2) ”at arealerne i princippet bevares i deres nuværende tilstand”. Denne formulering er bevaret i gældende kendelse fra Fredningsnævnet for Ribe Amt 28. april. 2005.

I gældende kendelse af 28. april. 2005 står også (§7):

”Esbjerg Kommune foretager vedligeholdelse og pleje af arealer m.v., der skønnes nødvendig for at fredningsformålet opnås. Såfremt grundejere og brugere ikke overholder fredningsbestemmelserne og den i § 6 nævnte plan, kan Esbjerg Kommune efter bemyndigelse fra Fredningsmyndighederne lade arbejdet udføre for de pågældende ejere og brugeres regning.”

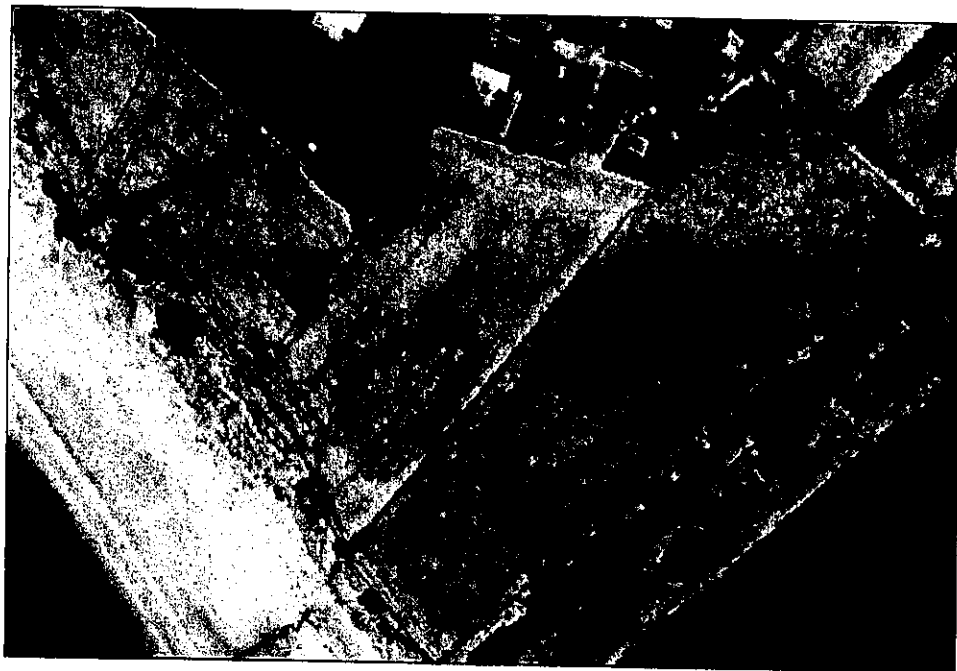
Arealet er også beskyttet natur, omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at der ikke må foretages ændringer af tilstanden. Kommunen opfatter rydningen af mosekrattet som en overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 3.

Undersøgelse af områdets driftshistorie

Esbjerg Kommune kan ikke på grundlag af besigtigelsen alene afgøre, hvorvidt der er sket væsentlige ændringer i terrænforhold eller hydrologiske forhold i forbindelse med indgrebet. Dele af området har dog stadig frit vandspejl. En undersøgelse af flyfotos er derfor blevet foretaget.

Esbjerg Kommune har ikke kunnet fremskaffe flyfotos fra 1968, og har derfor baseret undersøgelserne på flyfotos fra de omkringliggende år.

På flyfoto af området fra 1965 er området ganske åbent og ensartet, men på flyfoto fra 1971 ses en mørk aftegning af området. Flyfotoet fra 1971 er derfor undersøgt i spejlstereoskop, en teknik som gør det muligt at påvise selv meget små terrænforskelle. Resultatet er tolket som et område med urterig vådbundsvegetation, og med kun to tydelige småbuske på arealet – altså muligvis et lysåbent kær.

Det nu ryddede område i 1965, altså medens fredningen af 1968 udarbejdes.

Det nu ryddede område i 1971, umiddelbart før tilgroningen begynder. Dette billede er taget samme år som det foto, som er undersøgt i spejlstereoskop, men som grundet en dårlig digitalisering ikke kan gengives. Den hvide streg skyldes, at fotoserien ikke overlapper på dette sted. Den mørke plet midt i fotoet er urteagtig vådbundsvegetation og åben vandflade, først senere gror kærret til i højere vedplanter. Ændringen fra 1965 skyldes antagelig ændrede afløbsforhold fra området.

Snart efter (på flyfotos fra 1972, 1974 og 1976) ses derimod let/begyndende tilgroning. På senere flyfotos fra 1985, 1990, 1992, 1995, 1999, 2002, 2004, 2006 og 2008 ses med sikkerhed tæt tilgroning med vedplanter. Ribe Amt betegner også efter et ekstensivt tilsyn i 1994 området som "ugræsset" og "rørsump/skov".

Det nu ryddede område i 2004, før fredningen af 2005 træder i kraft.

I de seneste 25 år – og altså også da lov om naturbeskyttelse og fredningen trådte i kraft i 1992 – har området altså haft karakter af tilgroet mose, ikke af kystnær eng. Det er dog sandsynliggjort, at tilstanden ved den første frednings indførelse har været et relativt lysåbent kær.

Der er altså en uoverensstemmelse mellem fredningens formål af 1968 som lysåbent kær og områdets målsætning af 1992 som kratbevokset mose.

Derimod er der god overensstemmelse med den nye ”moderniserede” gældende fredning af 2005 og lov om naturbeskyttelse, da området både i 2004 og 2006 sås tilgroet i mosekrat.

Vedr. lov om naturbeskyttelse §3

Taget områdets senere kontinuitet som tilgroet mose i betragtning kan den fuldstændige kratrydning efter Esbjerg Kommunes vurdering ikke betragtes som almindeligt vedligehold, og den kan næppe være nødvendig for almindelig fjernelse af affald på området. Da indgrebet ikke er kombineret med en efter fredningskendelsen afstemt og bindende plejeplan påvises heller ikke, at indgrebet er en forberedelse til naturpleje.

Esbjerg Kommune er altså ikke i tvivl om, at både rydning af vedplanterne og genindførelse af græsning selv hver for sig kræver en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at der i medfør af lov om naturbeskyttelse bør meddeles påbud om retablering, men at der ikke kan anvises en retableringsmetode,

som med øjeblikkelig virkning kan genskabe en efter forholdene naturlig vegetation på området. Til gengæld formodes det, at vegetationen vil vende tilbage til tilstanden før rydning, hvis området ligger hen uden rydning i en kort årrække.

Påbudet bør effektueres ved blot igen at lade området gro til i vådbundskrat (mose). Grundejerforeningen skal altså ikke foretage sig noget aktivt i området. I praksis betyder dette påbud, at rydningen ikke må gentages, og at der indtil der træffes afgørelse om andet heller ikke må indføres græsning.

Det vides ikke, hvornår området sidst har været græsset. Under antagelse af, at tilgroningen hænger tæt sammen med græsningens ophør kan en betydende afgræsning ikke have fundet sted siden ca. 1970. Når græsningen ligger så langt tilbage, at der er indtrådt en ny efter forholdene stabil naturtilstand, i dette tilfælde tilgroet mose, kræver det en dispensation at føre området tilbage til den gamle, lysåbne tilstand.

Kommunen har ikke dermed taget stilling til, om der i forbindelse med en overordnet plejeindsats kan ryddes og indføres græsning på området.

Læg mærke til, at naturbeskyttelseslovens §3 som udgangspunkt forbyder tilstandsændring af de beskyttede naturtyper, uden at skelne til om hverken ansøger eller myndighed finder dem ønskelige eller ikke, heller ikke når naturgenopretning eller -pleje er det udtrykkelige formål.”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 18. marts 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Grundejerforeningen Sjelborgdalen Jesper Sottrup-Jensen, for Sjelborgdalens Kloaklaug Jørgen Christensen, for Esbjerg Kommune, Teknik & Miljø biolog Per Kramer Hansen, for Esbjerg Kommune, Planafdelingen, Steen Donner, for Naturstyrelsen Ribe Jørgen Clausen og for Friluftsrådet Hanne Kristensen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet den 24. september 2010 har modtaget en henvendelse fra Esbjerg Kommune om, at der er blevet fældet træer og ryddet buske i et moseområde ved Sjelborgdalen. Henvendelsen vedrører ifølge kommunens oplysninger ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup, der er fredet ved Naturklagenævnets kendelse, afsagt den 2. august 2007 om fredning af Strandstien langs Ho Bugt i Esbjerg Kommune og kendelse, afsagt den 28. april 2005 af Fredningsnævnet for Ribe Amt. Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at bevare de fredede arealer i deres nuværende tilstand, at sikre offentlighedens adgang til fods, ophold og badning, og at sikre Strandstien, nedgange til stranden og eventuel forlægning af stien. Ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup, ejes af Grundejerforeningen Sjelborgdalen. Fredningsnævnet skal derfor meddele en lovliggørende dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt fældningen af træerne og rydningen af buskene skal lovliggøres.

Jesper Sottrup-Jensen oplyste under besigtigelsen, at bebyggelsen i Sjelborgdalen er af ældre dato. Der var tidligere grøfter og løb i Sjelborgdalen, der afledte vandet fra dalen til Vadehavet. I årenes løb sandede grøfterne til, og der skete tilgroning, så vandet ikke blev afledt. I forbindelse med kloa-

kering af Sjelborgdalen oprensede Grundejerforeningen grøfterne og fjernede nogle pilebevoksninger. Det er Grundejerforeningens opfattelse, at foreningen har vedligeholdt området og ikke foretaget et indgreb, der kræver dispensation fra hverken Fredningsnævnet eller kommunen.

Biolog Per Kramer Hansen oplyste, at Esbjerg Kommune er i besiddelse af luftfotos af det areal, som Grundejerforeningen har ryddet. Kommunen har gennemgået billedmaterialet, og det kan fastslås, at området i 1960'erne var et lysåbent kær med urterig vådbundsvegetation og kun to tydelige småbuske. Luftfotos fra begyndelsen og midten af 70'erne viser en let eller begyndende tilgroning, og senere luftfotos viser en tæt tilgroning med vedplanter. Medarbejdere fra det nedlagte Ribe Amt foretog tilsyn af Sjelborgdalen i 1994 og betegnede området som ugræsset og røsum/skov. Det er derfor kommunens opfattelse, at området er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ved den fældning af opvækst af pil og andre trævækster, som Grundejerforeningen har foretaget, samt ved oprensningen af grøfterne er der sket en tilstandsændring; området må i dag betegnes som strandeng. Denne tilstandsændring, der er menneskeskabt, kræver dispensation både fra naturbeskyttelseslovens § 3, men tillige fra kendelsen om fredning af Strandstien. Kommunen vurderer, at der enten meddeles en lovliggørende dispensation kombineret med en plan om fremadrettet rydning, eller meddeles afslag med påbud om retablering af områdets vegetation; retableringen kan bestå i plantering af pil og andre hjemmehørende arter.

Biolog Per Kramer Hansen bemærkede om grøfterne i området, at kommunen ikke på baggrund af luftfotografierne kan vurdere, hvorvidt der er sket oprensning af eksisterende grøfter eller gravet nye grøfter, fordi vandløb i området er skjult under bevoksningen. Ændringen af arealets karakter fra et lysåben kær til et moseområde kan skyldes, at overfladevand ikke har kunnet løbe væk fra området. Hvis området har udviklet sig til mose, må der ikke renses op, fordi oprensningen vil indebære en tilstandsændring.

Friluftsrådet anbefalede under besigtigelsen, at Fredningsnævnet meddeler en lovliggørende dispensation til fældningen af opvæksten på arealet og oprensningen af grøfterne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af kendelsen, afsagt den 28. april 2005, om fredning af Strandstien langs Ho Bugt ved Sjelborg, at det er formålet med fredningen blandt andet at bevare de fredede arealer i tilstanden på fredningstidspunktet. Det er derfor bestemt i fredningsbestemmelsernes § 3, at der ikke må foretages afgravning eller påfyldning på de fredede arealer.

Kendelsen om fredning af Strandstien langs Ho Bugt ved Sjelborg, der ophævede og erstattede en tidligere kendelse om fredning af Strandstien og arealerne omkring Strandstien, omfatter blandt andet ejendommen matr. nr. 1 a Sjelborg by, Hostrup. Da sagen blev rejst var arealet et tilgroet mosekrat. Det var denne tilstand, der skulle bevares gennem fredningen af arealet.

Rydning af opvækst i Sjelborgdalen:

Grundejerforeningen Sjelborgdalen har ryddet området uden hverken at drøfte et eventuelt plejespørgsmål med Esbjerg Kommune som plejemyndighed eller at ansøge Fredningsnævnet om dispensation til at rydde området.

Det er Fredningsnævnets vurdering på baggrund af formålet med fredningen af Strandstien og arealerne heromkring, at der ikke kan meddeles Grundejerforeningen en lovliggørende dispensation til rydningen af træopvæksten og fældningen af pilekrattet og piletræerne, der var en del af vegetationen i det fredede og § 3- beskyttede område.

Fredningsnævnet opfordrer som følge heraf Esbjerg Kommune som plejemyndighed til at overveje en langsigtet strategi, så området på sigt igen kan fremstå som en tilgroet mose og sikre, at der ikke fremover sker utilsigtede og ulovlige rydninger af opvækst i området.

Oprensning af grøfter:

Oprensningen af de eksisterende grøfter betyder, at overfladevand vil blive afledt fra området, således at det ikke kan udelukkes, at området ændrer karakter fra et tilgroet mosekrat til et mere lysåbent og tørt område uden den karakteristiske vegetation for et mosekrat.

Der er derfor ved oprensningen af grøfterne skabt mulighed for en ændring af områdets tilstand og karakter. Grundejerforeningen skulle derfor, inden oprensningen af grøfterne blev foretaget, have ansøgt Fredningsnævnet om dispensation hertil.

Under de foreliggende omstændigheder, hvor oprensningen er sket, og i betragtning af at oprensningen er sket i forbindelse med kloakering af Sjelborgdalen, vurderer Fredningsnævnet rent undtagelsesvist, at der kan meddeles Grundejerforeningen Sjelborgdalen en lovliggørende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til oprensningen af grøften eller grøfterne, men på vilkår,

at Grundejerforeningen Sjelborgdalen udarbejder et målfast kort, der viser eksisterende åbne og rørlagte vandløb på det fredede areal,

at Grundejerforeningen Sjelborgdalen efter Esbjerg Kommunes anvisninger foretager og afholder udgifterne til de foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre, at det ryddede område ikke afvandes gennem den oprensede grøft eller oprensede grøfter, således at en efter forholdene naturlig vegetation på arealet kan genskabes, og opvæksten af mosekrattet fremmes.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, København NV, af Grundejerforeningen Sjelborgdalen, Blåvandshuk, Naturstyrelsen Ribe, Naturstyrelsen, København, Esbjerg kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del,
Esbjerg, den 7. april 2011

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt tilt:

Grundejerforeningen Sjelborgdalen v/ Jesper Sottrup-Jensen, Jyllandsgade 37, 6700 Esbjerg.
Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
Esbjerg Kommune, Teknik & Miljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg.
Naturstyrelsen, Blåvandshuk, Ålholt, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl.
Naturstyrelsen, Haraldsgade 58, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/seminarlektor Uffe Eskildsen, St. Jørgensvej 2, 6760 Ribe.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o Hanne Kristensen, H. Drachmanns Alle 15, 6700 Esbjerg.
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V.
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen c/o Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.